UCHWAŁA NR XXVII/256/17
RADY POWIATU W KOSZALINIE

z dnia 27 kwietnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zabytkami powiatu koszalińskiego na lata 2017 - 2020

Na podstawie art. 4 ust.1 pkt 7 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814, poz.1579, poz. 1948, z 2017 r. poz. 730) oraz art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.), po uzyskaniu opinii Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie, uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program opieki nad zabytkami powiatu koszalińskiego na lata 2017 - 2020, który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Koszalinie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

Przewodniczący Rady

Zenon Dropko

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI POWIATU KOSZALIŃSKIEGO NA LATA 2017 - 2020

Spis treści:

1. **WSTĘP**……. 3
2. **PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI** 4
3. **UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W POLSCE** …….……..8
4. **UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO** .....…… 14
   - 4.1. STRATEGICZNE CELE POLITYKI PAŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI …….....……... 14
   - 4.2. REALCJE POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE WOJEWÓDZTWA …….……... 16
5. **UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO** ……..…. 20
   - 5.1. RELACJE POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE POWIATU (ANALIZA DOKUMENTÓW PROGRAMOWYCH POWIATU) ……..….. 20
   - 5.2. CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW ORAZ ANALIZA STANU DZIEDZICTWA KRAJOBRAZU KULTUROWEGO POWIATU KOSZALIŃSKIEGO …….…. 21
   - 5.3. ZABYTKI OBJĘTE PRAWNYMI FORMAMI OCHRONY ……..…….. 56
     - 5.3.1. ZABYTKI NIERUCHOME ……..…… 56
     - 5.3.2. ZABYTKI RUCHOME ……..…. 57
     - 5.3.3. ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE ……..… 58
     - 5.3.4. ZABYTKI UZNANE ZA POMNIK HISTORII …….…..… 58
     - 5.3.5. OCHRONA POPRZEZ UTWORZENIE PARKU KULTUROWEGO …….. 59
   - 5.4. ZABYTKI POWIATU UJĘTE W EWIDENCJI …….….. 60
   - 5.5. ZABYTKI O NAJWYŻSZYM ZNACZENIU DLA POWIATU …….…..… 61
6. **OCENA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU** ……...……... 62
   - 6.1. ANALIZA SZANS I ZAGROŻEŃ ……..... 62
7. **ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE** ……...…….. 63
   - 7.1. PRIORYTETY PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI ……..….. 63
8. **INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI** ……..… 64
9. **ZASADY OCENY REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI** ……...….. 65
10. **ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI** .....… 67
11. **ZAŁĄCZNIKI:**
    - 11.1. ZAŁĄCZNIK NR 1 – WYKAZ ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH Z TERENU POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU KOSZALIŃSKIEGO, WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW,
    - 11.2. ZAŁĄCZNIK NR 2 – WYKAZ ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH Z TERENU POWIATU KOSZALIŃSKIEGO, WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW,
    - 11.3. ZAŁĄCZNIK NR 3 - MAPA ADMINISTRACYJNO-TURYSTYCZNA POWIATU KOSZALIŃSKIEGO
    - 11.4. ZAŁĄCZNIK NR 4 – WYKAZ ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH Z TERENU POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU KOSZALIŃSKIEGO, UJĘTYCH W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW.

1. WSTĘP

Dziedzictwo kulturowe jest pojęciem złożonym, wieloaspektowym, trudnym do jednoznacznego zdefiniowania. Jest to świadectwo tego, jak żyły kolejne pokolenia. Dziedzictwo kulturowe to także krajobraz przekształcony przez człowieka. Można uznać, że dziedzictwo kulturowe to historia miejsc i ludzi, którzy w tych miejscach żyli i żyją. W pojęciu dziedzictwa kulturowego mieszczą się zabytki i konieczność ich ochrony.

Podstawowe pojęcie **zabytku** określa ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, jako: „nieruchomość lub rzezcz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”.

Powołana wyżej ustawa określa także zasady ochrony zabytków przez organy administracji publicznej poprzez działania mające na celu: ”zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie, zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków, udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków, przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę, kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków, uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”. Prawne obowiązki opieki nad zabytkiem spoczywają głównie na jego właścicielu lub posiadaczu i polegają na zapewnieniu warunków: ”naukowego badania i dokumentowania zabytku, prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku, zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie, korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości, popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Świadomość potrzeby ratowania i ochrony zabytków, dbanie o należyty stan zabytków jest coraz powszechniejsza. Stworzenie Programu opieki nad zabytkami Powiatu Koszalińskiego jest nie tylko zobowiązaniem wynikającym z przepisów prawa, ale przede wszystkim potrzeby społecznej.

Program opieki nad zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017 - 2020 został opracowany na podstawie art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.) i jest drugim dokumentem Powiatu w tym zakresie.
Budowa Programu została oparta na opracowaniu, pt.: „ Gminny program opieki nad zabytkami – Poradnik metodyczny", Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie, Warszawa 2008.

Formułując Program przyjęto zadania należące z mocy ustawy do obowiązków powiatu, między innymi opieki nad zabytkami, do których Powiat Koszaliński posiada tytuł prawny oraz zarysowano ogólną politykę Powiatu w dziedzinie opieki nad zabytkami, nie naruszając przy tym kompetencji poszczególnych gmin i praw właścicieli.

Głównym celem Programu opieki nad zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017- 2020 jest zahamowanie degradacji i poprawa stanu zasobów powiatowego dziedzictwa kulturowego, służącego rozwojowi regionu. Program stanie się narzędziem służącym do podejmowania różnych, spójnych działań z zakresu ochrony zabytków, upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego, utrzymania walorów krajobrazu kulturowego i zabytków, podnoszenia wiedzy o zabytkach i świadomości potrzeby utrzymania dziedzictwa kulturowego.

2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

- Program opieki nad zabytkami Powiatu Koszalińskiego powstał na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.), w szczególności z uwzględnieniem:

art. 87

1. Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.
2. Programy, o których mowa w ust. 1, mają na celu, w szczególności:
   1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
   2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dzidzictwa arcgeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
   3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
   4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
   5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
   6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
   7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.
3. Wojewódzki, powiatowy i gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu i rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.
4. Programy, o którym mowa w ust. 3 są ogłaszane w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Przy sporządzaniu Programu należało wziąć również pod uwagę zapisy art. 21 wyżej wskazanej ustawy:

art. 21

Ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy,

oraz

art. 22, który wyszczególnia rodzaje ewidencji zabytków i zasady ich prowadzenia, w tym ewidencji zabytków znajdujących się na polskich obszarach morskich.

Warto, przy sporządzaniu Programu zastosować się do art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

art. 7

Formami ochrony zabytków są:

1) wpis do rejestru zabytków;

1a) wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;

2) uznanie za pomnik histori;

3) utworzenie parku kulturowego;

4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego,

oraz

art. 3, w którym zdefiniowane zostały określenia: zabytku, zabytku nieruchomego, zabytku ruchomego, zabytku archeologicznego, insystucji kultury wyspecjalizowanej w opiece nad zabytkami, prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych, badań archeologicznych, historycznego układu urbanistycznego lub ruralistycznego, historycznego zespołu budowlanego, krajobrazu kulturowego oraz otoczenia – terenu wokół lub przy zabytku,

art. 4, w którym sprecyzowano, na czym polega ochrona zabytków sprawowana przez organy administracji publicznej,

art. 5, w którym została odróżniona ochrona zabytków, o której mowa w art. 4 od opieki nad zabytkiem sprawowanej przez jego właściciela lub posiadacza.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 omawianej ustawy, ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

1) zabytki nieruchome będące w szczególności:
    a) krajobrazami kulturowymi,
    b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
    c) dziełami architektury i budownictwa,
    d) dziełami budownictwa obronnego,
    e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,

f) cmentarzami,
g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
h) miejscami upamiętniajacymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

2) zabytki ruchome będące w szczególności:
a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
b) kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
c) numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
d) wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
e) materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U z 2012 r. poz. 642, z późn. zm.),
f) instrumentami muzycznymi,
g) wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
h) przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

3) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:
a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
b) cmentarzyskami,
c) kurhanami,
d) reliktami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej,

oraz według zapisów art. 6 ust. 2, ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Art. 16 ustawy obejmuje procedury związane z tworzeniem parków kulturowych i realizację zadań związanych z ich ochroną .

- Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814, z późn. zm.), powiat wykonuje określone

ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,

3. UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAM W POLSCE

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej**

Stojąca najwyżej w hierarchii źródeł prawa krajowego regulujacego ochronę zabytków jest Kostytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.) Zgodnie z art. 5 i art. 6 ust. 1 i art. 86 Konstytucji ochrona zabytków jest obowiązkiem państwa i każdego obywatela. Państwo stwarza warunki dostępu do dóbr kultury i ich upowszechniania. Każdy obywatel jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie.

- **Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami a inne regulacje w prawie krajowym**

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.) jest podstawowym aktem prawnym szczegółowo regulującym zagadnienia w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w Polsce.

- **Ustawa Prawo budowlane**

Art. 39 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290, z późn zm.) określa jednoznacznie warunki uzyskania pozwolenia na budowę w przypadku prowadzenia prac budowlanych na obszarach objętych ochroną konserwatorską. W ust. 1 ww. artykułu, dotyczącym robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków, wskazano wymóg uzyskania pozwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę. Art. 39 ust. 3 powołanej wyżej ustawy wskazuje na to, że w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje

właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Zgodnie z art. 30 ust. 7 pkt 2, w przypadku robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1 ustawy prawo budowlane, właściwy organ może nałożyć na inwestora obowiązek uzyskania pozwolenia na ich wykonanie, gdy wiąże się to z pogorszeniem stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków.

- **Ustawa Prawo ochrony środowiska**

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm) art. 101 określa zachowanie wartości kulturowych z uwzględnieniem zabytków archeologicznych, jako jeden z elementów ochrony powierzchni ziemi. Art. 400a i 400b wymienionej wyżej ustawy wskazują zakres finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz działania związane z utrzymaniem i zachowaniem parków oraz ogrodów będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Jako cel działania Narodowego Funduszu wskazuje finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, m. in. w zakresie działań związanych z utrzymaniem i zachowaniem parków oraz ogrodów będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

- **Ustawa o ochronie przyrody**

W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.) określone zostały warunki zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów z terenu nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków i opłaty za te czynności.

W ustawie zdefiniowano tereny zieleni – tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, tereny pokryte roślinnością, znajdujące się w granicach wsi o zwartej zabudowie lub miast, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie oraz cmentarze, a także zieleń towarzyszącą ulicom, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom oraz obiektom kolejowym i przemysłowym.

Art. 83 ust. 2 określa, że organem właściwym w postępowaniu administracyjnym o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków jest Wojewódzki Konserwator Zabytków, który na podstawie art. 84 ust. 2 ustawy nalicza opłaty za usunięcie drzew z terenu

nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków lub na podstawie art. 86 ust. 3-13 odstępuje od pobrania opłaty i określa w wydanym pozwoleniu warunki, jakie należy spełnić, aby zachować prawo do zwolnienia z pobrania opłat za usunięcie drzew i krzewów na terenach objętych ochroną konserwatorską.

W rozdziale drugim, w art. 6 ustawa określa następujące formy ochrony przyrody:

1) Parki narodowe;
2) Rezerwaty przyrody;
3) Parki krajobrazowe;
4) Obszary chronionego krajobrazu;
5) Obszary Natura 2000;
6) Pomniki przyrody;
7) Stanowiska dokumentacyjne;
8) Użytki ekologiczne;
9) Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
10) Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

- **Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym**

W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778, z późn. zm.), art. 1 wskazuje wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej jako niezbędne do uwzględnienia w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Art. 2 definiuje „dobra kultury współczesnej", które określono jako niebędące zabytkami. W powołanej ustawie wielokrotnie wskazuje się na konieczność uwzględniania stanu zachowania dziedzictwa kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej zarówno w studium, w planach jak i w decyzjach o warunkach zabudowy.

- **Ustawa o gospodarce nieruchomościami**

Celami publicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r. poz. 1774, z późn. zm.) jest m. in. opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki, w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Art. 13 pkt 4 ustawy wskazuje na konieczność uzyskania pozwolenia właściwego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na sprzedaż, zmianę, darowiznę lub

oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.
W rozumieniu art. 29 istnieje możliwość nałożenia na nabywcę nieruchomości gruntowej obowiązku odbudowy lub remontu położonych na niej zabytkowych obiektów budowlanych, w terminie określonym w umowie.

- **Ustawa o cmentarzach i chowaniu zmarłych**

Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmantarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2126, z późn. zm.) wskazuje, że wszelkie planowane prace na terenie cmentarza wpisanego do rejestru zabytków wymagają uzyskania zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Są to prace konserwatorskie przy zabytkowych nagrobkach, prace porządkujące zieleń i małą architekturę, a także lokalizacje nowych grobów. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy sprawują starostowie, wójtowie i burmistrzowie (prezydenci miast) oraz właściwi miejscowo inspektorzy sanitarni.

- **Ustawa o podatku od spadków i darowizn**

W art. 4 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2016 r. poz. 205, z późn. zm.) zwalnia się od podatku nabycie w drodze spadku: lit. c) zabytków ruchomych, kolekcji wpisanych do rejestru zabytków, a także dóbr kultury złożonych w muzeum na co najmniej 2 lata, zgodnie z obowiązującymi przepisami, lit. d) przez osoby zaliczone do I i II grupy podatkowej zabytków nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków, jeżeli nabywca zabezpiecza je i konserwuje zgodnie z obowiązującymi przepisami.

- **Ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej**

Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2012 r. poz. 406, z późn. zm.), w art. 1 ust. 2 wskazuje Państwo, jako mecenasa działalności kulturalnej, którego zadaniem jest wspieranie i promocja twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych oraz opieki nad zabytkami.
Art. 7b ust. 1 i 2 precyzuje, że m. in. jednostki samorządu terytorialnego mogą przyznawać stypendia osobom zajmującym się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury oraz opieką nad zabytkami.

Stypendium, o którym mowa powyżej, polega na przyznaniu środków finansowych osobom realizującym określone przedsięwzięcia w zakresie twórczości artystycznej, opieki nad zabytkami lub upowszechniania kultury.

- **Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817), art. 4 zawiera sferę zadań publicznych w zakresie podtrzymywania i upowszechniania tradycji, rozwoju świadomości obywatelskiej i kulturowej, rozwoju kultury, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

Akty wykonawcze związane z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011 r. Nr 113, poz. 661);
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 października 2015 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2015 r. poz. 1789);
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie wywozu zabytków za granicę (Dz. U. z 2011 r. Nr 89, poz. 510);
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie wzorów dokumentów oceny wskazującej czas powstania zabytku, wyceny zabytku oraz potwierdzenia wwozu zabytku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2011 r. Nr 50, poz. 256);
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczonego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (Dz. U. z 2004 r. Nr 30, poz. 259);

- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienia zabytków archeologicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 650);
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie Polskiego Komitetu Doradczego (Dz. U. z 2004 r. Nr 102, poz. 1066);
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 10 maja 2004 r. w sprawie rzeczoznawców Ministra Kultury w zakresie opieki nad zabytkami (Dz. U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1302);
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie odznaki „Za opiekę nad zabytkami" (Dz. U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1304);
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 212, poz. 2153);
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie udzielenia dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. z 2014 r. poz. 399).

Inne:

1. Europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego sporządzona w La Valetta, dnia 16 stycznia 1992 r. (Dz. U z 1996 r. Nr 120, poz. 564).
2. Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. (Dz. U. z 1976 r. Nr 32, poz. 190 i 191).
3. Międzynarodowa Karta Ochrony i Zarządzania Dziedzictwem Archeologicznym ICOMOS (Karta Lazańska), przyjęta w 1990 r. przez Międzynarodową Radę Ochrony Zabytków i Miejsc Historycznych.

4. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

4.1. STRATEGICZNE CELE POLITYKI PAŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI:

- **„Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zad zabytkami na lata 2014-2017”** (Uchwała Rady Ministrów z dnia 24.06.2014 r. , M.P. 2014 poz. 733).

W programie została dokonana diagnoza stanu ochrony zabytków w Polsce. Odpowiedzialność za realizację zadań związnych z ochroną zabytków ponoszą zarówno administracja rządowa (wojewódzcy konserwatorzy zabytków i Generalny Konserwator Zabytków), jak i jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli. W świetle art. 4 ust. 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814) powiat wykonuje zadania o charakterze ponadgminnym, w tym m. in. w zakresie kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Zadania te mają charakter komplementarny i dotyczą tych zadań, których z określonych względów nie można realizować na szczeblu gminy. Obok zadań własnych, o których mówi ustawa o samorządzie powiatowym, przekazano jednostkom samorządu terytorialnego znaczące kompetencje w realizacji zadań ochronnych. Jednostki samorządu terytorialnego, realizując działania programów opieki nad zabytkami, uzupełniają działania państwa w zakresie prawnej ochrony zabytków. Gminy dysponują kompetencjami w zakresie ustanowienia parku kulturowego. Za jego utworzeniem przemawiają, zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, potrzeby wynikające z ochrony krajobrazu kulturowego, oraz zachowania terenów wyróżniających się krajobrazowo wraz z zabytkami nieruchomymi, charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

Ważnym elementem przyjętej polityki powinny być działania na rzecz zwiększenia liczby parków kulturowych oraz wzmocnienia instrumentów ochrony krajobrazu kulturowego w stosunku do pozostałych form ochrony.

- **Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 oraz uzupełnienie na lata 2004-2020** (Narodowy Program Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego na lata 2004-2013”).

Za jeden z głównych priorytetów Narodowej Strategii Rozwoju Kultury uznano ochronę dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie ochronę i rewaloryzację zabytków. Kultura i jej rozwój zostały ściśle powiązane z rozwojem ekonomicznym. Cele działania Strategii określono jako zrównoważony rozwój kultury w regionach, a w szczególności:

1. Wzrost efektywności zarządzania strefą kultury.
2. Wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w systemie organizacji działalności kulturalnej i w systemie upowszechniania kultury.
3. Zmniejszenie dysproporcji regionalnych w rozwoju i dostępie do kultury.
4. Wzrost uczestnictwa i wyrównanie szans w dostępie do szkolnictwa artystycznego, dóbr i usług kultury.
5. Poprawa warunków dzialalności artystycznej.
6. Efektywna promocja twórczości.
7. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków.
8. Zmniejszenie luki cywilizacyjnej poprzez modernizację i rozbudowę infarstruktury kultury.

- **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030**

Jako cel gospodarowania przestrzenią określono: „kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających ochronę krajobrazu kulturowego i pojedynczych zabytków przed zniszczeniem, degradacją, dewaloryzacją oraz pojęcie działań mających na celu udostępnienie dziedzictwa kulturowego społeczeństwu”.

Cele priorytetowe:

1. Aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe celem poprawy stanu zabytków, ich adaptację na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne i rewitalizację.
2. Edukacja i administracja na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego.

4.2. RELACJE POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE WOJEWÓDZTWA

- **Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego** do roku 2020 (przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą Nr XXVI/303/05m, z dnia 19 grudnia 2005 r.) przedstawia w diagnozie stanu województwa charakterystykę krajobrazu kulturowego, ze wskazaniem najcenniejszych zespołów zabytków oraz identyfikacją kluczowych problemów, m. in.:

  - zły stan zabytków,
  - zbyt małe nakłady na rewitalizację i renowację zasobów środowiska kulturowego,
  - słabo rozwinięte produkty turystyczne związane z wykorzystaniem zasobów środowiska kulturowego,
  - problemy rozwojowe na obszarach staromiejskich układów urbanistycznych.

Nadal niedostateczny jest zakres ogólnych prac remontowo-konserwatorskich w odniesieniu do obiektów i kopleksów zabytkowych, w tym na rzecz poprawy ich bezpieczeństwa i dostępności.

W rozdziale Strategii poświęconym tematowi turystyki w województwie zachodniopomorskim, oceniono jako wysokie potencjalne możliwości rozwoju. Rozwojowi temu sprzyjają, m. in. zabytki architektury i obiekty świadczące o bogatym dziedzictwie kulturowym regionu. Rozwojowi turystyki w województwie zachodniopomorskim sprzyja postępujący stale proces integracji i współpracy samorządów, organizacji, stowarzyszeń, instytucji oraz podmiotów gospodarczych działających na rzecz rozwoju turystyki. Głównym problemem rozwoju sektora turystyki określono jako, niewystarczającą promocję regionu i jego atrakcji turystycznych, zbyt małą liczbę produktów turystycznych, niewykorzystany potencjał rozwoju produktów turystycznych i turystyki aktywnej (piesza, rowerowa, konna, wodna, lotnicza, biznesowa) na terenach wiejskich, agroturystyka i ekoturystyka (przygraniczna i morska).

Problematykę ochrony zabytków i opieki nad zabytkami wskazują poniższe cele strategiczne:

<u>Cel strategiczny nr 1</u>

„Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania (w zadaniu – Wzrost konkurencyjności województwa w krajowym i zagranicznym ruchu turystycznym”;

Cel strategiczny nr 3

„Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu" (w zadaniu – Rozwój małych miast, rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich);

Cel strategiczny nr 4

„Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami" (w zadaniu – Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych);

Cel strategiczny nr 6

„Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu (w zadaniu – Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnej i wspieranie działań aktywizujących rynek pracy).

- **Zachodnipomorski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020**, przyjęty uchwałą Nr 2247/14 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 18 grudnia 2014 r., jest programem istotnym z punktu widzenia dostępu do środków UE.

IV Oś priorytetowa – naturalne otoczenie człowieka, cel tematyczny: zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami.

Cele szczegółowe osi priorytetowej:

1. Zwiększona atrakcyjność zasobów kultury regionu.
2. Wzmocnione mechanizmy ochrony przyrody.
3. Zwiększony zasób informacji o stanie środowiska przyrodniczego.
4. Rozwój lokalnego rynku pracy opartego o endogeniczny potencjał.

W ramach osi zaplanowane zostały działania kompleksowego wsparcia obszarów chronionych, kanalizacja ruchu turystycznego, przy jednoczesnym wzmocnieniu działania opierającego się na potencjale endogenicznym, kreujące rynek pracy i wykorzystujące potencjał przyrodniczy bez szkodliwej ingerencji. Wsparcie w ramach osi ukierunkowane jest również na inwestycje związane ze zwiększonym wykorzystaniem potencjału dziedzictwa kulturowego oraz udziału mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych.

Cel tematyczny: zwiększona atrakcyjność zasobów kultury regionu; działanie to jest skierowane na ochronę rodzimego dziedzictwa Pomorza Zachodniego, mającego wysoką wartość historyczną i kulturową oraz na zwiększenie potencjału turystycznego regionu.

Wspierane projekty z zakresu prac konserwatorskich i restauratorskich zabytków muszą stanowić element szerszej grupy obiektów. Wsparcie nakierowane będzie na rozwój kluczowych zespołów o znaczącej wartości zabytkowej i wskazujących na kulturową tożsamość województwa i mogących stanowić m. in. unikalną bazę dla rozwoju kultury, gospodarki i turystyki.

- **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego**, uchwalony uchwałą Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodnipomorskiego, z dnia 19 października 2010 r. określa termin spójny ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, tj. do 2020 r. ze względu na wzajemne ścisłe powiązanie. Jednym z ważniejszych rozdziałów Planu jest Dziedzictwo kulturowe i ład przestrzenny. W rozdziale zawarte są informacje o zagrożeniach dla zabytków i zabytkowego krajobrazu i stanie ochrony środowiska kulturowego. W ustaleniach zawarte zostały elementy polityki regionalnej ochrony i kształtowania środowiska kulturowego i przyrodniczego, wskazując na rewaloryzację, jako narzędzie poprawy stanu krajobrazu, której celem jest osiągnięcie harmonijnego zagospodarowania przestrzeni w sensie funkcjonalnym i architektoniczno-estetycznym.

W planie wskazano na potrzebę ochrony substancji zabytkowej nie objętej ustawową ochroną, ale stanowiącej faktyczną wartość obszaru województwa. Ustalono zalecenia do stosowania w planowaniu miejscowym, dotyczące zabudowy historycznej, zieleni komponowanej, zabytków archeologicznych i historycznych założeń przestrzennych, urbanistycznych i ruralistycznych.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego jest powszechnie używanym dokumentem planistycznym, wprowadzanym w życie poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

- **Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami na lata 2013-2017**, przyjęty uchwałą Nr XXIII/310/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 26 marca 2013 r., na podstawie szczegółowej charakterystyki dziedzictwa kulturowego regionu zachodniopomorskiego oraz diagnozy stanu zachowania tego dziedzictwa. Określa cele i zadania, których realizacja powinna służyć zachowaniu, eksponowaniu oraz zahamowaniu procesów degradacji środowiska kulturowego.

Cele perspektywiczne Programu:

I. Utrzymanie zabytków budujących krajobraz kulturowy województwa zachodniopomorskiego.
II. Funkcjonowanie zabytków w procesie aktywizacji ekonomicznej i społecznej województwa.
III. Kształtowanie świadomości regionalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i potrzebę jego zachowania dla przyszłych pokoleń.

Cele operacyjne:

1. Ochrona i opieka nad zabytkami i krajobrazem kulturowym w dokumentach startegicznych i planistycznych poprzez, np. wspieranie i monitorowanie procesu opracowywania i wdrażania powiatowych i gminnych programów opieki nad zabytkami.
2. Integracja ochrony dziedzictwa, krajobrazu kulturowego i ochrony przyrody – wzmocnienie ochrony i wykorzystania potencjału dziedzictwa przez budowę systemu ochrony krajobrazu kulturowego w formie parków kulturowych i obszarów kulturowo-krajobrazowych.
3. Poprawa materialnego stanu zasobów dziedzictwa kulturowego – stworzenie warunków do zabezpieczenia obiektów zabytkowych przed pożarem.
4. Decentralizacja zadań ochrony i opieki nad zabytkami poprzez wspieranie działań na rzecz budowy samorządowego systemu służb ochrony zabytków (powiatowego i gminnego).
5. Delimitacja (wyznaczenie granic) wartościowych obszarów krajobrazu kulturowego do zachowania i budowania systemu ich ochrony poprzez budowę systemu ochrony i opieki nad zabytkami województwa zachodniopomorskiego w formie uznania za pomnik historii.
6. Utrzymanie w dobrym stanie zabytków stanowiących własność województwa zachodniopomorskiego lub użytkowanych przez jednostki organizacyjne poprzez realizację prac remontowych i rewaloryzacyjnych obiektów zabytkowych, znajdujących się w posiadaniu Województwa Zachodniopomorskiego (wpisanych do rejestru i ujętych w ewidencji zabytków oraz będących w użytkowaniu jednostek organizacyjnych (wpisanych do rejestru i ujętych w ewidencji zabytków).
7. Zwiększanie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości, np. poprzez rozwój tematycznych szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, konnych,

wodnych, samochodowych, kolejowych) promujących dziedzictwo kulturowe regionu (w oparciu o wydarzenia historyczne, zespoły zabytków).

8. Edukacja regionalna – włączenie problematyki dziedzictwa kulturowego do programów edukacyjnych.

5. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

5.1. RELACJE POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE POWIATU (ANALIZA DOKUMENTÓW PROGRAMOWYCH POWIATU)

- **Projekt Strategii Rozwoju Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020** zakłada kontynuację realizacji celów określonych w Strategii Rozwoju Powiatu Koszalińskiego na lata 2005-2015. Rozwój turystyki i infrastruktury turystycznej w Powiecie Koszalińskim należy do ważnych zadań Powiatu. Realizacja ww. zadania doprowadzi do zwiększenia atrakcyjności Powiatu, a za tym zwiększenie liczby odwiedzających nasze tereny. Strategia zakłada działalność turystyczną jako, ważny element wielofunkcyjnego rozwoju regionu i aktywizacji środowiska lokalnego. Za cel stawia się tworzenie różnorodnych produktów turystycznych wzbogacających ofertę turystyczną, opracowanie oferty rekreacyjnej ze zwróceniem uwagi na różnorodny stan pogodowy, utworzenie ścieżek edukacyjnych, rowerowych i turystycznych. Dostrzegana jest konieczność wyeksponowania potencjału turystycznego miejscowości spoza pasa nadmorskiego poprzez rozwój agroturystyki oraz turystyki kwalifikowanej. Celem nadrzędnym proponowanych działań jest poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców, jako efekt rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

W analizie SWOT, jako mocne strony powiatu wyszczególniono zasoby dziedzictwa kulturowego – zabytki, zespoły pałacowo-parkowe, grodziska itp. Dostrzeżono potrzebę remontów i modernizacji wielu obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie powiatu.

- **Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Koszalińskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019**

W programie wskazano turystykę jako, ważną dziedzinę gospodarki Powiatu. Rozwój turystyki i rekreacji jest istotny dla aktywności Powiatu i poszczególnych gmin wchodzących w jego skład, a także rozwój oferty turystycznej z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego.

Teren powiatu koszalińskiego zaliczono do obszaru o wysokiej atrakcyjności przyrodniczej, krajobrazowej i turystycznej, na którym znajdują się liczne zabytki architektoniczne oraz elementy kultury materialnej.

Za cel długoterminowy do roku 2019 wskazano: „Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki".

- **Powiatowy Plan Ochrony Zabytków na Wypadek Konfliktu Zbrojnego i Sytuacji Kryzysowych** określa sposoby i realizację przedsięwzięć związanych z planowaniem i ochroną zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowej, mające na celu ich uratowanie przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zaginięciem.

Plan zaleca i wskazuje sposoby zabezpieczania: umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej, gdy jest to możliwe, na dachach obiektów oraz na ścianach tylnych i frontowych. Grupa obiektów zabytkowych załączona jest do wskazanego wyżej Planu.

5.2. CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW ORAZ ANALIZA STANU DZIEDZICTWA, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO POWIATU KOSZALIŃSKIEGO

Powiat koszaliński położony jest na Wybrzeżu Słowińskim, Równinie Białogardzkiej i Słupskiej, Pojezierzu Bytowskim oraz na Wysoczyźnie Polanowskiej w Dolinie Gwdy, w północno-zachodniej części kraju i północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Sąsiaduje z powiatem białogardzkim, kołobrzeskim, sławieńskim, bytowskim i szczecineckim. Północną granicę Powiatu wyznacza trzydziestokilometrowy pas wybrzeża Bałtyku.

Pierwsze gromady ludzkie pojawiły się na terenie powiatu koszalińskiego dopiero u schyłku paleolitu, ok. 10 000 lat przed naszą erą, wskutek ocieplenia się klimatu i ustąpienia lodowca. Były to ludy o koczowniczo-myśliwskim charakterze gospodarki, niezakładające stałych siedzib i przenoszące sie z miejsca na miejsce z powodów niesprzyjających warunków klimatycznych wywołanych fazą epoki lodowcowej oraz w pogoni za zwierzyną. Z epoki neolitu występują na terenie powiatu wyraźne ślady życia ludzkiego. Są to narzędzia kamienne i rogowe, siekierki z krzemienia i kamienia oraz rogowe motyki odkryte w Bobolicach, Dzierżęcinie, Boninie, Mielenku, Łazach, Kraśniku, nad jeziorami Jamno i Lubiatowo.

W pierwszych wiekach naszej ery na teren Pomorza napływają plemiona germańskie i skandynawskie Gotów i Gepidów, lecz pobyt ten jest zaledwie przejściowy.

Wiek V i VI to okres tzw. Wędrówki Ludów. Ludność słowiańska z terenów zachodniej i północnej Polski przsuwa się na ziemie północne pomiędzy Odrę a Łebę.

Okres wczesnośredniowieczny charakteryzuje zabudowa związana z koniecznością ochrony siedlisk – zabudowa warownych grodów, których pozostałości noszą dziś miano grodzisk. Na obszarze powiatu znajdują się ich liczne przykłady: w Kretominie, Bobolicach, Kraśniku, Ubiedrzu, Górawinie, czy Poroście.

Z wieku XI i XII pochodzą przykłady grodzisk z wyodrębnionymi gródkami feudalnymi. Ten typ grodu wiąże się ściśle z utrwaleniem miejscowej organizacji państwowej. Nierzadko można było spotkać osady budowane na palach nad jeziorami, jak np. osada na półwyspie Jeziora Lubiatowskiego datowana na XI – XII wiek.

Pod wpływem religii chrześcijańskiej następuje zasadnicza zmiana w obrządku pochówkowym – obrządek całopalenia ustępuje pochówkowi szkieletowemu. Cmentarzyska średniowieczne noszą wiele cech pochówku pogańskiego, mieszczą się z dala od osad, na uroczyskach, przy ciałach znajdują się dary grobowe (np. w Cewlinie), co było sprzeczne z zasadami religii chrześcijańskiej. Obrządek szkieletowy upowszechnił sie dopiero pod koniec XII wieku, a cmentarzyska koncentrowano wówczas wokół kościołów i kaplic (np. Góra Chełmska).

Okres wzmożonego osadnictwa przypadającego na XII – XIV w. był czasem przemian, które w dużym stopniu ukształtowały krajobraz kulturowy obecnego powiatu koszalińskiego. W kolonizacji pasa pobrzeża bałtyckiego ważną rolę odegrał biskup kamieński Herman von Gleichen, który lokował miasta: Kołobrzeg w 1255 r.,

Koszalin w 1266 r., Nowogard ok. 1270 r., Maszewo w 1274 r., fundował klasztory w Koszalinie i Kołobrzegu.

Wiek XVIII przyniósł ekspansję terytorialną Prus, rozpoczętą koronacją elektora brandenburskiego na króla w Prusach w 1701 r. Jego syn Fryderyk Wilhelm I zasłynął jako, reformator armii i twórca podatków. Dla wzmocnienia swego państwa wprowadził w 1724 r. nowy podział administracyjny kraju na rejencje i powiaty. Tereny obecnego powiatu koszalińskiego z wyłączeniem miast Sianów i Polanów i ich okręgów, które znajdowały się w powiecie sławieńskim, znajdowały się w powiecie „Księstwo Kamieńskie".

Po I wojnie światowej w rejencji koszalińskiej przybyły dwa powiaty miejskie: koszaliński i kołobrzeski. W 1945 roku pomorze zachodnie było całkowicie zgermanizowane (z wyjątkiem powiatu bytowskiego i złotowskiego). Po zakończeniu działań wojennych rozpoczęto akcję intensywnej polonizacji. Do znacznych zmian administracyjnych doszło dopiero w wyniku reformy w 1950 r. Województwo koszalińskie składało się z dwunastu powiatów ziemskich: białogardzkiego, bytowskiego, człuchowskiego, drawskiego, kołobrzeskiego, koszalińskiego, miasteckiego, sławieńskiego, słupskiego, szczecineckiego, świdwińskiego, wałeckiego, złotowskiego i dwóch grodzkich: Słupsk i Koszalin.

Obecny kształt powiatu koszalińskiego powstał w wyniku reformy administracyjnej z 1999 r., która wprowadziła trzystopniową strukturę podziału terytorialnego.

W granicach Powiatu Koszalińskiego znajduje się osiem gmin:

- ✓ Bobolice, Polanów, Mielno i Sianów – o miejsko-wiejskim statusie,
- ✓ Będzino, Biesiekierz, Manowo i Świeszyno – o statusie wiejskim.

W każdej z ośmiu gmin znajdują się charakterystyczne dla regionu zabytki o wysokich wartościach artystycznych i historycznych, a wśród nich prawdziwe perły architektury i sztuki.

Gmina Bobolice

Liczne odkrycia archeologiczne świadczą, że już na przełomie VIII i IX wieku na terenie obecnych Bobolic istniały aż dwa wczesnośredniowieczne grody: pierwszy tam, gdzie dziś znajduje się stadion, drugi natomiast – nad rzeką Chociel. Korzystne usytuowanie na szlaku handlowym łączącym Wielkopolskę z wybrzeżem Bałtyku

spowodowało rozwój osady miejskiej. Do połowy XIII wieku Bobolice wraz z przyległymi ziemiami wchodziły w skład Kasztelani Kołobrzeskiej. W 1248 roku książę pomorski Barnim I oddał je we władanie biskupom kamieńskim. Prawa miejskie Bobolice otrzymały w 1340 roku z rąk biskupa Fryderyka von Eickstadta. Później miasto często zmieniało właścicieli. Były to, m. in. rycerskie rody Glasenappów, Ebersteinów, Kleistów, Massowów, następnie książęta pomorscy, wreszcie znów biskupi kamieńscy. Zmiany te, nierzadko dokonywane w wyniku rozbojów nie sprzyjały rozwojowi Bobolic. W 1740 roku miasto liczyło 856 mieszkańców. Liczba ta zwiększyła się niemal pięciokrotnie dopiero ponad sto lat później. W 1872 roku ustanowiono tu siedzibę powiatu. W 1932 roku przeniesiono ją jednak do Koszalina. Miasto zostało znacznie zniszczone w wyniku walk w roku 1945. Odgruzowano je dopiero w latach sześćdziesiątych minionego stulecia. Wtedy też rozpoczęto jego rozbudowę.

Przykładowe, wybrane zabytki - Gmina Bobolice

Kościół Rzymsko-Katolicki p.w. Wniebowzięcia NMP w Bobolicach

Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Bobolicach powstał w latach 1865 – 1886 na miejscu wcześniejszej świątyni. Budowla jest wykonana w stylu neogotyckim. Kościół usytuowany jest w północno – zachodniej części miasta, na zachód od położonego centralnie rynku. Prezbiterium zwrócone ma w kierunku zachodnim. Po stronie południowo – zachodniej kościoła w niewielkiej odległości znajdują się dwa budynki ustawione u podnóża skarpy kościelnej, które mieszczą plebanię i kaplicę greko – katolicką. Kościół zbudowany jest z cegły czerwonej, na fundamencie z głazów granitowych.

Kościół prawosławny p.w. Wszystkich Świętych w Bobolicach

Kościół prawosławny p.w. Wszystkich Świętych w Bobolicach wybudowany został w końcu XIX wieku. Styl neogotycki - materiałem budowlanym była cegła i głazy granitowe. Budowany na planie prostokąta z pięciobocznym prezbiterium, prostokątną zakrystią i portykiem przechodzącym w wieżę. Wnętrze jest jednoprzestrzenne.

Neogotycki Kościół pw. Jana Chrzciciela w Chmielnie

Kościół został zbudowany od podstaw w 1925 roku z głazów narzutowych i pustaków cementowych, naśladujących ciosy kamieni, na planie prostokąta z prostokątnym prezbiterium i zakrystią oraz kwadratową wieżą z prostokątnymi kruchtami po bokach, wnętrze jednonawowe. Budowla unikatowa w skali regionu z uwagi na rodzaj materiału użytego do budowy murów.

Kościół p.w. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Drzewianach

Kościół w Drzewianach zbudowany został na miejscu starej budowli średniowiecznej ok. 1800 r., z kamienia, szachulec - rygle wypełnione cegłą, przęsło zachodnie i wieża zbudowane z cegły. Kościół zbudowany na planie prostokąta bez prezbiterium i zakrystii z kwadratową wieżą wbudowaną częściowo w przęsło. Wnętrze jednoprzestrzenne. Najcenniejsze elementy: zwieńczenie wieży z wietrznikiem - zwieńczenie wieży składa się z żelaznego owalu, krzyża i wietrznika w kształcie chorągiewki. Owal stanowi podstawę wysmukłego krzyża łacińskiego o ramionach zakończonych wielobocznymi grotami.

Neogotycki Kościół p.w. Świętego Jakuba Apostoła w Goździe

Kościół został zbudowany w II połowie XIX wieku na miejscu starej budowli średniowiecznej, z nieregularnych głazów narzutowych i cegły. Wnętrze jednonawowe.

Kościół parafialny pw św. Apostołów Piotra i Pawła w Kłaninie

Kościół w Kłaninie istniał już w okresie średniowiecza, co potwierdza protokół wizytacji z 1563, 1567 i 1575 roku. Obecny kościół został wzniesiony w konstrukcji szkieletowej w XVIII wieku. W końcu XIX - na początku XX wieku kościół został przebudowany i zyskał charakter świątyni neogotyckiej. Przedłużono mu nawę w kierunku wschodnim, wzmocniono fundamenty, przebudowano fasadę. Dobudowano też dwa aneksy boczne. Po II wojnie światowej świątynia została przejęta przez kościół katolicki i poświęcona 29.VI.1947 roku. Początkowo był kościołem filialnym parafii p.w. Wniebowzięcia NMP w Bobolicach. Od 1970 do 1977 roku podlegał parafii w Wyszewie z siedzibą w Kłaninie. W 1977 roku dekretem biskupim utworzono w Kłaninie samodzielny wikariat, a 6 stycznia 1979 roku erygowano parafię.

Zabytkowy wystrój kościoła stanowią: organy z drewna monochromonowanego z początku XX wieku wykonane w stylu neogotyckim o wym. 270x190x210 cm, chrzcielnica wykonana z czerwonego granitu w stylu romańskim na przełomie XII i XIII wieku o wymiarach – wysokość 60 cm, szerokość 75 i 66 cm.

Kościół p.w. Świętej Trójcy w Krępie

Kościół rzymsko-katolicki p.w. Świętej Trójcy w Krępie zbudowany został w II połowie XIX wieku, jako kaplica grobowa rodu von Versen. W 1977 roku wyremontowana i zaadoptowana na kościół. Zbudowany w stylu neogotyckim z cegły. Dwupoziomowy na planie prostokąta z prostokątnym aneksem (prezbiterium). Wnętrze nawy jednoprzestrzenne, krypty natomiast trzynawowe, bezwieżowy. Położony w parku z II połowy XIX wieku na dawnym cmentarzu z I połowy XIX wieku.

Kościół p.w. Bożego Ciała w Kurowie

Neogotycki Kościół p.w. Bożego Ciała w Kurowie został zbudowany z kamieni graniowych, obrobionych bloków i cegły. Obiekt należy do grupy wczesno-neogotyckich świątyń budowanych od połowy do końca XIX w. na terenie powiatu koszalińskiego.

Szczegółowy wykaz zabytków w gminie Bobolice, wpisanych do rejestru zabytków stanowi załącznik Nr 1 do Programu.

Gmina Polanów

W cieniu Świętej Góry liczącego 158 m wzniesienia, na skraju Pojezierza Bytowskiego leży Polanów. Na przełonie XIII i XIV wieku stanęła tu chrześcijańska kaplica, wybudowana prawdopodobnie przez Cystersów z Pelplina. Słynęła z cudownego obrazu matki boskiej i cudownego źródła, do których zmierzali pielgrzymi z całego Pomorza. Przetrwała do czasów reformacji. Prawa miejskie Polanów otrzymał w 1319 roku. W 1436 roku przeszedł spod panowania biskupów kamieńskich pod władanie książąt pomorskich. Po wojnie trzydziestoletniej znalazł się w granicach państwa brandenburskiego. Rozwój miasta nastąpił w XIX wieku. W 1843 roku powstała tu cegielnia, a w latach 90-tych – pierwsza linia kolejowa łącząca Polanów ze Sławnem i Żydowem. Po utworzeniu kąpieliska nad Zalewem Polanowskim, Polanów stał się centrum wypoczynkowym ówczesnego powiatu sławieńskiego. W 1945 roku miasto zostało spalone przez wojska radzieckie, które zanim przekazały je administracji polskiej wywiozły do ZSRR tory kolejowe i kompletne wyposażenie miejscowych zakładów przemysłowych i rzemieślniczych. Blisko Polanowa leży Krąg – dawna siedziba rodu Podewlisów, w którym do dziś zachował się piękny renesansowy zamek. Do najbardziej znanych miejsc gminy należy także Żydowo, gdzie znajduje sie jedna z dwóch największych w Polsce elektrowni szczytowo – pompowych.

Przykładowe, wybrane zabytki – Gmina Polanów

Kościół św. Antoniego w Garbnie

We wsi Garbno znajduje się odnowiony, szachulcowy kościół św. Antoniego z XVIII w. Wewnątrz zabytkowy witraż i dzwon z 1684 roku.

Zamek w Krągu

Dawna posiadłość rycerska rodziny Podewilsów, leżąca przy drodze do Sławna. Zespół zamkowo-parkowy powstał w początkach XV wieku, później wielokrotnie był przebudowywany a w roku 1580 rozebrano go do fundamentów i odbudowano w stylu renesansowym. Formą nawiązuje do Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie. W roku 1890 powstało skrzydło od strony zachodniej. Przed wojną ze względu na ogrody kwiatowe zwany był Kwiatowym Pałacem. Od roku 1996 ekskluzywny hotel "Podewils". W pałacowym parku zachowała się XVI-wieczna kaplica zamkowa z grobowcami Podewilsów z barokowym wystrojem.

Pałac w Nacławiu

We wsi Nacław znajduje się eklektyczny pałac rodziny von Senden, wzniesiony na przełomie XIX i XX wieku oraz rozległy park dworski.

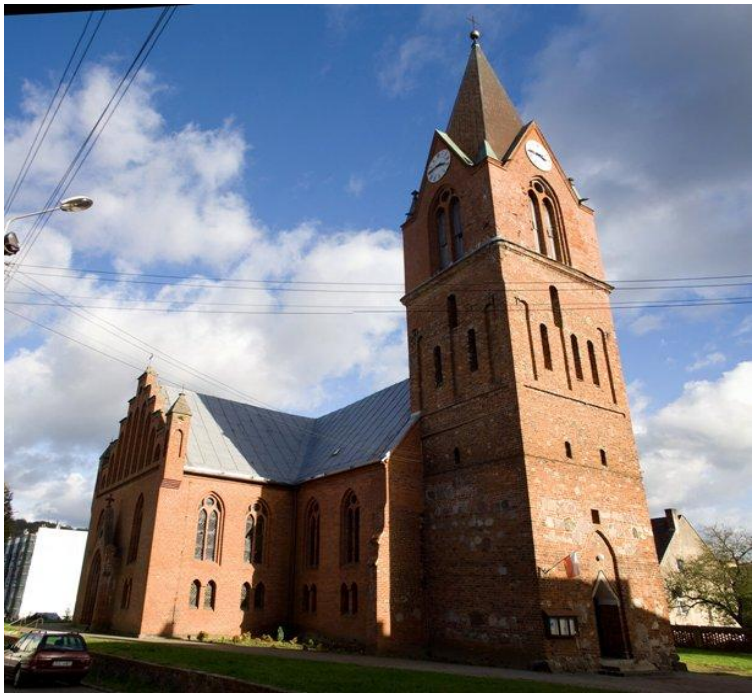

Kościół Wniebowzięcia NMP w Polanowie

Najstarsza budowla Polanowa, powstała w XVIII wieku, z zachowaną późnogotycką wieżą. Wybudowano ją na miejscu kościoła spalonego podczas pożaru w 1736 r. W roku 1850 przeprowadzono przebudowę kościoła, znacznie go powiększając. Wewnątrz zachowały się boczne balkony oraz neogotycki ołtarz główny i kropielnice. Interesująca jest też tarcza herbowa Wranglów, zawieszona na ścianie południowego chóru oraz epitafia Fryderyka i Eleonory Wranglów, pochowanych w roku 1805.

Zabytkowy kościół w Chociminie

Kościół filialny p.w. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Chociminie, zbudowany został w XVIII wieku, szachulcowy, poświęcony w 1945 roku.

Kościół p.w. Chrystusa Króla w Wielinie

W roku 1698 wybudowano istniejący szachulcowy kościół p.w. Chrystusa Króla, o bogatym barokowym wyposażeniu. Nad drzwiami do zakrystii kościoła widnieje kartusz herbowy dawnych właścicieli Wielina.

Pałac w Wietrznie

Dawny majątek znajdujący się 7 km na południe od Polanowa, przy drodze do Cybulina i Chocimina. Neobarokowy zespół pałacowo-folwarczny z przełomu XIX i XX wieku. W roku 2001, po kompleksowej renowacji, pałac stał się własnością prywatną. Przy drodze dojazdowej do pałacu i w okolicznym lesie rosną pomnikowe dęby i buki.

Pałac w Cetuniu

Symbolem Cetunia jest XIX-wieczny pałac. Jego charakterystyczna bryła zamknięta jest narożnymi wieżami. W swoim kształcie nawiązują trochę do średniowiecznych budowli obronnych – łukowate okna, krenelaż na szczycie. Ciekawym elementem jest też bogaty w swojej formie ganek z tarasem na piętrze, będący jednocześnie podjazdem i głównym wejściem do wnętrza pałacu. Neogotycka budowla posiada też wewnętrzny dziedziniec. Do dziś zachowało się wiele spośród oryginalnych ozdób wnętrza – m.in. zdobione kominki. Obecnie mieści się tutaj Dom Pomocy Społecznej.

Szczegółowy wykaz zabytków w gminie Polanów, wpisanych do rejestru zabytków stanowi załącznik Nr 1 do Programu.

Gmina Sianów

Canowe, Sanowe, Cznow, Zanow, a obecnie Sianów. Dzieje tego miasta sięgają przełonu trzynastego i czternastego stulecia. Po raz pierwszy pod nazwą Canowe pojawia się w dokumencie z 1276 roku. Należał do starego pomorskiego rodu Święców. W 1343 roku, z rąk Piotra Święcy otrzymał prawa miejskie. Wówczas również Piotr Święca wzniósł między rzekami Unieścią i Polnicą warowny zamek, który przetrwał aż do początków osiemnastego stulecia. Wkrótce po lokacji miasto przeszło pod władanie książąt pomorskich, a od 1653 roku stało się własnością Hohenzollernów. W czasie wojen napoleońskich w Sianowie stacjonowały wojska polskie – dowodzony przez płk. Sułkowskiego I Pułk Legionów Dąbrowskiego. Sianów słynął z najstarszej w Polsce fabryki zapałek. Powstała ona w 1845 roku, a jej pierwszym właścicielem był August Kolbe. W 1945 roku, po wkroczeniu armii czerwonej jej wyposażenie wywieziono do Związku Radzieckiego, ale wysiłkiem polskich władz już dwa lata później udało się wznowić produkcję. W chwili obecnej fabryka nie istnieje.

Przykładowe, wybrane zabytki – Gmina Sianów

Dworek w Osiekach

Zabytkowy dworek o konstrukcji szachulcowej i park podworski w Osiekach z drzewostanem bogatym w pomniki przyrody. Dworek został wybudowany w I poł. XX wieku (1923 r.).Od roku 1963 odbywają się tu plenery malarskie „Osieki”.

Dworek w Skibnie

Eklektyczny dwór w Skibnie został wzniesiony pod koniec XIX wieku. Konstrukcja szachulcowo-ceglana. Dwór otoczony jest parkiem krajobrazowym o powierzchni 2,7 ha.

Kościół w Karnieszewicach

Kościół w Karnieszewicach p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa z dwoma zabytkowymi dzwonami, pochodzi z początku XIX wieku. Jest budowlą założoną na rzucie prostokąta bez wyodrębnionego prezbiterium, wzniesioną w drewnianej konstrukcji szkieletowej. Wewnątrz na belce empory zachowana jest inskrypcja z czasu budowy kosciola.

Kościół filialny pw. Matki Bożej Królowej Polski w Iwięcinie

Gotycki kościół powstał w XIV wieku. Pocysterska świątynia z trzema drewnianymi bramkami oraz kamiennym murem okalającym kościół, tworzy unikalny zespół architektoniczny. Na szczególną uwagę zasługuje polichromowany strop w nawie przedstawiająca "Sąd Ostateczny", oraz zachowane zabytkowe wyposażenie kościoła – ołtarz, ambona, gotyckie sakramentarium, empora, ławki z polichromowanymi drzwiczkami..

Kościół w Osiekach

Gotycki Kościół w Osiekach pw. św. Antoniego Padewskiego został wzniesiony w XIV-XV wieku jako świątynia pielgrzymkowa w związku z cudem Krwawiącej Hostii. Jest świątynią trójnawową, z wyodrębnionym prezbiterium nakrytym sklepieniem gwiaździstym, oraz wieżą od zachodu. W elewacji wieży - nad uskokowym, ostrołukowym portalem - wmurowano symetrycznie trzy kamienie młyńskie, jako symbol dostatku – mają zapewnić parafianom pomyślność. Wnętrze Kościoła zdobi późnorenesansowy, polichromowany ołtarz główny (1616) z obrazem „Ostatnia Wieczerza" i rzeźbami. Sztukę baroku reprezentuje drewniana ambona z połowy XVIII wieku z rzeźbą Chrystusa i baldachimem oraz świeczniki z lat 1722 i 1731.

Kościół w Suchej Koszalińskiej

Gotycki Kościół w Suchej Koszalińskiej pw. Podwyższenia Krzyża Świętego pochodzący z XIV wieku Świątynia jest orientowana i nie posiada wyodrębnionego prezbiterium. Trójkondygnacyjną, masywną wieżę z wąskimi otworami strzelniczymi i tynkowanymi blendami wieńczy ośmioboczny hełm łamany. W środku wyposażenie barokowe z XVII i XVIII wieku – ołtarz główny, ambona i empora chórowa z malowidłami Chrystusa, ewangelistów i św. Jana Chrzciciela oraz płyta nagrobna z 1728 roku.

Kościół w Szczeglinie

Neogotycki kościół w Szczeglinie p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej został wzniesiony w 1908 roku.

Ratusz w Sianowie

Jednym z najcenniejszych zabytków miasta Sianów jest ratusz pochodzący z 1879 roku. Przed wejściem do budynku znajduje się herb miasta oraz działający do dzisiaj zegar.

Kościół w Sianowie

Pochodzący z XV i XVIII wieku kościół p.w. św. Stanisława Kostki o konstrukcji ryglowej z późnogotycką wieżą i bogatym wyposażeniem renesansowym. Nad wejściem w ścianie wmurowany jest kamień młyński. Wnętrze zdobi ołtarz główny, empora organowa, gotycki krucyfiks z wizerunkami ewangelistów w medalionach kończących jego ramiona, dwa barokowe świeczniki wieloramienne z XVIII wieku, obrazy z 1631 r. oraz ambona z 1632 r.

Kościół w Sierakowie Sławieńskim

Kościół w Sierakowie Sławieńskim pw. Matki Boskiej Różańcowej - XV wiek. Został wzniesiony w centrum wsi. Kościół od północy otaczają tereny dawnego sadu dworskiego, wydzielonego szpalerami świerków.

Szczegółowy wykaz zabytków w gminie Sianów, wpisanych do rejestru zabytków stanowi załącznik Nr 1 do Programu.

Gmina Będzino

Wieś Bedzino i obszar dzisiejszej gminy do 1512 roku były własnością klasztoru w Darginiu. Później została ona wykupiona przez biskupów kamieńskich. W 1592 roku książę biskup Kazimierz IX kazał wybudować na terenach pobliskiej wsi Łękno pałac, któremu nadał swoje imię. Początkowo miszkali tam duchowni, później pod koniec XVIII wieku stał się siedzibą generalnego dzierżawcy pruskiego urzędu królewskiego w Koszalinie. Sto lat później na miejscu starego pałacu wybudowano nowy, który nie przetrwał jednak II wojny światowej. Wojenną zawieruchę przetrwał natomiast klasycystyczny dwór w Pleśnej na północy gminy. W 1809 roku urodził sie tutaj Albrecht von Room, późniejszy feldmarszałek i minister wojny w rządzie Bismarcka, główny reformator armii pruskiej i współtwórca zwycięstw w wojnach z Austrią i Francją.

Przykładowe, wybrane zabytki – Gmina Będzino

Kościół p.w. św. Trójcy w Dobrzycy

Neogotycki kościół parafialny p.w. św. Trójcy zbudowany został 1867 roku (dzwon z 1661 roku).

Dworek w Pleśnej

Dworek powstał w XIX wieku.

Kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela w Łeknie

W XV wieku został wzniesiony murowany, kamienno - ceglany, z wysoką wieżą kościół św. Jana Chrzciciela. Kościół został dwukrotnie przebudowany - pierwszy raz

w XVI w., drugi w 1789 roku. Odrestaurowano go w XIX w. We wnętrzu warto zobaczyć neogotycki ołtarz, wykonaną w Gotlandii wapienną chrzcielnicę, barokową ambonę z 1700 roku, *Ostatnią Wieczerzę* - renesansowy obraz z 2 połowy XVI w. Zachowały się sklepienia: krzyżowo-żebrowe nawy i gwiaździste w kaplicy.

Kościół MB Królowej Polski w Śmiechowie

Kamienno-ceglany kościół MB Królowej Polski w Śmiechowie swą metryką sięga XIII wieku. Był dwukrotnie przebudowywany. Jest to obiekt orientowany, wieżowy, otoczony kolistym planem cmentarza. Zbudowany jest w stylu gotyckim z użyciem kamienia oraz cegły. W XV wieku dobudowano do niego wieżę. Wewnątrz znajduje się polichromowany strop z 1691 roku.

Szczegółowy wykaz zabytków w gminie Będzino, wpisanych do rejestru zabytków stanowi załącznik Nr 1 do Programu.

Gmina Biesiekierz

Majątkiem wspomnianych już Krankfparów były także tereny innej dzisiejszej gminy Biesiekierz. Pierwsze wzmianki o Biesiekierzu pochodzą z XIV wieku, kiedy to Krankfparowie odsprzedali Biesiekierz, a także Nosowo i kilka mniejszych włości biskupowi kamieńskiemu Filipowi Lumbachowi. Wieś przez kolejne wieki była ważnym ośrodkiem gospodarki rolnej. Warto wspomnieć, że podczas kampanii napoleońskiej stacjonowały tu wojska francuskie, a jak podaje legenda w cieniu rozłożystego dębu, w pobliskim Parsowie odpoczywał sam Napoleon Bonaparte.

Przykładowe, wybrane zabytki – Gmina Biesiekierz

Kościół p.w. Chrystusa Króla w Biesiekierzu

Gotycki kościół p.w. Chrystusa Króla został wzniesiony XIV - XVII wieku. Wnętrze zdobi wczesnobarokowy ołtarz, chrzcielnica z XVII w., fragment nastawy ołtarzowej z datą renowacji z 1932 roku, a także dwie rzeźby barokowe oraz dzwon gotycki.

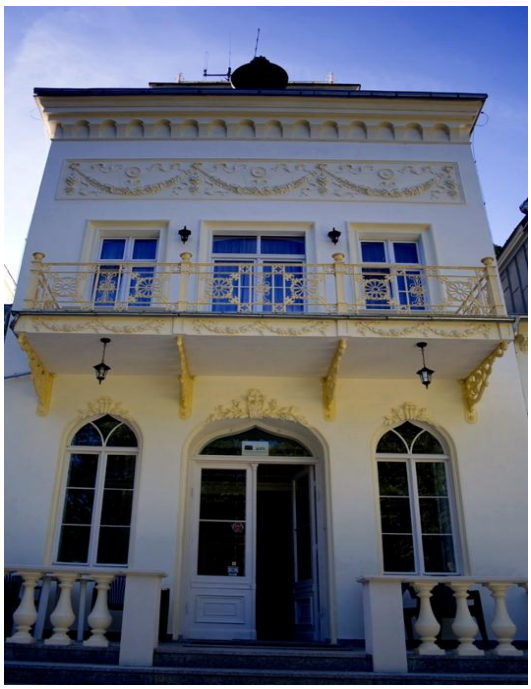

Pałac w Nosowie

Neorenesansowy pałac został wzniesiony w Nosowie około 1850 r., prawdopodobnie na zlecenie ówczesnego pana tych okolic - Barona von Springera. Neorenesansowy pałac stoi pośrodku 16-hektarowego parku w stylu angielskim, przez który przepływa rzeka Radew.

Pałac w Nowych Bielicach

Pałac klasycystyczny powstał w końcu XVIII w. Obecnie znajduje się tam Dom Pomocy Społecznej. Pensjonariusze Domu od wielu lat zdobywają czołowe miejsca w różnego rodzaju konkursach plastycznych, ceramicznych, fotograficznych itp.

Kościół p. w. Najświętszej Rodziny w Parnowie

Gotycki kościół został wzniesiony prawdopodobnie przed 1319 rokiem, ale przyjmuje się, że mury obecnej świątyni powstały w XV wieku. Kościół został zbudowany z cegieł z częściowym wykorzystaniem kamieni polnych. Zabytkowy wystrój kościoła

stanowią: barokowa ambona z figurami świętych, średniowieczny dzwon z minuskułowym napisem „O rex glorie xpe veni nob cu pace” , barokowy ołtarz, wyrzeźbiony z drewna.

Kościół p.w. św. Piotra i Pawła Apostoła w Parsowie

Neogotycki Kościół w Parsowie wzniesiono w 1880 roku z fundacji starosty koszalińskiego i parlamentarzysty Augusta Friedricha Bernharda von Gerlach-Parsow (1830-1906) i jego małżonki, na miejscu wcześniejszej średniowiecznej świątyni. Wewnątrz zachował się oryginalny wystrój, w tym witraże z herbami fundatorów oraz ołtarz z gotyckimi i barokowymi rzeźbami.

Pałac w Parsowie

Barokowy pałac został wzniesiony w XVIII wieku. Po 1974 roku rozpoczęto remont obiektu. Obecnie pałac pełni funkcję Domu Pomocy Społecznej dla osób starszych, przewlekle chorych somatycznie. W parku przy pałacu rośnie buk zwyczajny czerwonolistny i jesion wyniosły, które liczą sobie ok. 170 lat, a także 200-letnie trzy zrośnięte jodły pospolite i 250-letni cis pospolity.

Kościół św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Starych Bielicach

Kościół pw. Świętego Stanisława – biskupa i męczennika Został wzniesiony w 1894 roku jako neogotycki, murowany z cegły. Zawieszony na wieży dzwon, pierwotnie odlany w 1569 roku, został na nowo odlany w Szczecinie w 1905 roku.

Dworek w Warninie

Dwór w Warninie został wzniesiony na początku XVIII w. Wygląd budynku wskazuje na klasycystyczny charakter obiektu. Obecnie mieści się tam Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy.

Szczegółowy wykaz zabytków w gminie Biesiekierz, wpisanych do rejestru zabytków stanowi załącznik Nr 1 do Programu.

Gmina Manowo

15 km na południowy wschód od Koszalina, na trasie do Bobolic znajduje się wieś Manowo – siedziba gminy, na terenie której znajduje się jedno z najstrszych świadectw osadnictwa na pomorzu Środkowym. W lesie nieopodal Grzybnicy znajduje się bowiem miejsce owiane mgłą tajemniczości: starożytne kamienne kręgi – prawdopodobnie ośrodek kultu Gotów, którzy przybyli tu z północnej Europy ok. 70 roku n.e. O samym Manowie źródła wzmiankują w XIV wieku, dokładniejsze wiadomości pochodzą dopiero z roku 1784. W dokumentach biskupstwa kamieńskiego opisywane jest jako, siedziba rycerska z folwarkiem, owczarnią, młynem wodnym, karczmą, kuźnią, jednym kaznodzieją, jednym kościelnym, czterema zagrodnikami i 23 paleniskami, czyli – domostwami. Pod koniec XIX wieku przechodzi na własność księcia Antoniego Hohenzollern – Sigmarin, a następnie jego potomków – aż do zakończenia II wojny światowej, gdy przejęte zostaje przez Państwo Polskie.

Przykładowe, wybrane zabytki – Gmina Manowo

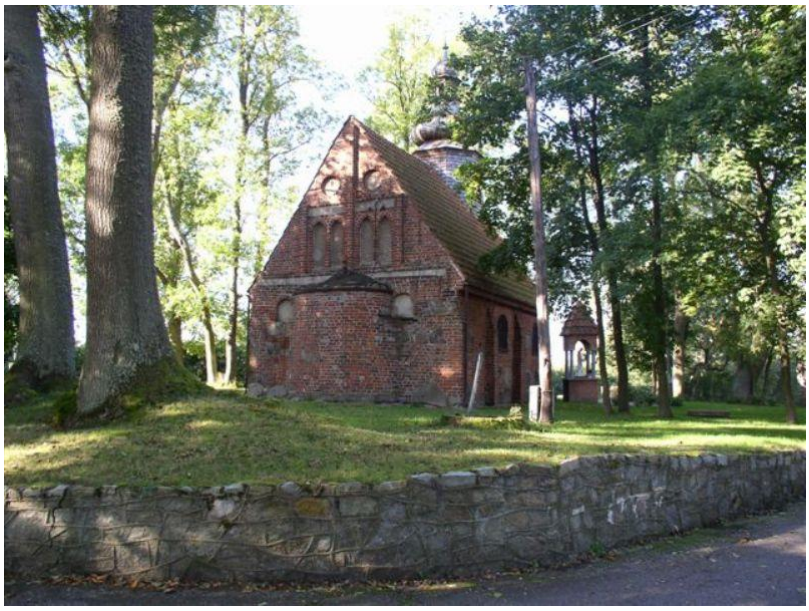

Kościół św. Izydora w Boninie

Powstał w XV wieku. Kościół budowany w stylu gotyckim. Dawniej należący do parafii w Manowie, a obecnie do parafii Trójcy Przenajświętszej w Kretominie. Z dwuspadowego dachu wyrasta barokowa wieżyczka na sygnaturkę. Kapitalny remont świątyni przeprowadzono w 1907r., z inicjatywy ówczesnego prezydenta regencji koszalińskiej von Sendena. Po II wojnie światowej przejściowo – do 1979r. zamieniony na klubokawiarnię.

Dwór w Policku

Neoklasycystyczny dwór został wymurowany w XIX/XX w. Budynek parterowy wzniesiony w 1858r. na planie prostokąta, od strony północnej posiada ganek z balkonem wsparty na 4 filarach wybiegający przed ryzalit zwieńczony tympanonem, od południa zaś – portyk sześciokolumnowy na planie półkola. Otaczający dwór park krajobrazowy o pow. 2,7 ha, założony łącznie z dworem, przechodzi w las należący do kompleksu Góry Chełmskiej. Pośród 27 gatunków drzewostanu znajduje się 5 pomnikowych okazów – buk odmiany purpurowej, dąb bezszypułkowy, jedlica, platan klonolistyny i żywotnik olbrzymi oraz robinie i szpaler lip drobnolistnych. W zespole budynków gospodarczych najstarsza jest owczarnia, która pochodzi z drugiej połowy XVIII w.

Zespół hydrotechniczny Elektrowni Rosnowo

Powstała w latach 1910-1924. Zapora o wysokości 10 m z przepustem Starej Radwi i kanał o głębokości 3 m doprowadzający wody do elektrowni w Lisowie. Zalanie doliny Radwi nastąpiło w 1922r., po uprzednim przełożeniu linii kolejowej w obecne miejsce, na koronę zapory.

Zespół pałacowo-parkowy w Wyszeborzu

Neobarokowy, dwukondygnacyjny pałac wzniesiony na planie litery „L" powstał w końcu XIX wieku. Pałac posiada trzy trójkondygnacyjne, koliste wieże komunikacyjnie zwieńczone hełmami stożkowymi. Wokół roztacza się niewielki park krajobrazowy o powierzchni 1,5 ha, założony w XIX wieku, w drzewostanie, m.in. kasztanowce, cyprysik groszkowy odmiany szpilkowej i jesion zwisły.

Kościół parafialny p.w. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Wyszewie

Neogotycki kościół został wzniesiony pod koniec XIX w. Jest świątynią jednonawową, oszkarpowaną w narożach, z wydzielonym prezbiterium zamkniętym trójbocznie, bez wieży. Jedynym zabytkiem pochodzącym z poprzedniego kościoła jest renesansowy świecznik, datowany na 1659 r.

Szczegółowy wykaz zabytków w gminie Manowo, wpisanych do rejestru zabytków stanowi załącznik Nr 1 do Programu.

Gmina Mielno

Dzieje Mielna niemal od swojego zarania są ściśle związane z dziejami Koszalina. Po raz pierwszy nazwa „Moellen" pojawia się już w dokumencie lokacyjnym Koszalina z 1266 roku. Wiadomo, że wieś należała wówczas do rodziny Schlieffenów z Kołobrzegu, którzy jednak w 1333 odsprzedali ją innemu kołobrzeskiemu rodowi – Damitzów. Damitzowie władali Mielnem przez cztery i pół wieku. Mielno miało przede wszystkim charakter rybacki, podobnie jak sąsiednie miejscowości, Czajcze i Unieście, które pełniły niegdyś także rolę koszalińskiego portu. Jezioro Jamno było wówczas bałtycką zatoką. Nanoszony przez wieki morski piasek spowodował, że dziś Jezioro z Bałtykiem łączy tylko wąski kanał między Unieściem i Łazami. W połowie dziewiętnastego stulecia Mielno zaczęło przekształcać się w typową miejscowość wypoczynkową. Ten charakter zachowało do dziś.

Przykładowe, wybrane zabytki – Gmina Mielno

Chata rybacka w Sarbinowie

Zabytkowa chałupa ma ściany konstrukcji szachulcowej z drewna dębowego, dach kryty trzciną. Jest przykładem chałupy rybackiej tak zwanej wąskofrontowej. Bardzo

charakterystyczne jest wykonanie dachu. Zarzucona na niego plecionka z trzciny i witek, a także glina wymieszane są z wiórami i trocinami. Taka konstrukcja doskonale chroniła niegdyś przed deszczami.

Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego w Mielnie

Kościół powstał w XV wieku i znajduje się przy ulicy Kościelnej 11, około 1 kilometra na zachód od centrum Mielna. Przebudowywany był kilkakrotnie, ostatnio w 1856 roku. Zachował gotycki styl. Jest murowany z cegły i kamienia polnego, orientowany, jednonawowy na rzucie prostokąta z prezbiterium zamkniętym trójbocznie, oszkarpowany.
W zewnętrznych murach kościoła dość liczne kamienie, nieco obrobione, przedstawiające lub przypominające postacie ludzi lub zwierząt. W fasadę szesnastowiecznej wieży wmurowane zostały fragmenty kamieni młyńskich, mających zapewnić pomyślność parafianom. Wewnątrz podziwiać można barokową ambonę z 1688 roku z rzeźbami ewangelistów. Pozostałe zabytkowe przedmioty – obraz Wniebowstąpienie, świecznik i chrzcielnica – pochodzą z XIX wieku. W oknach prezbiterium zachowały się ciekawe witraże: z Jezusem Dobrym Pasterzem i sceną Zwiastowania.

Latarnia Morska w Gąskach

Niewątpliwie największą atrakcją turystyczną jest latarnia morska w Gąskach. Została zbudowana w czasie zimy na przełomie 1877/78r., mierzy 50,2 m. wysokości i jest drugą co, do wielkości latarnią morską w Polsce. Posiada masywne fundamenty, obsadzone na ośmiokątnej podstawie o średnicy 11,3 m. Światło latarni jest widoczne przy dobrej pogodzie z odległości 19,5 mili morskiej- co daje około 36 kilometrów.

Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Sarbinowie

Kościół został wybudowany z czerwonej cegły w 1856 roku w stylu neogotyckim z wysoką wieżą na planie ośmiokąta, nie przy szczycie kościoła lecz z jego boku. Wewnątrz na uwagę zasługują witraże w ostrołukowych oknach, ufundowane przez parafian na przełomie lat 70. i 80. XX wieku. Jedynymi ruchomymi zabytkami w kościele są barokowe świeczniki i kropielnica z okresu budowy.

Szczegółowy wykaz zabytków w gminie Mielno, wpisanych do rejestru zabytków stanowi załącznik Nr 1 do Programu.

Gmina Świeszyno

O wsi Świeszyno, siedzibie gminy sąsiadującej z Manowem od zachodu wiadomo, że po 1510 roku była przedmiotem sporu miedzy wielmożami Paulem Krankfparem, a Ventzem von Moenchof. Dopiero w 1523 r. biskup kamieński Erazm rozstrzygnął spór na korzyść syna Krankfpara, Henninga, który wkrótce za 2600 florenów reńskich

sprzedał ją klasztorowi cysterek z Koszalina. O bogatej historii tej gminy świadczą także zabytki: osada kultury pomorskiej z cmentarzyskiem ciałopalnym z późnego okresu katońskiego i XV wieczny gotycki kościół w Konikowie, XIII wieczny kościół w Jerzycach, resztki grodu warownego w Bardzlinie, czy zespół pałacowo-parkowy w Strzekęcinie.

Przykładowe, wybrane zabytki – Gmina Świeszyno

Kościół w Świeszynie

W Świeszynie zachował się XIX-wieczny neogotycki kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny. Konsekrowany 25.09.1945 r. Wnętrze świątyni ozdabia zabytkowy, mosiężny żyrandol z XVII w. Przy kościele znajduje się pomnik poświęcony mieszkańcom wsi poległym w I wojnie światowej, który obecnie stanowi podstawę figury Maryi. Świeszyński kościół początkowo był filią kościoła w Giezkowie, obecnie to kościół macierzysty.

Kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Konikowie

Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa pochodzi z XIV wieku. Zachowały się gotyckie przyziemia wieży oraz ściany prezbiterium. Natomiast górna część wieży wraz z nawą pochodzi z 1852 r. Wieża zwieńczona jest gotyckim krenelażem i pinaklami w czterech narożach, jest oszkarpowana (tak samo jak nawa i prezbiterium). W kościele znajdują się gotyckie Zacheuszki na ścianach prezbiterium.

Młyn i elektrownia wodna w Niedalinie

We wsi Niedalino znajdują się zabytkowe obiekty: młyn wodny i elektrownia wodna o zbiorniku zaporowym.

Pałac w Strzekęcinie

W miejscowości Strzekęcino znajduje się zabytkowy zespół pałacowy - pałace Biały i Bursztynowy, stanowiące jednocześnie bazę hotelową na terenie gminy.

Szczegółowy wykaz zabytków w gminie Świeszyno, wpisanych do rejestru zabytków stanowi załącznik Nr 1 do Programu.

Siedziba powiatu mieści się w Koszalinie – mieście na prawach powiatu grodzkiego. Ogółem w powiecie znajduje się 134 sołectw.

Powiat koszaliński zajmuje ogółem 165 346 ha, z czego 34,1% zajmują grunty orne, 42,8% lasy i tereny leśne, a 23,1% pozostałe grunty.

Powiat koszaliński jest jednym z bardziej popularnych nadmorskich regionów kraju, chętnie odwiedzanym przez rzesze turystów. Na terenie powiatu występują liczne jeziora i rzeki oraz przyroda z unikatowymi – w skali kraju i Europy – gatunkami roślin i zwierząt. To jeden z najczystszych zakątków Polski słynący z urokliwych kurortów, szerokich plaż, leśnych jezior i rzek, zapewniający szeroką ofertę turystyczną dla miłośników morskich i słonecznych kąpieli, zwolenników leśnej ciszy oraz sportów wodnych. Sezon turystyczny na tym terenie zaczyna się od połowy maja, a kończy się w połowie października. Nadmorskie położenie powiatu oraz przewaga terenów rolnych i leśnych sprawiają, że główną siłą napędową gospodarki jest turystyka, rolnictwo i leśnictwo.

Na terenie powiatu można znalźć liczne zabytkowe pałace i dworki z parkami oraz kościoły. Do najciekawszych z nich należą zespoły pałacowo – parkowe

w Strzekęcinie z przełomu XIX i XX w., w Parsowie z XVIII w. oraz pałac neorenesansowy w Nosowie z XIX w.

Niewątpliwą atrakcją turystyczną, a zarazem zabytkiem rangi europejskiej jast rezerwat archeologiczny „Kamienne Kręgi" w Lesie Grzybnickim. Znajdują się tam kamienne kręgi Gotów z I i II w.n.e. oraz kurhany związane z kultem zmarłych. Na uwagę zasługują też domy o konstrukcji szachulcowej w Chłopach i szereg zabytkowych cmentarzy oraz liczne obiekty etnograficzne zlokalizowane na terenie całego powiatu. Osobliwością jest też zespół zamkowo-parkowy w Krągu, pomnikowa aleja bukowa na trasie z Koszalina do Polanowa, cmentarz ewangelicki oraz neogotycki pałac w Cetuniu.

Zabytki kultury materialnej powiatu koszalińskiego są świadectwem bogatej historii wynikiem ścierania się wpływów niemieckich, polskich i skandynawskich. Po 1945 r. społeczności powiatu koszalińskiego, którą stworzyli osadnicy z różnych stron Polski, zdołała wypracować własny dorobek kulturalny oraz lokalne tradycje w śpiewie, tańcu, muzyce, a także w wyrobach rękodzielniczych.

5.3. ZABYTKI OBJĘTE PRAWNYMI FORMAMI OCHRONY

5.3.1. ZABYTKI NIERUCHOME

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zabytki nieruchome stanowią w szczególności:

1) krajobrazy kulturowe,
2) układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane,
3) dzieła architektury i budownictwa,
4) dzieła budownictwa obronnego,
5) obiekty techniki (zakłady przemysłowe),
6) cmentarze,
7) parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni,
8) miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

W tej grupie zabytków powiatu koszalińskiego znajdują się głównie obiekty architektury sakralnej, dworskiej, cmentarze i parki dworskie. Ponadto na terenie powiatu znajduje się dużo drewnianych domów i obiektów gospodarskich.

Wykaz zabytków objętych wpisem do rejestru zabytków nieruchomych na terenie powiatu koszalińskiego stanowi załącznik Nr 2 do Programu.

5.3.2. ZABYTKI RUCHOME

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zabytki ruchome stanowią w szczególności:

1) dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
2) kolekcje stanowiące zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych wg koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
3) numizmaty oraz pamiątki historyczne, a zwłaszcza militaria, sztandary, pieczęcie, odznaki medale i ordery,
4) wytwory techniki, a zwłaszcza urządzenia, środki transportu oraz maszyny i narzędzia świadczące o kulturze materialnej, charakterystyczne dla dawnych i nowych form gospodarki, które dokumentują poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
5) materiały biblioteczne, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach,
6) instrumenty muzyczne,
7) wytwory sztuki ludowej i rękodzieła oraz inne obiekty etnograficzne,
8) przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Wększość zabytków ruchomych na terenie powiatu koszalińskiego stanowi wyposażenie kościołów i rezydencji. Duży ich zasób stanowią również zbiory muzealne.

Do najcenniejszych zabytków ruchomych należy wyposażenie kaplicy w Krągu (gm. Polanów), gdzie w kaplicy grobowej zachowały się sarkofagi rodu von Podewils. W pobliskim Wielinie (gm. Polanów), w niewielkim kościele o konstrukcji szachulcowej zachowało się jednorodne rzeźbione w orzechowcu wyposażenie wnętrza z ołtarzem, emporami i amboną (ok. 1700 r.). Na szczególną uwagę zasługuje wyposażenie kościołów zlokalizowanych w Suchej Koszalińskiej, Osiekach, Iwięcinie i w Sarbinowie.

5.3.3. ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE

W ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zabytek archeologiczny zdefiniowany jest jako, „zabytek nieruchomy, będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i dzialalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów, albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem”.

Zasób dziedzictwa archeologicznego powiatu koszalińskiego przedstawia się bardzo bogato. Okazale prezentuje się rezerwat archeologiczny „Kamienne Kręgi” w Lesie Grzybnickim (gm. Manowo). Składają się na niego leśne polany z kamiennymi kręgami i nagrobnymi brukami. Miejsce to służyło wiecom wspólnot rodowo plemiennych i pochówkom na przestrzeni od ok. 70 do 200 r.n.e. i jest świadectwem najważniejszej instytucji życia publicznego w starożytności i zabytkiem o randze europejskiej.

Badania związane z budową elektrowni na terenie Żydowa (gm. Polanów) ujawniły cmentarzysko kurhanowe z X – XI wieku.

Do cennych stanowisk archeologicznych należą grodziska w Poroście, Bobolicach, Drzewianach i Polanowie.

5.3.4. ZABYTKI UZNANE ZA POMNIK HISTORII

Na obszarze powiatu koszalińskiego brak jest zabytków uznanych za pomnik historii.

<u>Obiekty proponowane do uznania za pomnik historii:</u>

1. Średniowieczne miejsca pielgrzymkowe Pomorza Środkowego: Chełmska Góra k. Koszalina, Święta Góra k. Polanowa, Kościół pw. św. Antoniego Padewskiego w Osiekach gm. Sianów – położone przy Europejskim Szlaku św. Jakuba do Composteli – Camino Polaco del Norte;
2. Zespół zamkowo-parkowy z kościołem i mauzoleum w Krągu, gm. Polanów;
3. Zespół gotyckich kościołów wiejskich w pasie wybrzeża Bałtyku (w powiązaniu z powiatami kołobrzeskim i sławieńskim);
4. Zespół świątyń o drewnianej konstrukcji szkieletowej (w powiązaniu z innymi powiatami).

5.3.5. OCHRONA POPRZEZ UTWORZENIE PARKU KULTUROWEGO

Park kulturowy stanowi formę ochrony krajobrazu dającą możliwość stworzenia odpowiednich warunków dla zachowania występujących na jego terenie wartości historyczno – kulturowych, wiążąc je z ochroną środowiska naturalnego.
Obecnie na terenie powiatu koszalińskiego brak jest parków kulturowych.

Proponowane parki kulturowe:

1. **Park Kulturowy „Święte Góry Pomorza"**

Projekt utworzenia parku kulturowego wokół trasy Koszalin – Polanów powstał w oparciu o średniowieczny trakt łączący te dwa miasta oraz położone obok nich dwie Święte Góry: Chełmską i Polanowską. Święte Góry już w czasach pogańskich stanowiły miejsca kultu słowiańskiego, a w średniowieczu stały się celami pielgrzymek chrześcijan. Usytuowane przy Europejskim Szlaku św. Jakuba do Composteli, reaktywowanym przez Radę Europy w 1988 r., (odcinek Camino Polaco del Norte), są obiektami o znaczeniu ponadregionalnym i ponadkrajowym. Niektórzy historycy wskazują na wyjątkowość Góry Chełmskiej w XV wieku, przewyższającą popularnością nawet hiszpańską Compostelę. Tradycja pielgrzymowania odradzająca się po kilku stuleciach nasunęłą projekt utworzenia parku kulturowego wykorzystującego walory przyrodnicze i kulturowe, oraz krajobrazowego tego regionu. Projekt przewiduje realizację ekologicznej ścieżki pieszej i rowerowej, renowację znajdującego się w poszczególnych miejscowościach zabytkowego dziedzictwa (domy, kościoły, cmentarze, parki i pałace), realizację cyklu kaplic z przedstawieniami scen z życia Chrystusa, podniesienie atrakcyjności trasy poprzez realizację „użytkowego" skansenu, utworzonego poprzez renowację zachowanych obiektów drewnianego, szkieletowego budownictwa ludowego, tworzenie rezerwatów przyrody i ścieżek edukacyjnych, realizację bazy turystycznej, utworzenie stref ciszy wokół Świętych Gór oraz rozwój lokalnego rzemiosła, sztuki i agroturystyki.

2. **Park Kulturowy „Kolejką do Elektrowni"**

Historia kolejki wąskotoerowej jest odzwierciedleniem wydarzeń o charakterze społeczno – gospodarczym regionu powiatu koszalińskiego na przestrzeni ponad stu lat. Pomysł budowy kolei zrodził się w Prusach, w latach 70-tych XIX wieku. Koleje miały połączyć zaplecze rolnicze i przemysłowe z portami. Pozwolenie na budowę koszalińskiej wąskotorówki wydano dopiero 24 maja 1898 roku, a w dniu wydania

koncesji na budowę i eksploatację koszalińskiej kolei wąskotorowej, powstała Spółka Akcyjna Kolei Wąskotorowej Koszalin – Nacław. Najpierw uruchomiono przewozy na odcinku Koszalin – Manowo – Nacław. Dobre wyniki przewozowe zachęciły do rozbudowy sieci kolejki, otwarto odcinek Manowo – Świelino – Bobolice oraz Świelino – Białogard. Na przełonie lat kolejka funkcjonowała i rozbudowywała swoją sieć. W roku 1945 koszalińska wąskotorówka została zdemontowana przez Armię Radziecką, a wszystkie linie kolejowe zostały przejęte przez Polskie koleje Państwowe 1 maja 1945 r. Ostatecznie koszalińska wasotorówka została zamknięta 1 października 2001 r. Cztery lata później powstało Towarzystwo Miłośników Koszalińskiej Wąskotorówki, które dokłada wszelkich starań, aby przywrócić funkcjionalność zabytku.

Koszalińska Kolej Wąskotorowa to jeden z najcenniejszych zabytków techniki w tej części województwa zachodniopomorskiego.

5.4. ZABYTKI POWIATU UJĘTE W EWIDENCJI

Zgodnie z art. 21 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy jest ewidencja zabytków. Gminna ewidencja zabytków na terenie powiatu koszalińskiego została opracowana w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków została opracowana w dwóch gminach. Pozostałe gminy są na etapie opracowywania ewidencji. W grudniu 2010 r. Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków realizując obowiązek nałożony ustawą z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw, przekazał do poszczególnych gmin powiatu wykazy zabytków wyznaczonych do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, oraz wpisanych do rejestru zabytków.

Wykazy obiektów ujętych w rejestrze zabytków oraz w wojewódzkiej ewidencji zabytków są wykazami otwartymi i może ulec zmianie w przypadku pojawienia się nowych okoliczności.

5.5. ZABYTKI O NAJWYŻSZYM ZNACZENIU DLA POWIATU

Miejscem unikatowym o randze europejskiej jest rezerwat archeologiczny „Kamienne Kręgi" w Lesie Grzybnickim (gm. Manowo). Rezerwat jest świadectwem życia publicznego w starożytności.

Unikatowym miejscem w skali europejskiej są również Święte Góry – Chełmska i Polanowska, będące od czasów średniowiecza miejscami pielgrzymkowymi kultu Maryjnego, położone przy Szlaku św. Jakuba do Composteli – Camino Polaco del Norte.

Zabytek wyjątkowy w skali powiatu i województwa to linia kolejki wąskotorowej. Kolejka obecnie przebiega przez teren gminy Manowo i fragment miasta Koszalina. Stanowi duży potencjał do wykorzystania w procesie budowy produktu turystycznego.

Do obiektów zabytkowych o najwyższym znaczeniu dla powiatu koszalińskiego zalicza się zespoły pałacowo-parkowe, których właścicielem jest Powiat, w których prowadzona jest działaność z zakresu pomocy społecznej i oświaty, tj.:

1) Dom Pomocy Społecznej w Parsowie (z zabytkowym parkiem),
2) Dom Pomocy Społecznej w Cetuniu (z zabytkowym parkiem),
3) Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Warninie (z zabytkowym parkiem),
4) Dom Pomocy Społecznej w Nowych Bielicach (z zabytkowym parkiem).

Z uwagi na wartość historyczną i architektoniczną, na uwagę zasługuje gotycko-renesansowo-barokowy zespół zamkowo-parkowy z kościołem i mauzoleum w Krągu gm. Polanów.

Unikalny skali kraju zespół tworzą gotyckie kościoły wiejskie usytuowane wzdłuż wybrzeża Bałtyku, świątynie o drewnianej konstrukcji szkieletowej oraz zespół świątyń neogotyckich i neoromańskich.

Powiat Koszaliński w trosce o swoje obiekty wprowadza niezbędne modernizacje w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, z wykorzystaniem również funduszy zewnętrznych.

6. OCENA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU

6.1. ANALIZA SZANS I ZAGROŻEŃ

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– zróżnicowany zasób dziedzictwa kulturowego, – wysoka wartość zachowanego dziedzictwa kulturowego, – cenne otoczenie zespołów urbanistycznych i ruralistycznych, – znaczne rozpoznanie zasobów dziedzictwa kulturowego z terenu powiatu, – wykształcona historycznie i rozbudowana sieć drożna obsadzona alejami z zachowaną nawierzchnią (np. Cewlino gm. Manowo, aleja przydrożna z nasadzeniami lipy – fragment alei Mielno-Mielenko), aleja bukowa (pomnik przyrody) Kościernica-Jacinki-Dadzewo-Rosocha; – duża ilość szlaków kulturowych (w tym: rowerowe, kajakowe, konne), – popularyzacja historii i dziedzictwa kulturowego: albumy, mapy,	– zły stan techniczny obiektów zabytkowych, – mała liczba programów wspierających ochronę zabytków, – niewielkie wsparcie finansów publicznych na kompleksowe remonty historycznej zabudowy, – niedostateczna wiedza na temat absorpcji środków zewnętrznych na prace remontowe przy obiektach zabytkowych, – pozbawienie walorów zabytkowych części zabytków na skutek nieumiejętnych, niekontrolowanych procesów modernizacji, np. wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, pokryć dachowych, – niewystarczająca świadomość społeczna o konieczności należytego dbania o zabytki,
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– rozwój turystyki i agroturystyki na bazie ich głównego generatora, tj. dziedzictwa kulturowego, – dofinansowania z budżetów samorządowych na odnowę obiektów zabytkowych, – promocja walorów krajobrazu kulturowego i rozszerzenie działań edukacyjnych, przy wykorzystaniu instytucji kultury, organizacji pozarządowych i itp., – rosnące zainteresowanie samorządów ochrona dziedzictwa kulturowego i jego promocją, – zwiększenie liczby tras turystycznych i szlaków o miejsca i obiekty zabytkowe, – rewaloryzacja i rewitalizacja obiektów architektury i założeń zieleni komponowanej, – zdefiniowanie i promocja regionalnych produktów turystycznych	– samowolne działania przy zabytkach bez uzgodnień konserwatorskich, – destrukcja i dewaloryzacja elementów dziedzictwa kulturowego, – niedostateczne zaangażowanie społeczne w opiekę nad zabytkami, – niedostatecznie rozwinięta edukacja na rzecz dziedzictwa kulturowego,

7. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz analizy dokumentów o charakterze startegicznym, odnoszących się do Powiatu Koszalińskiego, a także po rozpoznaniu stanu zasobów środowiska kulturowego, można przedstawić końcowe wnioski do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020. Ochrona dziedzictwa kulturowego winna służyć rozwojowi społeczno-gospodarczemu powiatu i regionu. Rozwój ten powinien skupić się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z turystyką, kulturą i jednocześnie z rewitalizacją obszaru powiatu.

7.1. PRIORYTETY PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Priorytet I: **Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego, jako element rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu**	
Kierunki działań	**Zadania**
Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania	– prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność Powiatu, – podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością Powiatu, – udzielanie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku położonym na terenie powiatu koszalińskiego, – pomoc w pozyskiwaniu środków oraz pomoc przy kompletowaniu dokumentów i składaniu wniosków o dofinansowanie prac przy zabytku, – rewaloryzacja zespołów zabytkowej zieleni na terenie powiatu (parki, cmentarze, nieczynne cmentarze), – zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą (montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej, zabezpieczeń przeciw włamaniom).
Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne	– prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni, – rozbudowa strony internetowej Starostwa Powiatowego w dziale poświęconym zabytkom na terenie powiatu koszalińskiego, wykaz najciekawszych zabytków i podział zabytków (nieruchome, ruchome, archeologiczne), wykaz atrakcyjnych szlaków kulturowych, – publikacja materiałów popularyzujących ochronę zabytków - Album zabytków, cz. I zabytki sakralne, cz. II zabytki niesakralne z rysem historycznym.
Budowa powiatowego systemu ochrony i opieki nad zabytkami oraz kształtowania krajobrazu kulturowego	– prowadzenie rejestru dotacji udzielonych na prace przy zabytkach z terenu powiatu (Biuro Rady Powiatu, – kontrola zabezpieczeń ppoż. i antywłamaniowych w zabytkach wpisanych do rejestru z terenu powiatu, połączona z jednoczesnym znakowaniem zabytków ruchomych w tych obiektach, – organizacja spotkań szkoleniowych, popularyzacja przepisów prawa dotyczących ochrony zabytków wśród

	właścicieli obiektów położonych na terenie powiatu oraz zabezpieczenia zabytku w razie konfliktu zbrojnego,

Priorytet II: **Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego**	
Kierunki działań	**Zadania**
Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego	– opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi, w tym weryfikacja pod kątem aktualizacji zagadnień związanych z ochroną zabytków, – monitoring sporządzania gminnych ewidencji zabytków, – wzmożone działania zapobiegające samowolom budowlanym, – egzekwowanie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną, określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (głównie w zakresie wysokości zabudowy, jej charakteru i funkcji),

Priorytet III: **Wspieranie działań społeczności lokalnej na rzecz ochrony środowiska kulturowego**	
Kierunki działań	**Zadania**
Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym	– organizowanie i wspieranie konkursów, wystaw i innych działań o charakterze edukacyjnym, – wspieranie inicjatyw powstawania organizacji pozarządowych, których celami statutowymi są działania z zakresu ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego.
Działalność kulturalna	– wspieranie organizacji lokalnych imprez kulturalnych poświęconych promocji dziedzictwa kulrurowego danego regionu, – organizacja imprez kulturalnych, skupiających ludowe zespoły artystyczne dzialające na terenie powiatu, rzemieślników ludowych, itp. – wsparcie w organizacji promocji lokalnych ludowych zespołów artystycznych oraz ludowych rzemieślników (prezentacja na stronie internetowej Powiatu), – współpraca ze szkołami, nauczycielami i rodzicami, poprzez spotkania, prelekcje, itp., dotyczące ochrony zabytków.

8. INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Zadania określone w Programie Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020 wykonywane będą za pomocą następujących instrumentów:

- prawnych, z uwzględnieniem zapisów niniejszego dokumentu przy tworzeniu prawa miejscowego i dokumentów strategicznych Powiatu Koszalińskiego,
- finansowych:
  - środki finansowe z budżetu Powiatu w ramach środków przeznaczonych na promocję Powiatu,
  - środki finansowe z budżetu Powiatu w ramach środków przeznaczonych na dotacje celowe na prace konserwatorskie, restauratorskie czy roboty budowlane przy zabytkach,
  - środki zewnętrzne pozyskane (krajowe oraz unijne),
- społecznych poprzez działania edukacyjne i promocyjne, współdziałanie z organizacjami pozarządowymi wspierającymi ochronę zabytków i innymi organizacjami społecznymi oraz instytucjami,
- kontrolnych poprzez działania obejmujące monitoring stanu zachowania dziedzictwa kulturowego, oraz sporządzania gminnej ewidencji zabytków w gminach należących do Powiatu Koszalińskiego.

9. ZASADY OCENY REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Zarząd Powiatu sporządza, co 2 lata sprawozdanie z realizacji założeń programu, które przedstawia Radzie Powiatu.

W ramach realizacji priorytetu I:

Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego, jako element rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu	
Zadania	**Wskaźnik oceny**
– prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność Powiatu, – podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością Powiatu, – udzielanie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku położonym na terenie powiatu koszalińskiego, – pomoc w pozyskiwaniu środków oraz pomoc przy kompletowaniu dokumentów i składaniu wniosków o dofinansowanie prac przy zabytku, – rewaloryzacja zespołów zabytkowej zieleni na terenie powiatu (parki, cmentarze, nieczynne cmentarze), – zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą (montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej, zabezpieczeń przeciw	– wartość finansowa wykonanych prac remontowych przy zabytkach oraz liczba obiektów poddanych działaniom,

włamaniom).	
– prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni, – rozbudowa strony internetowej Starostwa Powiatowego w dziale poświęconym zabytkom na terenie powiatu koszalińskiego, wykaz najciekawszych zabytków i podział zabytków (nieruchome, ruchome, archeologiczne), wykaz atrakcyjnych szlaków kulturowych, – publikacja materiałów popularyzujących ochronę zabytków - Album zabytków, cz. I zabytki sakralne, cz. II zabytki niesakralne z rysem historycznym.	– liczba obiektów poddanych działaniom, – efekty działań na stronie internetowej Powiatu, – ilość wydanych publikacji
– prowadzenie rejestru dotacji udzielonych na prace przy zabytkach z terenu powiatu (Biuro Rady Powiatu, – kontrola zabezpieczeń ppoż. i antywłamaniowych w zabytkach wpisanych do rejestru z terenu powiatu, połączona z jednoczesnym znakowaniem zabytków ruchomych w tych obiektach, – organizacja spotkań szkoleniowych, popularyzacja przepisów prawa dotyczących ochrony zabytków wśród właścicieli obiektów położonych na terenie powiatu oraz zabezpieczenia zabytku w razie konfliktu zbrojnego,	– monitoring, – ilość spotkań

W ramach realizacj priorytetu II:

Priorytet II: **Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego**	
Zadania	**Wskaźnik oceny**
– opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi, w tym weryfikacja pod katem aktualizacji zagadnień związanych z ochroną zabytków, – monitoring sporządzania gminnych ewidencji zabytków, – wzmożone działania zapobiegające samowolom budowlanym, – egzekwowanie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną, określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (głównie w zakresie wysokości zabudowy, jej charakteru i funkcji),	– ocena pracy, monitoringu

W ramach realizacj priorytetu III:

Priorytet III: **Wspieranie działań społeczności lokalnej na rzecz ochrony środowiska kulturowego**	
Zadania	**Wskaźnik oceny**
– organizowanie i wspieranie konkursów, wystaw i innych	– ilość zrealizowanych działań,

działań o charakterze edukacyjnym, – wspieranie inicjatyw powstawania organizacji pozarządowych, których celami stautowymi sądziałania z zakresu ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego.	– zakres wsparcia,
– wspieranie organizacji lokalnych imprez kulturalnych poświęconych promocji dziedzictwa kulrurowego danego regionu, – organizacja imprez kulturalnych, skupiających ludowe zespoły artystyczne dzialające na terenie powiatu, rzemieślników ludowych, itp. – wsparcie w organizacji promocji lokalnych ludowych zespołów artystycznych oraz ludowych rzemieślników (prezentacja na stronie internetowej Powiatu).	– ilość zrealizowanych działań, – zakres wsparcia

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Zagadnienia finansowania prac przy zabytkach z udziałem środków krajowych, oprócz określenia zasad i form ochrony i opieki nad zabytkami zawiera ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Pomoc finansową państwa mogą uzyskać prace prowadzone wyłącznie w obiektach wpisanych do rejestru zabytków. W świetle art. 71 ust. 2 ww. ustawy, sprawowanie opieki nad zabytkami, w tym finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku, do którego tytuł prawny, określony w ust. 1, posiada jednostka samorządu terytorialnego, jest zadaniem własnym tej jednostki. Zgodnie z art. 73 cytowanej ustawy, osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego lub inne jednostki organizacyjne posiadające tytuł prawny do zabytku mogą ubiegać się o dotacje celową z budżetu państwa lub samorządu terytorialnego na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku. Dotacje takie przyznawane są przez:

- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programów Operacyjnych,
- Wojewodę ze środków pozostających w dyspozycji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków właściwego dla terenu, na którym zlokalizowany jest obiekt zabytkowy wpisany do rejestru zabytków. Zaznaczyć przy tym należy niezalezność tych źródeł finansowania,
- Jednostki Samorządu Terytorialnego.

Kolejne źródła finansowania to:

- Fundusz Kościelny,
- Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Środki Unii Europejskiej.

Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego będzie realizowany w ramach możliwości finansowych Powiatu.

11. ZAŁĄCZNIKI

11.1. ZAŁĄCZNIK NR 1 – wykaz zabytków nieruchomych z terenu poszczególnych gmin powiatu koszalińskiego, wpisanych do rejestru zabytków.

11.2. ZAŁACZNIK NR 2 – wykaz z zabytków nieruchomych z terenu powiatu koszalińskiego, wpisanych do rejestru zabytków.

11.3. ZAŁĄCZNIK Nr 3 - mapa administracyjno-turystyczna powiatu koszalińskiego.

11.4. ZAŁĄCZNIK NR 4 – wykaz zabytków nieruchomych z terenu poszczególnych gmin powiatu koszalińskiego ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

.

Załącznik Nr 1

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

GMINA ŚWIESZYNO

L.P.	Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru	Data	Nr decyzji
1.	Świeszyno	linia kolei wąskotorowej Koszalin-Świelino	A-50	2000-07-27	DZ-4200/23/O/2000
2.	Bardzlino	park dworski	933	1977-02-02	Kl.IV-5340/6/77
3.	Dunowo	park dworski i pałac	934	1977-02-02	KI-5340/7/77
4.	Giezkowo	park dworski	935	1977-02-02	Kl.IV-5340/8/77
6.	Konikowo	kościół NSPJ z otoczeniem	390	1964-04-14	Kl.IV-Oa/24/64
7.	Mierzym	park dworski	1133	1980-10-11	Kl.IV-5340/46/80
8.	Niedalino	park dworski	936	1977-02-02	
9.	Sieranie	park dworski	1091	1980-06-06	Kl.IV-5340/4/80
10	Strzekęcino	park dworski	242	1960-02-16	
11.	Strzekęcino	założenie pałacowo-parkowe,folwark	1244	1994-12-20	PSOZ-5340/9/94
12.	Strzekęcino	pałac	1086	1979-02-20	Kl.IV.5340/23/79
13.	Świeszyno	kościół Narodzenia NMP z otoczeniem	A-484	2009-10-09	DZ-4140/10/KB/K/2009
14.	Zegrze Pomorskie	park dworski	1092	1980-06-06	Kl.IV-5340/5/80

GMINA BĘDZINO

L.P.	Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru	Data	Nr decyzji
1.	Dobre	park dworski II	1026	1978-06-12	Kl.IV-5340/55/78
2.	Dobrzyca	kościół Trójcy Św. z otoczeniem (dz. nr 176/3)	1267	1998-12-31	OW PSOZ-5340/31/98
3.	Dworek	park dworski	955	1977-03-10	Kl.IV-5340/28/77
4.	Dworek	pałac	955	1977-03-10	Kl.IV-5340/28/77
5.	Kazimierz Pomorski	park dworski	1027	1978-06-12	Kl.IV-5340/56/78
6.	Kładno	park dworski	956	1977-03-12	Kl.IV-5340/29/77
7.	Kładno	pałac	956	1977-03-12	Kl.IV-5340/29/77
8.	Łasin	kościół /relikty murów/	142	1957-04-26	
9.	Łasin	park dworski	13	1953-11-16	
10.	Łekno	kościół św. Jana Chrzciciela	141	1957-04-27	
11.	Miłogoszcz	park dworski	1126	1980-10-11	Kl.IV-5340/39/80
12.	Miłogoszcz	kuźnia	1180	1983-07-19	Kl.IV-5340/16/83
13.	Mścice	chałupa ul. Bałtycka 2 (przeniesiona do Policka gm. Manowo)	A-336	2008-01-11	DZ-4200/78/O/07/2008
14.	Mścice	dom nr 13 i 13a	605	1966-08-29	Kl-IV-Oa/65/66

Załącznik Nr 1

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

15.	Mścice	park dworski	1028	1978-06-12	Kl.IV-5340/57/78
16.	Pleśna	dwór	957	1977-03-12	Kl.IV-5340/30/77
17.	Pleśna	park dworski	957	1977-03-12	Kl.IV-5340/30/77
18.	Smolne	park dworski	1029	1978-06-12	Kl.IV-5340/58/78
19.	Strzepowo	kościół św. Andrzeja Boboli	1266	1998-12-31	OW PSOZ-5340/35/98
20.	Strzepowo	pałac	A-425	1977-03-12	Kl.IV-5340/31/77
21.	Strzepowo	park dworski	A-425	1977-03-12	Kl.IV-5340/31/77
22.	Strzeżenice	kościół /relikty murów/	138	1957-04-26	
23.	Śmiechów	willa secesyjna	1178	1983-06-29	Kl.IV-5340/14/83
24.	Śmiechów	otoczenie kościoła z bramką cmentarną	75	1955-05-23	
25.	Śmiechów	kościół MB Królowej Polski	75	1955-05-23	
26.	Wierzchomino	kościół św. Piotra i Pawła	602	1966-08-29	Kl-IV-Oa/62/66
27.	Wierzchomino	otoczenie kościoła z bramką cmentarną	602	1966-08-29	Kl-IV-Oa/62/66
28.	Dobre	park dworski I	1026	1978-06-12	Kl.IV-5340/55/78

GMINA BIESIEKIERZ

L.P.	Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru	Data	Nr decyzji
1.	Cieszyn	kościół	145	1957-04-26	
2.	Cieszyn	park dworski	1025	1978-06-12	Kl.IV-5340/54/78
3.	Cieszyn	park dworski	1119	1980-10-06	Kl.IV-5340/32/80
4.	Kotłowo	park dworski	930	1977-01-20	Kl.IV-5340/3/77
5.	Kraśnik Koszaliński	park dworski	600	1966-08-29	Kl-IV-Oa/60/66
6.	Kraśnik Koszaliński	kościół /rozebrany/	146	1957-04-26	
7.	Kraśnik Koszaliński	pałac	600	1966-08-29	Kl-IV-Oa/60/66
8.	Laski Koszalińskie	park dworski	931	1977-01-20	Kl.IV-5340/4/77
9.	Nosowo	pałac	932	1977-01-29	Kl.IV-5340/5/77
10.	Nosowo	park dworski	932	1977-01-29	Kl.IV-5340/5/77
11.	Nowe Bielice	park dworski	386	1964-04-14	Kl.IV-Oa/20/64
12.	Nowe Bielice	pałac	386	1964-04-14	Kl.IV-Oa/20/64
13.	Parsowo	kościół św. Piotra i Pawła Ap.	139	1957-04-26	
14.	Parnowo	kościół Świętej Rodziny	A-1119	2012-08-02	DZ.5130.21.2012.AR
15.	Parnowo	cmentarz przykościelny	A-1119	2012-08-02	DZ.5130.21.2012.AR
16.	Parnowo	park dworski	1120	1980-10-06	Kl.IV-5340/33/80
17.	Parsowo	pałac	440	1964-04-14	Kl.IV-Oa/21/64
18.	Parsowo	park dworski	440	1964-04-14	Kl.IV-Oa/21/64
19.	Stare Bielice	kościół św.Stanisława BM	1185	1984-09-25	Kl.IV-5340/4/84
20.	Świemino	park dworski	1140	1982-03-15	Kl.IV-5340/1/82
21.	Warnino	park dworski	395	1978-06-08	Kl.IV-5340/51/78
22.	Warnino	dwór	395	1978-06-08	Kl.IV-5340/51/78

Załącznik Nr 1

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

23.	Biesiekierz	park dworski	929	1977-01-20	Kl.IV-5340/2/77
24.	Biesiekierz	pałac	1200	1985-05-14	Kl.IV-5340/4/85
25.	Biesiekierz	kościół Chrystusa Króla	144	1957-04-20	

GMINA BOBOLICE

L.P.	Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru	Data	Nr decyzji
1.	Bobolice	cmentarz,ul.Koszalińska	1211	1987-12-30	Kl.IV-5340/7/87
2.	Bobolice	kościół Wniebowzięcia NMP	1214	1987-09-04	Kl.IV-5340/10/87
3.	Bobolice	cerkiew prawosławna ul. Pocztowa /otoczenie/	A-323	2007-08-16	DZ-4200/30/O/2007
4.	Boboliczki	park dworski	1030	1978-06-13	Kl.IV-5340/59/78
5.	Bożniewice	dwór	962	1977-03-25	Kl.IV-5340/35/77
6.	Bożniewice	park dworski	962	1977-03-25	Kl.IV-5340/35/77
7.	Cybulino	park dworski	963	1977-03-25	Kl.IV-5340/36/77
8.	Cybulino	pałac	963	1977-03-25	Kl.IV-5340/36/77
9.	Cybulino	kaplica grobowa	385	1964-04-14	Kl.IV-Oa/19/64
10.	Dargiń	park dworski	968	1977-03-30	Kl.IV-5340/41/77
11.	Dargiń	dwór	968	1977-03-30	Kl.IV-5340/41/77
12.	Darżewo	park dworski	964	1977-03-25	Kl.IV-5340/37/77
13.	Dobrociechy	park dworski	1031	1978-06-13	Kl.IV-5340/60/78
14.	Drzewiany	kościół św. Teresy od Dzieciątka Jezus z otoczeniem	1265	1998-12-31	OW PSOZ-5340/21/98
15.	Głodowa	kościół MB Częstochowskiej z otoczeniem	1264	1998-12-31	OW PSOZ-5340/23/98
16.	Głodowa	park dworski	1032	1978-06-13	Kl.IV-5340/61/78
17.	Gozd	kościół św. Jakuba Ap. z otoczeniem	A-304	2007-03-27	DZ-4200/48/O/06/2007
18.	Kępsko	park dworski	1136	1980-10-11	Kl.IV-5340/49/80
19.	Kłanino	park dworski	965	1977-03-30	Kl.IV-5340/38/77
20.	Kłanino	kościół św. Ap Piotra i Pawła z otoczeniem	1263	1998-12-31	OW PSOZ-5340/24/98
21.	Krępa	park dworski	1033	1978-06-13	Kl.IV-5340/62/78
22.	Krępa	most kolejowy na rz. Bielica	A-50	2000-07-27	DZ-4200/23/O/2000
23.	Bobolice	Linia kolei wąsotorowej	A-50	2000-07-27	DZ-4200/23/O/2000
24.	Kurowo	kościół Bożego Ciała z otoczeniem	A-179	2004-09-30	DZ-4200/32/O/02/2004
25.	Nowosiółki	park dworski	1069	1979-01-08	Kl.IV.5340/6/79
26.	Pomorzany	park dworski	1094	1980-06-06	Kl.IV-5340/7/80
27.	Przydargiń	park dworski	1070	1979-01-08	Kl.IV-5340/7/79
28.	Różany	park dworski	1071	1979-01-10	Kl.IV-5340/8/79
29.	Świelino	cmentarz przykościelny	149	1957-07-12	
30.	Świelino	kościół św. Piotra i Pawła	149	1957-07-12	
31.	Ujazd	park dworski	1093	1980-06-06	Kl.IV-5340/6/80

Załącznik Nr 1

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

32.	Wilczogóra	park dworski	966	1977-03-30	KI.IV-5340/39/77
33.	Wojęcino	park dworski	967	1977-03-30	KI.IV-5340/40/77

GMINA MIELNO

L.P.	Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru	Data	Nr decyzji
1.	Gąski	latarnia morska zespół z otoczeniem	A-363	2008-08-14	DZ-4200/53/O/05/2008
2.	Gąski	park dworski	1021	1978-06-08	KI.IV-5340/50/78
3.	Mielno	aleja przydrożna lipowa droga Mielno-Mielenko	A-1208	2015-10-19	DZ.5130.22.2015.AR
4.	Mielno	pensjonat ul.Kościuszki 11	1230	1992-07-20	KI.IV-5340/4/92
5.	Mielno	kościół Przemienienia Pańskiego	143	1957-04-26	
6.	Mielno	park dworski	1020	1978-06-08	KI.IV-5340/49/78
7.	Mielno	pensjonat,ul.1 Maja 13	1165	1983-04-13	KI.IV-5340/1/83
8.	Sarbinowo	kościół Wniebowzięcia NMP z otoczeniem	1218	1998-01-27	OW PSOZ-5340/4/98
9.	Sarbinowo	chałupa ul. Nadmorska 4 z otoczeniem	841	1972-02-15	KI.IV.680/1/72

GMINA POLANÓW

L.P.	Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru	Data	Nr decyzji
1.	Bożenice	park dworski	945	1977-02-20	KI.IV-5340/18/77
2.	Bukowo	park dworski	946	1977-02-20	KI.IV-5340/19/77
3.	Cetuń	park dworski, pałac	1019 ob. A-1626	1978-06-08	KI.IV-5340/48/78
4.	Chocimino	park dworski	947	1977-02-25	KI.IV-5340/20/77
5.	Chocimino	kościół św.Teresy od Dzieciątka Jezus z otoczeniem	408	1964-04-28	KI.IV-Oa/42/64
6.	Domachowo	park dworski	948	1977-02-25	KI.IV-5340/21/77
7.	Garbno	pałac	23	1954-07-27	
8.	Garbno	kościół św.Antoniego Padewskiego z otoczeniem	24	1954-07-27	
9.	Karsina	park dworski	949	1977-02-28	KI.IV-5340/22/77
10.	Komorowo	park dworski	988	1978-02-20	KI.IV-5340/17/78

Załącznik Nr 1

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

11.	Komorowo	kościół Niepokalanego Serca NMP z otoczeniem	46	1954-07-27	
12.	Komorowo	dwór	988	1978-02-20	Kl.IV-5340/17/78
13.	Kościernica	kościół MB Królowej Polski z otoczeniem	25	1954-12-04	
14.	Kościernica	park dworski	1023	1978-06-08	Kl.IV-5340/52/78
15.	Krąg	kościół Zwiastowania NMP	157	1958-10-14	
16.	Krąg	zamek	105	1956-06-20	
17.	Krąg	sarkofag Adama Podewilsa w kaplicy grobowej (zabytek ruchomy)	158	1958-10-14	
18.	Krytno	park dworski	950	1977-02-28	Kl.IV-5340/23/77
19.	Nacław	pałac	928	1977-01-15	Kl.IV-5340/1/77
20.	Nacław	park dworski	928	1977-01-15	Kl.IV-5340/1/77
21.	Polanów	kościół Podwyższenia Krzyża Św. z otoczeniem	101	2002-10-25	DZ-4200/34/O/2002
22.	Polanów	willa,ul.Wolności 26	1224	1991-09-27	Kl.IV-5340/11/91
23.	Polanów	młyn wodny(zespół),ul.Młyńska	1223/1-3	1991-09-27	Kl.IV-5340/10/91
24.	Polanów	kościół Wniebowzięcia NMP	538	1965-12-30	Kl.IV-Oa/128/65
25.	Rochowo	park dworski	1130	1980-10-11	Kl.IV-5340/43/80
26.	Rzeczyca Mała	park dworski	1129	1980-10-11	Kl.IV-5340/42/80
27.	Świerczyna	park dworski	951	1977-02-28	Kl.IV-5340/24/77
28.	Warblewo	park dworski	989	1978-02-20	Kl.IV-5340/18/78
29.	Wielin	park dworski	953	1977-02-28	Kl.IV-5340/26/77
30.	Wielin	kościół Chrystusa Króla z otoczeniem	397	1964-04-26	Kl.IV-Oa/31/64
31.	Wielin	pałac	953	1977-02-28	Kl.IV-5340/26/77
32.	Żydowo	kościół Niepokalanego Poczęcia NMP z otoczeniem	555	1966-02-14	Kl.IV-Oa/15/66
33.	Żydowo	park dworski	952	1977-02-28	Kl.IV-5340/25/77

GMINA SIANÓW

L.P.	Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru	Data	Nr decyzji
1.	Dąbrowa	kościół św.Stanisława Kostki	391	1964-04-25	Kl.IV-Oa/25/64
2.	Iwięcino	kościół MB Królowej Polski z otoczeniem, 3 bramki cmentarne	293	1960-09-27	
3.	Karnieszewice	kościół NSPJ z otoczeniem	601	1966-08-29	Kl-IV-Oa/61/66
4.	Kleszcze	park dworski	1102	1980-06-12	Kl.IV-5340/15/80
5.	Osieki	cmentarz przykościelny	A-1286	2014-06-10	DZ.5130.38.2014.IW

Załącznik Nr 1

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

6.	Osieki	park dworski I	1096	1980-06-06	Kl.IV-5340/9/80
7.	Osieki	kościół św.Antoniego Padewskiego	140	1957-04-26	
8.	Osieki	park dworski II	1132	1980-10-11	Kl.IV-5340/45/80
9.	Osieki	dwór (park II)	1164	1982-07-30	Kl.IV-5340/25/82
10.	Ratajki	kościół św. Wojciecha	A-990	2011-11-28	DZ.5130.33.2011.AR
11.	Ratajki	cmentarz przykościelny	A-990	2011-11-28	DZ.5130.33.2011.AR
12.	Ratajki	park dworski	969	1977-04-04	Kl.IV-5340/42/77
13.	Rzepkowo	dwór	1220	1992-11-26	Kl.IV-5340/1/89
14.	Sianów	park miejski	1095	1980-06-06	Kl.IV-5340/8/80
15.	Sianów	dom ul. Tylna 7	603	1966-08-29	Kl-IV-Oa/63/66
16.	Sianów	kaplica cmentarna ul. Węgorzewska /otoczenie/	A-303	2007-03-27	DZ-4200/47/O/06/2007
17.	Sianów	dom pl. Boh. Stalingradu 11(ob.bud.gospod.)	604	1966-08-29	Kl-IV-Oa/64/66
18.	Sianów	kościół św. Stanisława Kostki z otoczeniem	76	1955-05-26	
19.	Sianów	teren Starego Miasta	557	1966-02-14	Kl-IV-Oa/17/66
20.	Sieciemin	kościół NSPJ z otoczeniem	221	2005-07-27	DZ-4200/21/O/2005
21.	Sierakowo Sławieńskie	kościół MB Różańcowej z otoczeniem	405	1964-04-27	Kl.IV-Oa/39/64
22.	Skibno	park dworski	1024	1978-06-08	Kl.IV-5340/53/78
23.	Sowno	kościół Trójcy Świętej	554	1966-02-14	Kl-IV-Oa/14/66
24.	Sowno	park dworski	970	1977-04-04	Kl.IV-5340/43/77
25.	Sucha Koszalińska	kościół Podwyższenia Krzyża Św. z otoczeniem	77	1955-05-25	
26.	Sucha Koszalińska	cmentarz komunalny	A-1267	2014-08-21	DZ.5130.34.2014.IW
27.	Sucha Koszalińska	park dworski	11	1953-08-22	
28.	Szczeglino	kościół MB Szkaplerznej	1186	1984-09-25	Kl.IV-5340/5/84

GMINA MANOWO

L.P.	Miejscowość	Obiekt	Numer rejestru	Data	Nr decyzji
1.	Manowo	linia kolei wąskotorowej Koszalin-Świelino	A-50	2000-07-27	DZ-4200/23/O/2000
2.	Bonin	park dworski	959	1977-03-21	Kl.IV-5340/32/77
3.	Bonin	kościół św.Izydora z otoczeniem	384	1964-04-14	Kl.IV-Oa/18/64
4.	Dęborogi	park dworski	1090	1980-06-06	Kl.IV-5340/3/80
5.	Kopanino	dwór	1252	1996-09-20	PSOZ-5340/9/94
6.	Kopanino	park leśny	1107	1980-06-12	Kl.IV-5340/20/80
7.	Manowo	park dworski	960	1977-03-21	Kl.IV-5340/33/77
8.	Manowo	park leśny	1109	1980-06-12	Kl.IV-5340/22/80

Załącznik Nr 1

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

9.	Policko	budynek folwarczny/ryglowy	1251/1	1996-06-19	PSOZ-5342-21c.d./96
10.	Policko	dwór	1242	1993-12-21	PSOZ-5340/12/93
11.	Policko	park dworski	961	1977-03-21	KI.IV-5340/34/77
12.	Wyszewo	kościół św. Wojciecha BM	1232	1992-12-30	KI.IV-5340/13/92
13.	Manowo	Otoczenie kosciola	30	1954-07-08	
14.	Policko	Chałupa ryglowa translokowana z Mścic	A-336	2008-01-11	DZ-4200/78/O/07/2008

Załącznik Nr 2

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

REJESTR ZABYTKÓW – POWIAT KOSZALIN

Miejscowość	Gmina	Powiat	Obiekt	Numer rejestru	Data	Nr decyzji	Uwagi-dawny numer rejestru
	Manowo	Koszalin	linia kolei wąskotorowej Koszalin-Świelino	50	2000-07-27	DZ-4200/23/O/2000	
	Świeszyno	Koszalin	linia kolei wąskotorowej Koszalin-Świelino	50	2000-07-27	DZ-4200/23/O/2000	
	Bobolice	Koszalin	linia kolei wąskotorowej Koszalin-Świelino	50	2000-07-27	DZ-4200/23/O/2000	
Bardzlino	Świeszyno	Koszalin	park dworski	933	1977-02-02	Kl.IV-5340/6/77	
Biesiekierz	Biesiekierz	Koszalin	park dworski	929	1977-01-20	Kl.IV-5340/2/77	
Biesiekierz	Biesiekierz	Koszalin	pałac	1200	1985-05-14	Kl.IV-5340/4/85	
Biesiekierz	Biesiekierz	Koszalin	kościół Chrystusa Króla	144	1957-04-20		
Bobolice	Bobolice	Koszalin	cmentarz, ul. Koszalińska	1211	1987-12-30	Kl.IV-5340/7/87	
Bobolice	Bobolice	Koszalin	kościół Wniebowzięcia NMP	1214	1987-09-04	Kl.IV-5340/10/87	
Bobolice	Bobolice	Koszalin	cerkiew prawosławna ul. Pocztowa /otoczenie/	323	2007-08-16	DZ-4200/30/O/2007	
Boboliczki	Bobolice	Koszalin	park dworski	1030	1978-06-13	Kl.IV-5340/59/78	
Bonin	Manowo	Koszalin	park dworski	959	1977-03-21	Kl.IV-5340/32/77	
Bonin	Manowo	Koszalin	kościół św. Izydora	384	1964-04-14	Kl.IV-Oa/18/64	
Bożenice	Polanów	Koszalin	park dworski	945	1977-02-20	Kl.IV-5340/18/77	
Bożniewice	Bobolice	Koszalin	dwór	962	1977-03-25	Kl.IV-5340/35/77	
Bożniewice	Bobolice	Koszalin	park dworski	962	1977-03-25	Kl.IV-5340/35/77	
Bukowo	Polanów	Koszalin	park dworski	946	1977-02-20	Kl.IV-5340/19/77	
Cetuń	Polanów	Koszalin	park dworski	1019	1978-06-08	Kl.IV-5340/48/78	
Chocimino	Polanów	Koszalin	park dworski	947	1977-02-25	Kl.IV-5340/20/77	
Chocimino	Polanów	Koszalin	kościół św. Teresy od Dzieciątka Jezus	408	1964-04-28	Kl.IV-Oa/42/64	
Cieszyn	Biesiekierz	Koszalin	kościół	145	1957-04-26		

Załącznik Nr 2

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

REJESTR ZABYTKÓW – POWIAT KOSZALIN

Cieszyn	Biesiekierz	Koszalin	park dworski	1025	1978-06-12	Kl.IV-5340/54/78	
Cieszyn	Biesiekierz	Koszalin	park dworski	1119	1980-10-06	Kl.IV-5340/32/80	
Cybulino	Bobolice	Koszalin	park dworski	963	1977-03-25	Kl.IV-5340/36/77	
Cybulino	Bobolice	Koszalin	pałac	963	1977-03-25	Kl.IV-5340/36/77	
Cybulino	Bobolice	Koszalin	kaplica grobowa	385	1964-04-14	Kl.IV-Oa/19/64	
Dargiń	Bobolice	Koszalin	park dworski	968	1977-03-30	Kl.IV-5340/41/77	
Dargiń	Bobolice	Koszalin	dwór	968	1977-03-30	Kl.IV-5340/41/77	
Darżewo	Bobolice	Koszalin	park dworski	964	1977-03-25	Kl.IV-5340/37/77	
Dąbrowa	Sianów	Koszalin	kościół św. Stanisława Kostki	391	1964-04-25	Kl.IV-Oa/25/64	
Dęborogi	Manowo	Koszalin	park dworski	1090	1980-06-06	Kl.IV-5340/3/80	
Dobre	Będzino	Koszalin	park dworski II	1026	1978-06-12	Kl.IV-5340/55/78	
Dobre	Będzino	Koszalin	park dworski I	1026	1978-06-12	Kl.IV-5340/55/78	
Dobrociechy	Bobolice	Koszalin	park dworski	1031	1978-06-13	Kl.IV-5340/60/78	
Dobrzyca	Będzino	Koszalin	kościół Trójcy Św.	1267	1998-12-31	OW PSOZ-5340/31/98	
Domachowo	Polanów	Koszalin	park dworski	948	1977-02-25	Kl.IV-5340/21/77	
Drzewiany	Bobolice	Koszalin	kościół św. Teresy od Dzieciątka Jezus	1265	1998-12-31	OW PSOZ-5340/21/98	
Dunowo	Świeszyno	Koszalin	park dworski	934	1977-02-02	Kl.IV-5340/7/77	
Dworek	Będzino	Koszalin	park dworski	955	1977-03-10	Kl.IV-5340/28/77	
Dworek	Będzino	Koszalin	pałac	955	1977-03-10	Kl.IV-5340/28/77	
Garbno	Polanów	Koszalin	pałac	23	1954-07-27		
Garbno	Polanów	Koszalin	kościół św. Antoniego Padewskiego	24	1954-07-27		
Gąski	Mielno	Koszalin	latarnia morska zespół /otoczenie/	363	2008-08-14	DZ-4200/53/O/05/2008	
Gąski	Mielno	Koszalin	park dworski	1021	1978-06-08	Kl.IV-5340/50/78	
Giezkowo	Świeszyno	Koszalin	park dworski	935	1977-02-02	Kl.IV-5340/8/77	
Głodowa	Bobolice	Koszalin	kościół MB Częstochowskiej	1264	1998-12-31	OW PSOZ-5340/23/98	
Głodowa	Bobolice	Koszalin	park dworski	1032	1978-06-13	Kl.IV-5340/61/78	
Gozd	Bobolice	Koszalin	kościół św. Jakuba Ap. /otoczenie/	304	2007-03-27	DZ-4200/48/O/06/2007	

Załącznik Nr 2

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

REJESTR ZABYTKÓW – POWIAT KOSZALIN

Iwięcino	Sianów	Koszalin	kościół MB Królowej Polski, bramki cmentarne	293	1960-09-27		
Jamno	Będzino	Koszalin	bud. mieszk.- gospod. nr 95	901	1975-02-13	Kl.IV.680/10/75	
Jamno	Będzino	Koszalin	kościół MB Różańcowej	69	1955-05-21		
Jamno	Będzino	Koszalin	cmentarz przykościelny	69	1955-05-21		
Karnieszewice	Sianów	Koszalin	kościół NSPJ	601	1966-08-29	Kl-IV-Oa/61/66	
Karsina	Polanów	Koszalin	park dworski	949	1977-02-28	Kl.IV-5340/22/77	
Kazimierz Pomorski	Będzino	Koszalin	park dworski	1027	1978-06-12	Kl.IV-5340/56/78	
Kępsko	Bobolice	Koszalin	park dworski	1136	1980-10-11	Kl.IV-5340/49/80	
Kleszcze	Sianów	Koszalin	park dworski	1102	1980-06-12	Kl.IV-5340/15/80	
Kładno	Będzino	Koszalin	park dworski	956	1977-03-12	Kl.IV-5340/29/77	
Kładno	Będzino	Koszalin	pałac	956	1977-03-12	Kl.IV-5340/29/77	
Kłanino	Bobolice	Koszalin	park dworski	965	1977-03-30	Kl.IV-5340/38/77	
Kłanino	Bobolice	Koszalin	kościół św. Ap Piotra i Pawła	1263	1998-12-31	OW PSOZ-5340/24/98	
Komorowo	Polanów	Koszalin	park dworski	988	1978-02-20	Kl.IV-5340/17/78	
Komorowo	Polanów	Koszalin	kościół Niepokalanego Serca NMP	46	1954-07-27		
Komorowo	Polanów	Koszalin	dwór	988	1978-02-20	Kl.IV-5340/17/78	
Konikowo	Świeszyno	Koszalin	kościół NSPJ	390	1964-04-14	Kl.IV-Oa/24/64	
Kopanino	Manowo	Koszalin	dwór	1252	1996-09-20	PSOZ-5340/9/94	
Kopanino	Manowo	Koszalin	park leśny	1107	1980-06-12	Kl.IV-5340/20/80	
Kościernica	Polanów	Koszalin	kościół MB Królowej Polski	25	1954-12-04		
Kościernica	Polanów	Koszalin	park dworski	1023	1978-06-08	Kl.IV-5340/52/78	
Kotłowo	Biesiekierz	Koszalin	park dworski	930	1977-01-20	Kl.IV-5340/3/77	
Kraśnik Koszaliński	Biesiekierz	Koszalin	park dworski	600	1966-08-29	Kl-IV-Oa/60/66	
Kraśnik Koszaliński	Biesiekierz	Koszalin	kościół /do skreślenia z rej./	146	1957-04-26		

Załącznik Nr 2

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

REJESTR ZABYTKÓW – POWIAT KOSZALIN

Kraśnik Koszaliński	Biesiekierz	Koszalin	pałac	600	1966-08-29	Kl-IV-Oa/60/66	
Krąg	Polanów	Koszalin	kościół Zwiastowania NMP	157	1958-10-14		
Krąg	Polanów	Koszalin	zamek	105	1956-06-20		
Krąg	Polanów	Koszalin	sarkofag Adama Podewilsa w kaplicy grobowej	158	1958-10-14		
Krępa	Bobolice	Koszalin	park dworski	1033	1978-06-13	Kl.IV-5340/62/78	
Krępa	Bobolice	Koszalin	most kolejowy na rz. Bielica	50	2000-07-27	DZ-4200/23/O/2000	
Krytno	Polanów	Koszalin	park dworski	950	1977-02-28	Kl.IV-5340/23/77	
Kurowo	Bobolice	Koszalin	kościół Bożego Ciała	179	2004-09-30	DZ-4200/32/O/02/2004	
Laski Koszalińskie	Biesiekierz	Koszalin	park dworski	931	1977-01-20	Kl.IV-5340/4/77	
Łasin	Będzino	Koszalin	kościół /relikty murów/	142	1957-04-26		
Łasin	Będzino	Koszalin	park dworski	13	1953-11-16		
Łekno	Będzino	Koszalin	kościół św. Jana Chrzciciela	141	1957-04-27		
Manowo	Manowo	Koszalin	park dworski	960	1977-03-21	Kl.IV-5340/33/77	
Manowo	Manowo	Koszalin	park leśny	1109	1980-06-12	Kl.IV-5340/22/80	
Mielno	Mielno	Koszalin	aleja przydrożna lipowa droga Mielno-Mielenko	1208	2015-10-19	DZ.5130.22.2015.AR	
Mielno	Mielno	Koszalin	pensjonat ul.Kościuszki 11	1230	1992-07-20	Kl.IV-5340/4/92	
Mielno	Mielno	Koszalin	kościół Przemienienia Pańskiego	143	1957-04-26		
Mielno	Mielno	Koszalin	park dworski	1020	1978-06-08	Kl.IV-5340/49/78	
Mielno	Mielno	Koszalin	pensjonat,ul.1 Maja 13	1165	1983-04-13	Kl.IV-5340/1/83	
Mierzym	Świeszyno	Koszalin	park dworski	1133	1980-10-11	Kl.IV-5340/46/80	
Miłogoszcz	Będzino	Koszalin	park dworski	1126	1980-10-11	Kl.IV-5340/39/80	
Miłogoszcz	Będzino	Koszalin	kuźnia	1180	1983-07-19	Kl.IV-5340/16/83	
Mścice	Będzino	Koszalin	chałupa ul. Bałtycka 2	336	2008-01-11	DZ-4200/78/O/07/2008	
Mścice	Będzino	Koszalin	dom nr 13 i 13a	605	1966-08-29	Kl-IV-Oa/65/66	

Załącznik Nr 2

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

REJESTR ZABYTKÓW – POWIAT KOSZALIN

Mścice	Będzino	Koszalin	park dworski	1028	1978-06-12	Kl.IV-5340/57/78	
Nacław	Polanów	Koszalin	pałac	928	1977-01-15	Kl.IV-5340/1/77	
Nacław	Polanów	Koszalin	park dworski	928	1977-01-15	Kl.IV-5340/1/77	
Niedalino	Świeszyno	Koszalin	park dworski	936	1977-02-02	Kl.IV-5340/9/77	
Nosowo	Biesiekierz	Koszalin	pałac	932	1977-01-29	Kl.IV-5340/5/77	
Nosowo	Biesiekierz	Koszalin	park dworski	932	1977-01-29	Kl.IV-5340/5/77	
Nowe Bielice	Biesiekierz	Koszalin	park dworski	386	1964-04-14	Kl.IV-Oa/20/64	
Nowe Bielice	Biesiekierz	Koszalin	pałac	386	1964-04-14	Kl.IV-Oa/20/64	
Nowosiółki	Bobolice	Koszalin	park dworski	1069	1979-01-08	Kl.IV.5340/6/79	
Osieki	Sianów	Koszalin	cmentarz przykościelny	1286	2014-06-10	DZ.5130.38.2014.IW	
Osieki	Sianów	Koszalin	park dworski I	1096	1980-06-06	Kl.IV-5340/9/80	
Osieki	Sianów	Koszalin	kościół św. Antoniego Padewskiego	140	1957-04-26		
Osieki	Sianów	Koszalin	park dworski II	1132	1980-10-11	Kl.IV-5340/45/80	
Osieki	Sianów	Koszalin	dwór (park II)	1164	1982-07-30	Kl.IV-5340/25/82	
Parnowo	Biesiekierz	Koszalin	kościół św. Stanisława BM	139	1957-04-26		
Parnowo	Biesiekierz	Koszalin	kościół Świętej Rodziny	1119	2012-08-02	DZ.5130.21.2012.AR	
Parnowo	Biesiekierz	Koszalin	cmentarz przykościelny	1119	2012-08-02	DZ.5130.21.2012.AR	
Parnowo	Biesiekierz	Koszalin	park dworski	1120	1980-10-06	Kl.IV-5340/33/80	
Parsowo	Biesiekierz	Koszalin	pałac	440	1964-04-14	Kl.IV-Oa/21/64	387
Parsowo	Biesiekierz	Koszalin	park dworski	440	1964-04-14	Kl.IV-Oa/21/64	387
Pleśna	Będzino	Koszalin	dwór	957	1977-03-12	Kl.IV-5340/30/77	
Pleśna	Będzino	Koszalin	park dworski	957	1977-03-12	Kl.IV-5340/30/77	
Polanów	Polanów	Koszalin	kościół Podwyższenia Krzyża Św.	101	2002-10-25	DZ-4200/34/O/2002	
Polanów	Polanów	Koszalin	willa,ul.Wolności 26	1224	1991-09-27	Kl.IV-5340/11/91	
Polanów	Polanów	Koszalin	młyn wodny(zespół),ul.Młyńska	1223/1-3	1991-09-27	Kl.IV-5340/10/91	
Polanów	Polanów	Koszalin	kościół Wniebowzięcia NMP	538	1965-12-30	Kl.IV-Oa/128/65	
Policko	Manowo	Koszalin	budynek folwarczny /ryglowy/	1251/1	1996-06-19	PSOZ-5342-21c.d./96	
Policko	Manowo	Koszalin	dwór	1242	1993-12-21	PSOZ-5340/12/93	

Załącznik Nr 2

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

REJESTR ZABYTKÓW – POWIAT KOSZALIN

Policko	Manowo	Koszalin	park dworski	961	1977-03-21	Kl.IV-5340/34/77	
Pomorzany	Bobolice	Koszalin	park dworski	1094	1980-06-06	Kl.IV-5340/7/80	
Przydargiń	Bobolice	Koszalin	park dworski	1070	1979-01-08	Kl.IV.5340/7/79	
Ratajki	Sianów	Koszalin	kościół św. Wojciecha	990	2011-11-28	DZ.5130.33.2011.AR	
Ratajki	Sianów	Koszalin	cmentarz przykościelny	990	2011-11-28	DZ.5130.33.2011.AR	
Ratajki	Sianów	Koszalin	park dworski	969	1977-04-04	Kl.IV-5340/42/77	
Rochowo	Polanów	Koszalin	park dworski	1130	1980-10-11	Kl.IV-5340/43/80	
Różany	Bobolice	Koszalin	park dworski	1071	1979-01-10	Kl.IV.5340/8/79	
Rzeczyca Mała	Polanów	Koszalin	park dworski	1129	1980-10-11	Kl.IV-5340/42/80	
Rzepkowo	Sianów	Koszalin	dwór	1220	1992-11-26	Kl.IV-5340/1/89	
Sarbinowo	Mielno	Koszalin	kościół Wniebowzięcia NMP	1218	1998-01-27	OW PSOZ-5340/4/98	
Sarbinowo	Mielno	Koszalin	chałupa ul. Nadmorska 4	841	1972-02-15	Kl.IV.680/1/72	
Sianów	Sianów	Koszalin	park miejski	1095	1980-06-06	Kl.IV-5340/8/80	
Sianów	Sianów	Koszalin	dom ul. Tylna 7	603	1966-08-29	Kl-IV-Oa/63/66	
Sianów	Sianów	Koszalin	kaplica cmentarna ul. Węgorzewska /otoczenie/	303	2007-03-27	DZ-4200/47/O/06/2007	
Sianów	Sianów	Koszalin	dom pl. Boh. Stalingradu 11(ob.bud.gospod.)	604	1966-08-29	Kl-IV-Oa/64/66	
Sianów	Sianów	Koszalin	kościół św. Stanisława Kostki	76	1955-05-26		
Sianów	Sianów	Koszalin	teren Starego Miasta	557	1966-02-14	Kl-IV-Oa/17/66	
Sieciemin	Sianów	Koszalin	kościół NSPJ /otoczenie/	221	2005-07-27	DZ-4200/21/O/2005	
Sierakowo Sławieńskie	Sianów	Koszalin	kościół MB Różańcowej	405	1964-04-27	Kl.IV-Oa/39/64	
Sieranie	Świeszyno	Koszalin	park dworski	1091	1980-06-06	Kl.IV-5340/4/80	
Skibno	Sianów	Koszalin	park dworski	1024	1978-06-08	Kl.IV-5340/53/78	
Smolne	Będzino	Koszalin	park dworski	1029	1978-06-12	Kl.IV-5340/58/78	
Sowno	Sianów	Koszalin	kościół Trójcy Świętej	554	1966-02-14	Kl-IV-Oa/14/66	

Załącznik Nr 2

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

REJESTR ZABYTKÓW – POWIAT KOSZALIN

Sowno	Sianów	Koszalin	park dworski	970	1977-04-04	Kl.IV-5340/43/77	
Stare Bielice	Biesiekierz	Koszalin	kościół św.Stanisława BM	1185	1984-09-25	Kl.IV-5340/4/84	
Strzekęcino	Świeszyno	Koszalin	park dworski	242	1960-02-16		
Strzekęcino	Świeszyno	Koszalin	założenie pałacowo-parkowe,folwark	1244	1994-12-20	PSOZ-5340/9/94	
Strzekęcino	Świeszyno	Koszalin	pałac	1086	1979-02-20	Kl.IV.5340/23/79	
Strzepowo	Będzino	Koszalin	kościół św. Andrzeja Boboli	1266	1998-12-31	OW PSOZ-5340/35/98	
Strzepowo	Będzino	Koszalin	pałac	425	1977-03-12	Kl.IV-5340/31/77	958
Strzepowo	Będzino	Koszalin	park dworski	425	1977-03-12	Kl.IV-5340/31/77	958
Strzeżenice	Będzino	Koszalin	kościół /relikty murów/	138	1957-04-26		
Sucha Koszalińska	Sianów	Koszalin	kościół Podwyższenia Krzyża Św.	77	1955-05-25		
Sucha Koszalińska	Sianów	Koszalin	cmentarz komunalny	1267	2014-08-21	DZ.5130.34.2014.IW	
Sucha Koszalińska	Sianów	Koszalin	park dworski	11	1953-08-22		
Szczeglino	Sianów	Koszalin	kościół MB Szkaplerznej	1186	1984-09-25	Kl.IV-5340/5/84	
Śmiechów	Będzino	Koszalin	willa secesyjna	1178	1983-06-29	Kl.IV-5340/14/83	
Śmiechów	Będzino	Koszalin	cmentarz przykościelny /bramka cmentarna/	75	1955-05-23		
Śmiechów	Będzino	Koszalin	kościół MB Królowej Polski	75	1955-05-23		
Świelino	Bobolice	Koszalin	cmentarz przykościelny	149	1957-07-12		
Świelino	Bobolice	Koszalin	kościół św. Piotra i Pawła	149	1957-07-12		
Świemino	Biesiekierz	Koszalin	park dworski	1140	1982-03-15	Kl.IV-5340/1/82	
Świerczyna	Polanów	Koszalin	park dworski	951	1977-02-28	Kl.IV-5340/24/77	
Świeszyno	Świeszyno	Koszalin	kościół Narodzenia NMP /otoczenie/	484	2009-10-09	DZ-4140/10/KB/K/2009	487
Ujazd	Bobolice	Koszalin	park dworski	1093	1980-06-06	Kl.IV-5340/6/80	
Warblewo	Polanów	Koszalin	park dworski	989	1978-02-20	Kl.IV-5340/18/78	
Warnino	Biesiekierz	Koszalin	park dworski	395	1978-06-08	Kl.IV-5340/51/78	1022

Załącznik Nr 2

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

REJESTR ZABYTKÓW – POWIAT KOSZALIN

Warnino	Biesiekierz	Koszalin	dwór	395	1978-06-08	Kl.IV-5340/51/78	1022
Wielin	Polanów	Koszalin	park dworski	953	1977-02-28	Kl.IV-5340/26/77	
Wielin	Polanów	Koszalin	kościół Chrystusa Króla	397	1964-04-26	Kl.IV-Oa/31/64	
Wielin	Polanów	Koszalin	pałac	953	1977-02-28	Kl.IV-5340/26/77	
Wierzchomino	Będzino	Koszalin	kościół św. Piotra i Pawła	602	1966-08-29	Kl-IV-Oa/62/66	
Wierzchomino	Będzino	Koszalin	cmentarz przykościelny /bramka cmentarna/	602	1966-08-29	Kl-IV-Oa/62/66	
Wilczogóra	Bobolice	Koszalin	park dworski	966	1977-03-30	Kl.IV-5340/39/77	
Wojęcino	Bobolice	Koszalin	park dworski	967	1977-03-30	Kl.IV-5340/40/77	
Wyszewo	Manowo	Koszalin	kościół św.Wojciecha BM	1232	1992-12-30	Kl.IV-5340/13/92	
Zegrze Pomorskie	Świeszyno	Koszalin	park dworski	1092	1980-06-06	Kl.IV-5340/5/80	
Żydowo	Polanów	Koszalin	kościół Niepokalanego Poczęcia NMP	555	1966-02-14	Kl.IV-Oa/15/66	
Żydowo	Polanów	Koszalin	park dworski	952	1977-02-28	Kl.IV-5340/25/77	

POWIAT KOSZALIŃSKI

MAPA ADMINISTRACYJNO-TURYSTYCZNA

skala 1:85.000 (1 cm = 850 m)

0 1 2 3 4 5 km

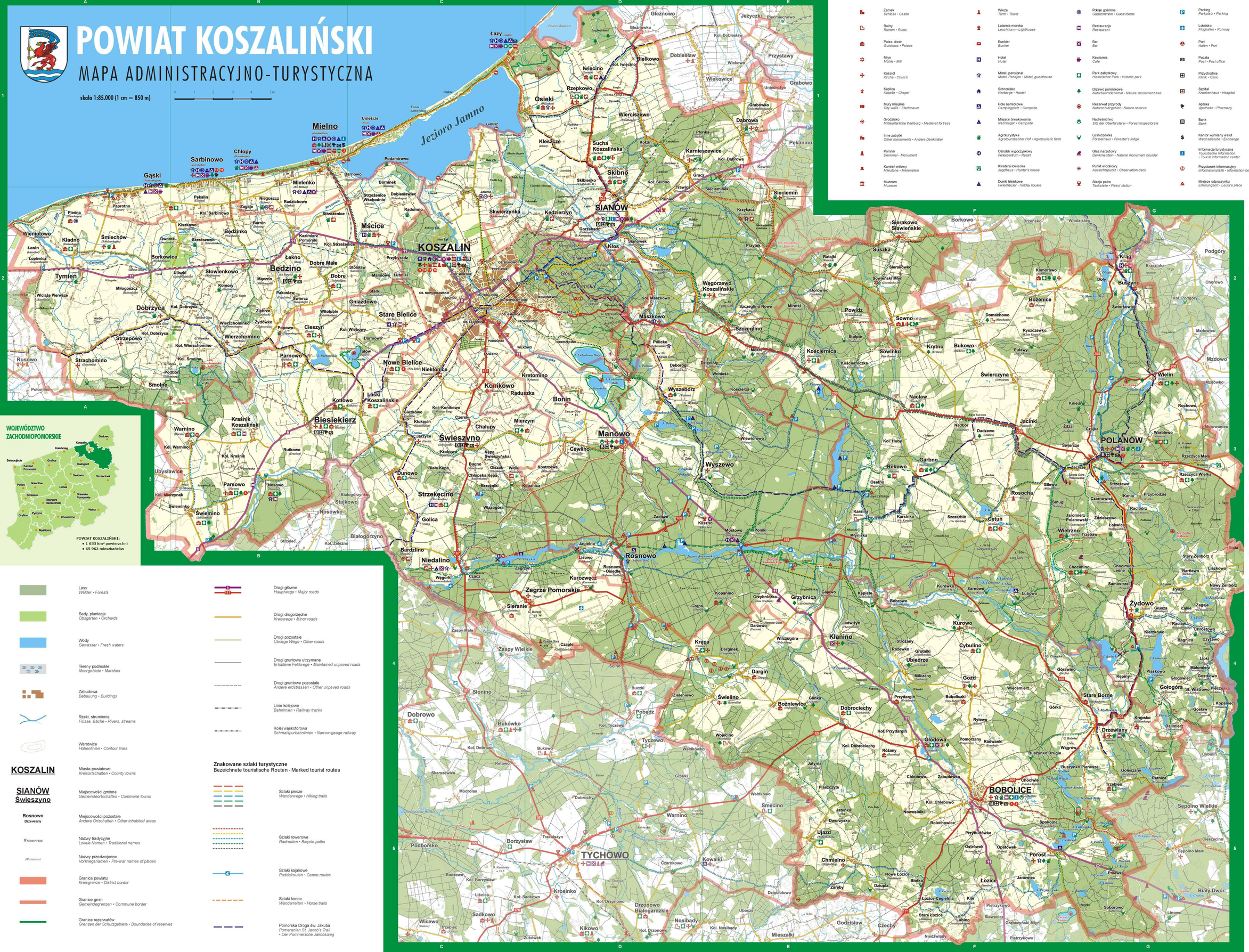
Jezioro Jamno
Mielno
Unieście
Łazy
Sarbinowo
Chłopy
Gąski
Gleźnowo
Jeżyczki
Dobiesław
Przystawy
Wiekowice
Grabowo
Iwięcino
Bielkowo
Rzepkowo
Osieki
Wierciszewo
Grabówko
Dąbrowa
Kleszcze
Sucha Koszalińska
Karnieszewice
Pękanino
Skibno
Skibieńko
Sieciemin
SIANÓW
Kedzierzyn
Gorzebądz
Kłos
Skwierzynka
Mścice
Mielenko
Barnowo
Barninek
Dobiesławiec
Radomno
Podamirowo
Strzeżenice Wschodnie
Strzeżenice
Radzichowo
Niegoszcz
Zagaje
Pekalin
Kol. Sarbinowo
Paprotno
Płesna
Kiszkowo
Bedzinko
Barnin
Wieniotowo
Kładno
Śmiechów
Łasin
Loplenice
Oworek
Skrzeszewo
Borkowice
Tymień
Uliszki
Słowienkowo
Bedzino
Łekno
Dobre Małe
Stoisław
Przybyradz
Kazimierz Pomorski
Kol. Strzeżenice
Milogoszcz
Wiciąże Pierwsze
Dobrzyca
Kol. Dobrzyca
Komory
Macznio
Pakosław
Świercz
Dobre
Malinowo
Lubnik
Starki
Gniazdowo
Witoluble
Wierzchomino
Żydówko
Popowo
Cieszyn
Kol. Wiebowy
Darmowo
Tatów
Strzepowo
Kol. Wierzchomino
Kol. Smolne
Parnowo
Strachomino
Podborz
Smolne
Rusowo
Polomino
KOSZALIN
Góra Chełmska
Stare Bielice
Nowe Bielice
Niekłonice
Kretomino
Konikowo
Raduszka
Bonin
Łaski Koszalińskie
Kotłowo
Biesiekierz
Kraśnik Koszaliński
Warnino
Kol. Warnino
Kol. Kraśnik
Ubysławice
Rutkowo
Świeszyno
Chałupy
Mierzym
Manowo
Cewlino
Wyszebórz
Wyszewo
Wiewiórowo
Dadzewo
Jacinki
Naclaw
Kol. Huby
Rekowo
Garbno
Osetno
Karsina
Karsinka
Kliszno
Mostowo
Poniki
Młyńska
Rosocha
Szczerbin
Cetun
Gilewo
Smugi
Czarnowiec
Kania
Racibórz
Jaromierz Polanowski
Zdzieszewo
Łokwicko
Wietrzno
Trzebaw
Chocimino
Chocimino Leśne
Samostrzel
Żydowo
Głusza
Lakie
Zagaje
Racławice
Chrostowo
Kierzkowo
Bagnica
Czytewo
Piaskowo
Kępiny
Głogowiec
Gostkowo
Gołogóra
Stare Borne
Krępsko
Drzewiany
Dalimierz
Kopaniec
Gosław
Kosciernica
Kościerniczka
Sowinko
Krytno
Bukowo
Puławy
Świerczyna
Wielin
Rochowo
Knieja
Żdżar
Czaka
POLANÓW
Warbiewo
Rzeczyca Mała
Rzeczyca Wielka
Świerze
Zaciszże
Strzeżewo
Przybrodzie
Sierakowo Sławieńskie
Borkowo
Drzeńsko
Włodzisław
Suszka
Sierakówko
Sowieński Młyn
Ratajki
Komorowo
Krąg
Podgóry
Brzezinka
Buszyno
Dóły
Chorowo
Kol. Podgóry
Świerkowiec
Bożenice
Domachowo
Rysczewko
Mzdowiec
Mzdowo
Mzdówko
Powidz
Sowno
Węgorzewo Koszalińskie
Borowiec
Mirotki
Szczeglino Nowe
Szczeglino
Maszkowo
Kol. Maszkowo
Mokre
Policko
Dębogóry
Dzięcioły
Wonieść
Kościerza
Naclaw
Nadbór
Dadzewo
Świerczyna
Wielin
Rochowo
Murowaniec
Kol. Przydargin
Głodowa
Pomorzany
Radwanki
Różany
Chlebowo
Zabudowa
Kol. Chlebowo
Nowosiółki
Bolechowice
Przybudówka
Ostrówek
Opatówek
Porost
Spokojna
Chochwie
BOBOLICE
Buszynko Drugie
Buszynko Pierwsze
Golęszany
Retnica
Trzebień
Sępolno Wielkie
Sępolno Małe
Cieszęcino
Biały Dwór
Linowo
Soborowo
Pietrzykowo
Grabczyński Młyn
Sławęcice
Łożice
Janowiec
Pniewki
Łożice-Cegielnia
Kiki
Stare Łożice
Lubino
Nowe Łożice
Błotko
Dziupla
Żarędy
Chmielno
Dzięciołowo
Godzisław
Czechy
Niedzwiady
Mieszałki
Nosibądy
Kol. Nosibądy
Kol. Drzonowo
Drzonowo Białogardzkie
Kikowo
Wicewo
Trzebiec
Sadkowo
Kol. Sadkowo
Krosinko
Kol. Drzonowo
Żukówek
Podborsko
Borzysław
Trzebiszyn
TYCHOWO
Czarnkowo
Kowalki
Radzewo
Kol. Borzysławskie
Liśnica
Dobrochy
Smęcino
Weldkowo
Warnino
Ujazd
Dworzysko
Jatynka
Jatynia
Piaszczyte
Modrolas
Skarszewice
Retowo
Kol. Dobrowo
Bukowo
Gizałki
Kol. Dobrochy
Dobrowo
Bukówko
Kol. Tyczewo
Tyczewo
Pobądz
Wojęcino
Kol. Dobrochy
Dobrochiechy
Głodowa
Kol. Przydargin
Przydargin
Bobolizki
Ryżewo
Górka
Stare Borne
Gozd
Więcemierz
Cybulino
Kurowo
Kłanino
Ubiedrze
Grotniki
Stróżany
Różewko
Milczany
Darżewo
Wilczogóra
Darginek
Krępa
Dargin
Świelino
Bożniewice
Glinka
Zieleniewo
Słonino
Pobądz
Kol. Tyczewo
Kol. Dobrowo
Kol. Dobrochy
Kol. Przydargin
Kol. Chlebowo
Kol. Nosibądy
Kol. Drzonowo
Kol. Sadkowo
Kol. Borzysławskie
Kol. Kraśnik
Kol. Warnino
Kol. Mierzynek
Świeminko
Świemino
Parsowo
Nosowo
Nosówko
Stajkowo
Białogórzyno
Strzałec
Kol. Żeleźno
Strzekęcino
Golica
Bardzlino
Niedalino
Węgorki
Czacz
Zegrzyn
Zegrze Pomorskie
Sieranie
Zaspy Małe
Zaspy Wielkie
Czaple
Kurozwęce
Rosnowo
Rosnowo - Osiedle
Jagielno
Lisowo
Grzybnica
Grzybniczka
Kopanino
Grapa
Gąsewo
Kupiele
Bobrowo
Karsinka
Kurowko
Sarnowo
Lubowo
Stary Żelibórz
Nowy Żelibórz
Bartlewo
Pyszki
Białe
Kol. Przydargin
Kol. Dobrochy
Kol. Chlebowo
Kol. Huby
Kol. Borzysławskie
Kol. Sadkowo
Kol. Drzonowo
Kol. Nosibądy
Kol. Tyczewo
Kol. Dobrowo
Kol. Dobrochy
Kol. Kraśnik
Kol. Warnino
Kol. Mierzynek
Kol. Żeleźno
Kol. Huby
Kol. Chlebowo
Kol. Dobrochy
Kol. Przydargin
Kol. Dobrowo
Kol. Tyczewo
Kol. Nosibądy
Kol. Drzonowo
Kol. Sadkowo
Kol. Borzysławskie
Kol. Kraśnik
Kol. Warnino
Kol. Mierzynek
Kol. Żeleźno
Kol. Podgóry
Kol. Dobrochy
Kol. Chlebowo
Kol. Huby
Kol. Borzysławskie
Kol. Sadkowo
Kol. Drzonowo
Kol. Nosibądy
Kol. Tyczewo
Kol. Dobrowo
Kol. Dobrochy
Kol. Przydargin

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Będzino ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Barnin	Będzino	Barnin	szkoła		
Będzinko	Będzino	Będzinko 11	dom mieszkalny		
Będzino	Będzino	nr 34	dom mieszkalny	chałupa	
Będzino	Będzino	Będzino 81	dworzec kolejowy	"Będzino"	
Będzino	Będzino		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK		
Borkowice	Będzino	Borkowice 4	dworzec kolejowy Miłogoszcz	"Miłogoszcz"	
Borkowice	Będzino	Borkowice 4	magazyn		
Borkowice	Będzino	Borkowice 10	spichlerz	"2"	
Borkowice	Będzino	Borkowice 10	zespół folwarczny (dwór, spichlerz, dom zarządcy, magazyn)		
Dobiesławiec	Będzino		dwór		
Dobre	Będzino		zespół folwarczny (stajnia)	Todenhagen B i C	
Dobre	Będzino	nr 44	dwór		
Dobrzyca	Będzino		cmentarz	rzymsko - katolicki, komunalny	
Dobrzyca	Będzino	nr 80	dwór		
Dworek	Będzino		zespół folwarczny		
Kazimierz Pomorski	Będzino		dworzec kolejowy	"Kazimierz Pomorski"	
Kazimierz Pomorski	Będzino		zespół folwarczny (stajnia, obory, owczarnia)		
Kładno	Będzino		zespół folwarczny (obora, spichlerz, stodoła)		
Łasin	Będzino		cmentarz	przykościelny	
Łękno	Będzino		cmentarz	komunalny	
Łękno	Będzino		cmentarz	przykościelny	

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Będzino ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Łopienica	Będzino		ogród dworski		
Łopienica	Będzino		zespół folwarczny (obora, budynek gospodarczy, spichlerz)		
Łopienica	Będzino		cmentarz	ewangelicki	24
Łopienica	Będzino		spichlerz	"1"	
Miłogoszcz	Będzino		cmentarz	rodowy	
Miłogoszcz	Będzino		zespół folwarczny (stajnia, obora)		
Mścice	Będzino		dworzec kolejowy	"Mścice"	
Mścice	Będzino	Mścice 116	budynek mieszkalny	dla pracowników kolei	
Mścice	Będzino		cmentarz	ewangelicki	
Mścice	Będzino	ul. Koszalińska 116	budynek mieszkalny	nr 116	
Mścice	Będzino		cmentarz	rodowy	
Skrzeszewo	Będzino	Skrzeszewo 4	zagroda (budynek mieszkalny, bramny,inwentarski, stodoła)		
Słowienkowo	Będzino	Słowienkowo 16	d. szkoła		
Smolne	Będzino		cmentarz	ewangelicki	
Strachomino	Będzino		cmentarz	przykościelny	
Strachomino	Będzino		zespół folwarczny (d. stajnia, obora, spichlerz, magazyn, chlewnia)		
Strachomino	Będzino		ruiny dworu		
Strachomino	Będzino		park dworski`		
Strzepowo	Będzino	17	zespół folwarczny (dom zarządcy, spichlerz, magazyn, obory, stodoły)		
Strzepowo	Będzino	Strzepowo 26	szkoła		
Strzeżenice	Będzino		park dworski		

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Będzino ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Strzeżenice	Będzino		cmentarz	przykościelny	
Śmiechów	Będzino		cmentarz poewangelicki (przykościelny wpisany do rejestru)	parafialny, komunalny	
Śmiechów	Będzino		szkoła nr 10		
Śmiechów	Będzino	nr. 28	dom mieszkalny		
Tymień	Będzino	Tymień 20	obora	"2"	
Tymień	Będzino		park dworski		48
Tymień	Będzino	Tymień 5	dworzec kolejowy	"Tymień"	
Tymień	Będzino	Tymień 20	zespół folwarczny (obora, spichlerz, stodoła)		
Tymień	Będzino	Tymień 20	spichlerz	"4"	
Wierzchominko	Będzino		cmentarz rodowy w parku		
Wierzchominko	Będzino		park dworski z wieżą ciśnień		
Wierzchominko	Będzino	Wierzchominko 15	zespół folwarczny (spichlerz, stodoła, obora, budynki mieszkalne)		
Wierzchomino	Będzino		cmentarz	przykościelny	
Wierzchomino	Będzino		park dworski		
Wierzchomino	Będzino		Cmentarz (przykościelny wpisany do rejestru)	ewangelicki	57

Lp.57

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Biesiekierz ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Biesiekierz	Biesiekierz		cmentarz	komunalny	
Biesiekierz	Biesiekierz	nr 48	budynek mieszkalny	nr 48	

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Biesiekierz ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Biesiekierz	Biesiekierz	nr 114	d. szkoła		
Biesiekierz	Biesiekierz		cmentarz rodowy	Ruhe Staette der Familie Graf von Hetrzberg	
Biesiekierz	Biesiekierz		cmentarz	przykościelny (obiegowa)	
Biesiekierz	Biesiekierz	zagroda nr 101	budynek mieszkalny	nr 101	
Biesiekierz	Biesiekierz		układ ruralistyczny - owalnica		
Biesiekierz	Biesiekierz	nr 100	budynek mieszkalny	nr 100	
Biesiekierz	Biesiekierz		zespół folwarczny		
Cieszyn	Biesiekierz		zespół dworsko-folwarczny - spichlerz		
Cieszyn	Biesiekierz		ogrodzenie cmentarza przykościelnego		
Cieszyn	Biesiekierz		cmentarz	poewangelicki	
Cieszyn	Biesiekierz		układ ruralistyczny - owalnica		
Gniazdowo	Biesiekierz	nr 10	d. szkoła		
Gniazdowo	Biesiekierz		założenie folwarczne		
Kotłowo	Biesiekierz		obora	nr 3	
Kotłowo	Biesiekierz		zespół folwarczny		
Kotłowo	Biesiekierz		magazyn ze spichlerzem	nr 4	
Kotłowo	Biesiekierz		pałac		
Kraśnik	Biesiekierz		budynek mieszkalny	nr 30	
Kraśnik	Biesiekierz		układ ruralistyczny - owalnica		
Kraśnik	Biesiekierz	nr 32	dom, wozownia	d. szkoła	
Kraśnik Koszaliński	Biesiekierz		cmentarz i relikty kościoła	przykościelny,	

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Biesiekierz ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Kraśnik Koszaliński	Biesiekierz		założenie i zabudowania folwarczne		Lp. 24
Kraśnik Koszaliński	Biesiekierz		d. leśniczówka		
Kraśnik Koszaliński	Biesiekierz		zespół folwarczny		
Kraśnik Koszaliński	Biesiekierz		spichlerz		
Laski Koszalińskie	Biesiekierz		zespół folwarczny		
Laski Koszalińskie	Biesiekierz		pałac		
Nosowo	Biesiekierz	nad rzeką Radew	most 3-przęsłowy		
Nosowo	Biesiekierz		spichlerz		
Nosowo	Biesiekierz		cmentarz	na terenie parku	
Nowe Bielice	Biesiekierz		zespół folwarczny		
Nowe Bielice	Biesiekierz		cmentarz	przykościelny	
Nowe Bielice	Biesiekierz		cmentarz z fundamentami kościoła	poewangelicki	
Nowe Bielice	Biesiekierz		park - część wschodnia		
Parnowo	Biesiekierz	nr 15	dom, wozownia	d. szkoła	
Parnowo	Biesiekierz		kościół filialny z cmentarzem przykościelnym	p.w. Świętej Rodziny	
Parnowo	Biesiekierz		spichlerz		
Parnowo	Biesiekierz		pałac		
Parnowo	Biesiekierz		cmentarz	przykościelny, poniemiecki (obiegowa)	
Parnowo	Biesiekierz		cmentarz	komunalny	
Parnowo	Biesiekierz		zespół folwarczny - spichlerz	nr 2	

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Biesiekierz ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Parsowo	Biesiekierz		cmentarz	poewangelicki	
Parsowo	Biesiekierz	założenie pałacowo-parkowe	ogrodzenie zespołu pałacowo-parkowego		
Parsowo	Biesiekierz		zespół folwarczny		
Parsowo	Biesiekierz		cmentarz	rodowy na terenie parku	Lp. 47
Stare Bielice	Biesiekierz		cmentarz	przykościelny	
Stare Bielice	Biesiekierz	nr 62	dom		
Stare Bielice	Biesiekierz	nr 48	dom		
Stare Bielice	Biesiekierz		układ ruralistyczny - owalnica, wielodrożnica		
Świemino	Biesiekierz		pałac		
Świemino	Biesiekierz		cmentarz	poewangelicki	
Świemino	Biesiekierz	Świemino 8	zespół folwarczny		
Warnino	Biesiekierz		cmentarz	mogiły niemieckie	
Warnino	Biesiekierz		stodoła folwarczna	"4"	
Warnino	Biesiekierz		spichlerz folwarczny	"2"	
Warnino	Biesiekierz		zespół folwarczny		
Warnino	Biesiekierz		d. szkoła		
Warnino	Biesiekierz		gorzelnia		
Warnino	Biesiekierz	zespół dworsko-parkowy	pozostałości murowanego ogrodzenia		Lp. 61

Lp.61

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Bobolice ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Bobolice	Bobolice	ul. Koszalińska 7	budynek mieszkalny		1.
Bobolice	Bobolice		cmentarz	park pocmentarny	2.
Bobolice	Bobolice	ul. Reja	cmentarz	żydowski	3.
Bobolice	Bobolice	ul. Koszalińska/Jedności Narodowej	cmentarz	komunalny	4.
Bobolice	Bobolice	ul. Dworcowa	stacja kolejowa - zespół		5.
Bobolice	Bobolice	ul. Koszalińska 5	budynek mieszkalny		6.
Bobolice	Bobolice	ul. Fabryczna 5	budynek mieszkalny		7.
Bobolice	Bobolice	ul. Dworcowa	wodociągowa wieża ciśnień - kolejowa		8.
Bobolice	Bobolice	ul. Szkolna 17	budynek mieszkalny		9.
Bobolice	Bobolice		wiadukt kolejowy	linia kolei wąskotorowej Białogard-Świelino	10.
Bobolice	Bobolice	ul. Koszalińska 3	budynek mieszkalny		11.
Bożniewice	Bobolice		zespół folwarczny		12.
Bożniewice	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	13.
Bożniewice	Bobolice		dwór		14.
Chmielno	Bobolice	Chmielno 35	spichlerz	nr 2	15.
Chmielno	Bobolice	Chmielno 28	zespół folwarczny z parkiem		16.
Chmielno	Bobolice		cmentarz	katolicki, parafialny	17.
Chmielno	Bobolice		kościół filialny	św. Jana Chrzciciela	18.
Cybulino	Bobolice		cmentarz	rodowy	19.

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Bobolice ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Cybulino	Bobolice		magazyn zbożowy	nr 9	20.
Cybulino	Bobolice		zespół folwarczny		21.
Dargiń	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	22.
Dargiń	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	23.
Darżewo	Bobolice		cmentarz	rodowy	24.
Dobrociechy	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	25.
Dobrociechy	Bobolice		zespół folwarczny		26.
Drzewiany	Bobolice		cmentarz	ewangelicki 2	27.
Drzewiany	Bobolice		cmentarz	przykościelny	28.
Drzewiany	Bobolice		cmentarz	katolicki, parafialny 1	29.
Glinka	Bobolice		zespół folwarczny		30.
Glinka	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	31.
Głodowa	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	32.
Głodowa	Bobolice	Głodowa 27	zespół dworsko-folwarczny		33.
Głodowa Koszalińska	Bobolice		wiadukt drogowy		34.
Gozd	Bobolice		cmentarz	ewangelicki 3	35.
Gozd	Bobolice		cmentarz	ewangelicki 2	36.
Gozd	Bobolice		cmentarz	katolicki, parafialny 1	37.
Górawino	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	38.
Jatynia	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	39.

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Bobolice ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Jatynki-Geitberg-Gozd-Górawino-Gumnica-Jadwiżyn-Ja	Bobolice	Jatynki-Geitberg-Gozd-Górawino-Gumnica-Jadwiżyn-Ja	zespoły fol.i obiekty przemysłu rol.-spoż.		40.
Kępsko	Bobolice		cmentarz	rodowy	41.
Kłanino	Bobolice	Kłanino 22	stodoła	nr 2	42.
Kłanino	Bobolice	Kłanino 22	zespół folwarczny		43.
Kłanino	Bobolice		cmentarz	katolicki, parafialny	44.
Krępa	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	45.
Krępa	Bobolice		cmentarz	ewangelicki 1	46.
Krępa	Bobolice		kościół filialny	Świętej Trójcy	47.
Gozd	Bobolice	Bobolice 39	szkoła i wozownia		48.
Krępa Koszalińska	Bobolice		zespół dworsko-folwarczny		49.
Kurowo	Bobolice		cmentarz	katolicki, parafialny	50.
Łozice	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	51.
Łozice	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	52.
Ostrówek	Bobolice	Ostrówek 1	zespół folwarczny		53.
Pomorzany	Bobolice		most drogowo - kolejowy		54.
Porost	Bobolice		cmentarz	katolicki, parafialny	55.

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Bobolice ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Stare Borne	Bobolice		Dwór – Wyłączone z WEZ pismem DZ.K.5140.3.2012.KB z 20.07.2012. Utrata cech styl.		56.
Stare Borne	Bobolice	Stare Borne 16	zespół folwarczny j.w.		57.
Stare Łozice	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	58.
Świelino	Bobolice		stodoła		59.
Świelino	Bobolice		stacja kolejowa - zespół		60.
Świelino	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	61.
Świelino	Bobolice		zespół dworsko-folwarczny		62.
Trzebień	Bobolice		zespół folwarczno-parkowy		63.
Trzebień	Bobolice		spichlerz	nr 2	64.
Ubiedrze	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	65.
Wilczogóra	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	66.
Wojęcino	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	67.
Wojęcino	Bobolice		cmentarz	ewangelicki	68.
Wojęcino	Bobolice		cmentarz	rodowy	69.
Wojęcino	Bobolice		kaplica	grobowa rodziny von Holtz	70.
Zarzewie	Bobolice		zespół folwarczny		71.
Boboliczki	Bobolice		park	park dworski	72.
Bożniewice	Bobolice		park	Park dworski	73.
Darżewo	Bobolice		park	park dworski	74.
Kępsko	Bobolice		park	park dworski	75.

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Bobolice ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Pomorzany (Radwanki)	Bobolice		park	park dworski	76.
Bobolice	Bobolice	ul. Kościelna 1	dom-plebania z kaplicą		77.
Bobolice	Bobolice	ul. Szpitalna/Zielona	park pocmentarny		78.
Bobolice	Bobolice		pomnik I ku czci Żołnierzy Radzieckich poległych w II wojnie św.		79.
Bobolice	Bobolice	ul. Fabryczna	pomnik II ku czci Żołnierzy Radzieckich poległych w II wojnie św.		80.
Bobolice	Bobolice		pomnik ku czci członków PPR		81.
Bobolice	Bobolice	ul. Bieruta 1	dom		82.
Bobolice	Bobolice	ul. Bieruta 2	dom		83.
Bobolice	Bobolice	ul. Chrobrego 2-3-4	dom		84.
Bobolice	Bobolice	ul. Dworcowa 2	dom		85.
Bobolice	Bobolice	ul. Dworcowa 1-3	dom		86.
Bobolice	Bobolice	ul. Dworcowa	budynek dworca		87.
Bobolice	Bobolice	ul. Fabryczna 3	kamienica		88.
Bobolice	Bobolice	ul. Fabryczna 4	kamienica		89.
Bobolice	Bobolice	ul. Fabryczna 5	dom		90.
Bobolice	Bobolice	ul. Głowackiego 1-1A, 2-2A, 3-3A, 4-4A	domy i budynki gospodarcze		91.
Bobolice	Bobolice	ul. Jedności Narodowej 1	dom		92.
Bobolice	Bobolice	ul. Jedności Narodowej 3	gorzelnia		93.

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Bobolice ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Bobolice	Bobolice	ul. Kochanowskiego 1-1A, 2-2A, 3-3A, 4-4A, 5-5A	zespół domów dwurodzinnych z budynkami gospodarczymi		94.
Bobolice	Bobolice	ul. Kolejowa 2,4	domy dla pracowników kolei		95.
Bobolice	Bobolice	ul. Langiewicza 9-7, 11-13, 15-17, 19-21, 23-25	domy i budynki gospodarcze		96.
Bobolice	Bobolice	ul. Koszalińska 2a	spichlerz		97.
Bobolice	Bobolice	ul. Koszalińska 3	dom		98.
Bobolice	Bobolice	ul. Koszalińska 5	dom		99.
Bobolice	Bobolice	ul. Koszalińska 7	dom		100.
Bobolice	Bobolice	ul. Koszalińska 10	dom		101.
Bobolice	Bobolice		plac rynkowy i średniowieczny układ urbanistyczny		102.
Bobolice	Bobolice	Plac Zwycięstwa 1	dom		103.
Bobolice	Bobolice	Plac Zwycięstwa 2	dom		104.
Bobolice	Bobolice	Plac Zwycięstwa 3	dom		105.
Bobolice	Bobolice	Plac Zwycięstwa 4	dom		106.
Bobolice	Bobolice	Plac Zwycięstwa 5	dom		107.
Bobolice	Bobolice	Plac Zwycięstwa 6	dom "pod winogronami"		108.
Bobolice	Bobolice	ul. 1 Maja 8-14	pierzeja ul. 1 Maja 8-14		109.
Bobolice	Bobolice	ul. 1 Maja 6	kamienica		110.
Bobolice	Bobolice	ul. 1 Maja 8	dom		111.
Bobolice	Bobolice	ul. 1 Maja 9	dom z wykuszem		112.
Bobolice	Bobolice	ul. 1 Maja 10	kamienica		113.

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Bobolice ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Bobolice	Bobolice	ul. 1 Maja 11	dom		114.
Bobolice	Bobolice	il. 1 Maja 12	dom		115.
Bobolice	Bobolice	ul. 1 Maja 14	dom		116.
Bobolice	Bobolice	ul. Marksa 4	dom i budynek gospodarczy		117.
Bobolice	Bobolice	ul. Marksa 7	kamienica		118.
Bobolice	Bobolice	ul. Marksa 10	dom i budynek magazynowy		119.
Bobolice	Bobolice	ul. Matejki 1	dom		120.
Bobolice	Bobolice	ul. Ogrodowa 2	dom		121.
Bobolice	Bobolice	ul. Pionierów 4	dom		122.
Bobolice	Bobolice	ul. Pionierów 5	dom		123.
Bobolice	Bobolice	ul. Pionierów 7	dom		124.
Bobolice	Bobolice	ul. Pionierów 9	dom		125.
Bobolice	Bobolice	ul. Pocztowa 1	dom		126.
Bobolice	Bobolice	ul. Pocztowa 4	dom i budynek gospodarczy		127.
Bobolice	Bobolice	ul. Pocztowa 6	dom		128.
Bobolice	Bobolice	ul. Pocztowa 7	dom		129.
Bobolice	Bobolice	ul. Pocztowa 8	dom		130.
Bobolice	Bobolice	ul. Pocztowa 13	dom		131.
Bobolice	Bobolice	ul. Pocztowa 15	dom		132.
Bobolice	Bobolice	ul. Pocztowa 11	dom		133.
Bobolice	Bobolice	ul. Polna 5	dom		134.

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Bobolice ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Bobolice	Bobolice	ul. Ratuszowa 7	dom		135.
Bobolice	Bobolice	ul. Spółdzielcza 2	dom		136.
Bobolice	Bobolice	ul. Szkolna 1	szkoła		137.
Bobolice	Bobolice	ul. Szkolna 1a	szkoła		138.
Bobolice	Bobolice	ul. Szkolna 1,2, 3, 4, 5 7, 10, 11, 29, 31,	domy		139.
Bobolice	Bobolice	ul. Świerczewskiego 9-9a, 10-10a, 11-11a,12-12a, 13-13a, 14-14a, 15-15a, 16-16a, 17-17a, 18-18a, 19-19a, 20-20a,	zespół domów dwurodzinnych		140.
Bobolice	Bobolice	ul. Traugutta 1, 4,5,6,7,8,9,10	zespół domów jednorodzinnych		141.
Wojęcino	Bobolice		pozostałości zespołu pałacowo-folwarczno-parkowego		142.
Gozd	Bobolice	Gozd 15	dom i budynek inwentarski		143.
Kłanino	Bobolice		dwór		144.
Bobolice	Bobolice	ul. Tylna 1	spichlerz		145.
Bobolice	Bobolice	ul. Tylna 2-3	spichlerz		146.
Bobolice	Bobolice	ul. Warszawska 3	budynek magazynowy		147.
Bobolice	Bobolice	ul. Wiejska 2	dom		148.
Bobolice	Bobolice	ul. Wojska Polskiego 4	dom		149.
Bobolice	Bobolice	ul. Marksa 12	dom i budynek gospodarczy		150.
Bobolice	Bobolice	ul. Koszalińska 6-8	domy		151.

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Bobolice ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Bobolice	Bobolice	ul. Bieruta 7	dom		152.
Błotko	Bobolice	Błotko 1	d. szkoła		153.
Boboliczki	Bobolice	Boboliczki 2	dwór		154.
Boboliczki	Bobolice	Boboliczki	obora folwarczna		155.
Boboliczki	Bobolice	Boboliczki	zespół folwarczny		156.
Bożniewice	Bobolice	Boboliczki 1	dom administratora majątku		157.
Buszynko	Bobolice	Buszynko 1	dom i obora		158.
Chlebowo	Bobolice	Chlebowo 4	zagroda nr 4-dom		159.
Chlebowo	Bobolice		park dworski		160.
Chmielno	Bobolice	teren przykościelny	pomnik poległych w I wojnie św.		161.
Chociwle	Bobolice		założenie folwarczno-parkowe		162.
Chmielno	Bobolice	Chmielno 28	d. dom administratora majątku		163.
Chociwle	Bobolice		założenie folwarczne i parkowe		164.
Cybulino	Bobolice	park	głaz pamiątkowy poległych w I wojnie św.		165.
Drzewiany	Bobolice	Drzewiany nr 73	dom i stodoła		166.
Drzewiany	Bobolice		d. szkoła		167.
Drzewiany	Bobolice	Drzewiany 21	dom i wozownia		168.
Gozd	Bobolice	Bobolice 9	dom z gankiem		169.
Górawino	Bobolice	Górawino	d. szkoła		170.
Jatynia	Bobolice		d. szkoła		171.
Kępno	Bobolice	Kępno 1	dom		172.

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Bobolice ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Kępno	Bobolice	Kępno 2	dom-nadleśnictwo		173.
Kępno	Bobolice	Kępno 4	dom-nadleśnictwo		174.
Kępno	Bobolice	Kępno 5	dom-nadleśnictwo		175.
Kępsko	Bobolice		zespół folwarczny		176.
Kępsko	Bobolice		dwór		177.
Kępsko	Bobolice		d. młyn		178.
Kłanino	Bobolice		układ ruralistyczny		179.
Kłanino	Bobolice		pałac		180.
Krępa	Bobolice	Krępa 23	d. szkoła z wozownią		181.
Krępa	Bobolice		brama wjazdowa do parku		182.
Krępa	Bobolice		stajnia z wozownią		183.
Krępa	Bobolice		gorzelnia		184.
Kurowo	Bobolice	Kurowo 11	dom		185.
Kurowo	Bobolice	Kurowo 14	obora folwarczna		186.
Kurowo	Bobolice	Kurowo 14	pozostałości założenia folwarcznego i parku		187.
Kurowo	Bobolice	Kurowo 18	dom		188.
Kurowo	Bobolice	Kurowo 52	dom-nadleśnictwo		189.
Lubowo	Bobolice		d. szkoła		190.
Lubowo	Bobolice		leśniczówka z budynkami gospodarczymi		191.
Łozice	Bobolice	Łozice 10	d. szkoła		192.
Nowe Łozice	Bobolice	Nowe Łozice 3	założenie folwarczne - dom, drewutnia, spichlerz,		193.

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Bobolice ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
			ogrodzenie		
Nowosiółki	Bobolice		zespół dworsko-folwarczny (dwór, budynki gospodarcze, ogrodzenie)		194.
Nowosiółki	Bobolice	Nowosiółki 3	d. szkoła		195.
Opatówek	Bobolice		pozostałości założenia folwarczno-parkowego		196.
Porost	Bobolice		kościół filialny	MB Szkaplerznej	197.
Porost	Bobolice		szkoła z wozownią		198.
Porost	Bobolice				199.
Przydargiń	Bobolice		zespół dworsko-folwarczny		200.
Różany	Bobolice	Różany 1	zespół dworsko-folwarczny		201.
Stare Borne	Bobolice		park krajobrazowy– Wyłączone z WEZ pismem DZ.K.5140.3.2012.KB z 20.07.2012. Utrata cech styl.		202.
Świelino	Bobolice		pozostałości parku		203.
Świelino	Bobolice		d. szkoła		204.
Świelino	Bobolice		zespół budynków dworca		205.
Świelino	Bobolice		park		206.
Trzebień	Bobolice		dwór		207.
Ujazd	Bobolice		założenie folwarczne		208.
Ubiedrze	Bobolice		d. cmentarz przykościelny		209.
Ubiedrze	Bobolice		młyn wodny		210.
Ubiedrze	Bobolice	Ubiedrze 31	d. szkoła		211.
Bobolice	Bobolice	ul. Pionierów 3	DPS CARITAS		212.

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Bobolice ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Dargiń	Bobolice	Dargiń nr 30	dom		213.
Dobrociechy	Bobolice		dwór		214.

Lp. 214 – 3 skreślenia

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Manowo ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Bonin	Manowo	Bonin 48	zespół folwarczny		
Bonin	Manowo	Bonin 48	gorzelnia	nr 2	
Cewlino	Manowo		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK (strefa "B")	ulicówka	
Cewlino	Manowo	Cewlino 26	dom mieszkalny	d. szkoła	ob.nieużytkowany
Cewlino	Manowo	na płd. od zabudowy wsi przy drodze gruntowej	cmentarz poewangelicki		
Grzybnica	Manowo		cmentarz rodowy	poewangelicki (obiegowa), rodowy?	
Grzybnica	Manowo	Grzybnica 18	zespół folwarczny		
Grzybnica	Manowo		cmentarz	poewangelicki(obiegowa)	
Grzybniczka	Manowo		cmentarz	wiejski, poewangelicki(obiegowa)	
Kliszno	Manowo		cmentarz	pojedynczy grób	
Kopanino	Manowo		cmentarz	poewangelicki (obiegowa)	

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Manowo ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Kretomino	Manowo		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK	ulicówka	
Kretomino	Manowo	Młynary	cmentarz	ewangelicki	
Manowo	Manowo		cmentarz	przykościelny, poniemiecki (obiegowa)	
Manowo	Manowo	nr 54	budynek mieszkalno-administracyjny		
Manowo	Manowo	nr 55	dom mieszkalny, pokolejowy		
Manowo	Manowo	nr 52	dom mieszkalny - chałupa		
Manowo	Manowo	nr 19/20	dom mieszkalny pofolwarczny		Lp. 18
Manowo-Wiewiórowo	Manowo	Manowo-Wiewiórowo	zespół dworsko-folwarczny		
Mostowo	Manowo		cmentarz	poewangelicki	
Policko	Manowo	Policko 8	budynek inwentarski	nr 4	
Policko	Manowo	Policko 7	zespół folwarczny		
Policko	Manowo		park	Dawny park dworski	
Rosnowo	Manowo		elektrownia wodna - założenie przestrzenne	"Rosnowo"	
Rosnowo	Manowo	Rosnowo-wieś	zespół budowli hydrotechnicznych elektrowni wodnej	„Rosnowo”	
Rosnowo	Manowo	Rosnowo-Jagielno	elektrownia wodna -budynek siłowni z komorami turbin	„Rosnowo”	
Rosnowo	Manowo		cmentarz	poewangelicki (obiegowa)	

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Manowo ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Rosnowo	Manowo	Rosnowo 58 - 60	zespół folwarczny		
Rosnowo	Manowo		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK	ulicowy z folwarkiem	
Wiewiórowo	Manowo		cmentarz	poewangelicki (obiegowa)	
Wyszebórz	Manowo	nr 12	pałac		
Wyszebórz	Manowo	Wyszebórz nr 11	dom mieszkalny	d. pastorówka	
Wyszebórz	Manowo		cmentarz	poewangelicki (obiegowa)	
Wyszebórz	Manowo		cmentarz przykościelny z reliktami kościoła	poewaneglicki (obiegowa)	
Wyszebórz	Manowo		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK	ulicowo-placowa z folwarkiem	
Wyszebórz	Manowo	Wyszebórz 12	zespół folwarczny		
Wyszewo	Manowo	600 m na wsch. od głównej drogi	cmentarz poewangelicki		
Wyszewo	Manowo	nawsie dz. 299	cmentarz przykościelny		Lp. 38
Wyszewo	Manowo	Wyszewo 18, 11	zespół folwarczny		
Wyszewo	Manowo	działka przykościelna	pomnik upamiętnienie ofiar I wojny św.		
Wyszewo	Manowo		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK	owalnica z folwarkiem	Lp.41

Lp.41

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Mielno ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Miejscowość	Gmina	Adres	Obiekt	Nazwa własna	Uwagi
Barnowo	Mielno	w granicach wyznaczonych w SWK	park (ogród) dworski o pow.0,8 ha oraz **dwór nr 1** Włączone do WEZ pismem ZWKZ DZ.K.5133.8.2013.KB dn. 21.11.2013		1
Chłopy	Mielno	w granicach wyznaczonych w SWK	układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK		2
Chłopy	Mielno	ul. Kapitańska	zespoły historycznych zagród		3
Chłopy	Mielno	ul. Kapitańska 20	dom mieszkalny		4
Chłopy	Mielno	ul. Kapitańska 21	dom mieszkalny		5
Chłopy	Mielno	ul. Kapitańska 39	dom mieszkalny		6
Chłopy	Mielno	ul. Kapitańska 42	dom mieszkalny		7
Chłopy	Mielno	ul. Kapitańska 42	budynek gospodarczy		8
Chłopy	Mielno	ul. Kapitańska 43	pensjonat		9
Gąski	Mielno		cmentarz	rodowy	10
Gąski	Mielno	ul. Bałtycka	dom	d. dom rządcy	11
Gąski	Mielno	Gąski 14	zespół folwarczny		12
Gąski	Mielno		pałac		13
Gąski-Sarbinowo	Mielno		Aleja klonowa, 1 poł. XX w. Włączone do WEZ pismem ZWKZ DZ.K.5133.8.2013.KB dn. 21.11.2013		14
Gąski-Kiszkowo	Mielno		Aleja klonowa, 1 poł. XX w. j.w.		15
Kołobrzeg - Koszalin	Mielno		linia kolejowa Kołobrzeg - Koszalin		16
Łazy	Mielno	ul. Mieleńska 2a	Dom		17
Mielenko	Mielno	ul. Lipowa 54	dom mieszkalny		18
Mielenko	Mielno	ul. Lipowa 52	zagroda (budynek mieszkalny, inwentarski)		19

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Mielno ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Mielenko	Mielno	ul. Lipowa 36	zagroda (budynek mieszkalny, inwentarski)		20
Mielenko	Mielno	ul. Lipowa 21	zagroda nr 21(budynek mieszkalny, bramny, inwentarski)		21
Mielenko	Mielno	ul. Lipowa 19	zagroda nr 19 (budynek mieszkalny, inwentarski, stodolno-inwentarski)		22
Mielenko	Mielno	w granicach wyznaczonych w SWK	układ ruralistyczny		23
Mielenko-Sarbinowo	Mielno		Aleje (lipy, jesiony, kasztanowce), 1 poł. XX w. Włączone do WEZ pismem ZWKZ DZ.K.5133.8.2013.KB dn. 21.11.2013		24
Mielno	Mielno	ul. Kościelna 5	stajnia		25
Mielno	Mielno	ul. Kościuszki 12	dom letniskowy		26
Mielno	Mielno	ul. 1-go Maja 19	klub prasy		27
Mielno	Mielno	ul. Kościelna	cmentarz	komunalny	28
Mielno	Mielno	ul. Lechitów 12	dworzec zespół budynków	"Mielno Koszalińskie"	29
Mielno	Mielno	ul. Kościelna 5	dwór		30
Mielno	Mielno	ul. Lechitów 2	budynek mieszkalny		31
Mielno	Mielno	ul. Kościelna 5	stodoła		32
Mielno	Mielno	ul. Kościelna 5 - 8	obora		33
Mielno	Mielno	ul. Kościuszki 13	budynek mieszkalny		34
Mielno	Mielno	ul. Gdyńska 5	budynek wczasowy		35
Mielno	Mielno	ul. Kościelna 5 - 8	zespół folwarczny		36
Mielno	Mielno	ul. Kościelna 7	cmentarz	rodowy	37

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Mielno ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Mielno	Mielno	ul. Chrobrego 45	budynek mieszkalny Uwaga! Wyłączony z WEZ pismo z dn.06.03.2017r. (DZ.5340.32.2017.AR)		38
Mielno	Mielno	ul. Gdyńska 5	dom letniskowy		39
Mielno	Mielno	ul. 1 Maja 11	pensjonat		40
Mielno	Mielno	ul. 1 Maja 9	pensjonat	"Wille Amber"	41
Mielno	Mielno	ul. Kościelna 5 - 8	stodoła		42
Mielno	Mielno	ul. 1 Maja 14	dom letniskowy		43
Mielno	Mielno	ul. Kościelna 18	budynek mieszkalny		44
Mielno	Mielno	ul. 1 Maja 15	kawiarnia	restauracja "Floryn"	45
Mielno	Mielno	ul. 1 Maja 8	pensjonat		46
Mielno	Mielno	ul. 1 Maja 7	pensjonat	"Wille Amber"	47
Mielno	Mielno	ul. 1 Maja 12a	pensjonat	"Nowa"	48
Mielno	Mielno	ul. Kościelna 17	dwór		49
Mielno	Mielno	ul. Chrobrego 43	pensjonat		50
Mielno	Mielno	ul. Kościuszki 8	budynek mieszkalny		51
Mielno	Mielno	ul. Chrobrego 18	dom mieszkalny		52
Mielno	Mielno	ul. Gdyńska 9	budynek wczasowy		53
Mielno	Mielno	ul. Gdyńska 11	pensjonat		54
Mielno	Mielno	ul. Piastów 3	dom letniskowy		55
Mielno	Mielno	ul. 1 Maja 12	pensjonat	"Wille Amber"	56
Mielno	Mielno	ul. Kościelna 38	szkoła, obecnie dom mieszkalny		57

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Mielno ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Mielno	Mielno	ul. Chrobrego 20	pensjonat		58
Mielno	Mielno	W-ul. 1 Maja, E- ul. Spokojna	Nadmorski układ przestrzenny o granicach określonych w SWK i SUiKZP, XIX-XX w. (N- promenada, S-ciek i jezioro Jamno, W-ul. 1 Maja, E- ul. Spokojna)-wyłączony z WEZ		59
Mielno-Mielenko	Mielno	Mielno-Mielenko	aleja lipowa		60
Paprotno	Mielno	nr 4	dom mieszkalny		61
Paprotno	Mielno	nr 3	dom mieszkalny		62
Paprotno	Mielno	nr 2	zagroda (dom, budynek inwentarski)		63
Paprotno	Mielno	nr 1	d. folwark (budynek mieszkalny, inwentarski, stodoła)		64
Pękalin	Mielno	nr 4	zagroda (dom mieszkalny)		65
Sarbinowo	Mielno	ul. Nadmorska 26	dom mieszkalny		66
Sarbinowo	Mielno	ul. Nadmorska 67	pensjonat	"Beskid"	67
Sarbinowo	Mielno	ul. Nadmorska 29	zagroda młyńska (dom, budynek inwentarski., młyn)		68
Sarbinowo	Mielno	w granicach wyznaczonych w SWK	układ ruralistyczny z pierzejami ul. Nadmorskiej od ul. Leśnej do Spokojnej - wyłączony z WEZ pismem DZ.K.5133.10.2013.KB z 30.12.2013		69
Sarbinowo	Mielno		chałupa	nr 5	70
Sarbinowo	Mielno		chałupa	nr 2	71
Sarbinowo	Mielno		cmentarz	komunalny	72
Sarbinowo	Mielno	ul. Nadmorska 46	dom mieszkalny		73
Sarbinowo	Mielno	ul. Nadmorska	Aleja klonowa 1 poł. XX w.		74
Unieście	Mielno	ul. Suriana	wojskowy dom wypoczynkowy z dwoma pawilonami	"Świtezianka"	75

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Mielno ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Unieście	Mielno	ul. Świerczewskiego	hangar hydroplanów		76
Unieście	Mielno	ul. Świerczewskiego 24	kantyna		77
Unieście	Mielno	ul. Suriana k. nr 7	wieża ciśnień		78
Unieście	Mielno	ul. Suriana - Świerczewskiego/jezioro Jamno	założenie urbanistyczne powojskowego zespołu budynków i zieleni komponowanej		79
Barnowo	Mielno	w granicach wyznaczonych w SWK	**dwór nr 1** Włączone do WEZ pismem ZWKZ DZ.K.5133.8.2013.KB dn. 21.11.2013		80

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Polanów ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
	Polanów		stanowisko pierścieniowe 27szt.	relikty Wału Pomorskiego	
Bożenica	Polanów		dwór		
Bożenice	Polanów		zespół folwarczny		
Bukowo	Polanów	Bukowo 10	budynek mieszkalny	dom robotników folwarcznych nr 14	
Bukowo	Polanów		cmentarz	wiejski	
Bukowo	Polanów		zespół folwarczny		
Bukowo	Polanów		dwór		
Buszyno	Polanów		cmentarz	wiejski	

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Polanów ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Buszyno	Polanów	Buszyno 20	młyn		
Buszyno	Polanów		młyn		
Cetuń	Polanów		cmentarz	wiejski	
Cetuń	Polanów		zespół folwarczny		
Cetuń	Polanów		gorzelnia		
Cetuń	Polanów		pałac		
Cetuń	Polanów		obora i spichlerz	nr 5	
Chocimino	Polanów		dwór		
Chocimino	Polanów		spichlerz		
Chocimino	Polanów		cmentarz	rodowy	
Chocimino	Polanów		młyn		
Chocimino	Polanów		cmentarz	wiejski	
Chocimino	Polanów		układ ruralistyczny		
Chocimino	Polanów		spichlerz	nr 6	
Chocimino	Polanów		zespół folwarczny		
Dadzewo	Polanów		układ ruralistyczny		
Dadzewo	Polanów		cmentarz	wiejski	Lp. 25
Dadzewo	Polanów	Dadzewo 1	zespół folwarczny		
Dalimierz	Polanów		cmentarz	ewangelicki	
Domachowo	Polanów		pałac		
Domachowo	Polanów		zespół folwarczny		
Domachowo	Polanów		pałac	"1"	

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Polanów ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Garbno	Polanów		cmentarz	ewangelicki	
Garbno	Polanów		zespół folwarczny		
Garbno	Polanów		układ ruralistyczny		
Gilewo	Polanów	Gilewo 4	zespół folwarczny		
Gołogóra	Polanów		układ ruralistyczny		
Gołogóra	Polanów		cmentarz	wiejski	
Gołogóra	Polanów		cmentarz	wiejski	
Jacinki	Polanów		cmentarz	wiejski	
Jacinki	Polanów		układ ruralistyczny		
Karsina	Polanów	Karsina 3, 10	zespół folwarczny		
Karsina	Polanów		gorzelnia		
Karsina	Polanów		kościół (ruiny) z otoczeniem		
Komorowo	Polanów		cmentarz	wiejski	
Komorowo	Polanów		zespół folwarczny		
Komorowo	Polanów		dawny cmentarz ewangelicki		
Kościernica	Polanów		wielofunkcyjny budynek gospodarczy	nr 3	
Kościernica	Polanów		układ ruralistyczny		
Kościernica	Polanów		gorzelnia		
Kościernica	Polanów		kaplica (mauzoleum)		
Kościernica	Polanów		zespół folwarczny		Lp. 50
Kościernica	Polanów		cmentarz	rodowy	
Kościernica	Polanów		cmentarz	wiejski	

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Polanów ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Kościernica	Polanów		cmentarz wiejski (d. ewangelicki)		
Kościernica-Nacław-Jacinki-Święta Góra	Polanów		Europejski Szlak św. Jakuba - Droga Pomorska	Pomorska Droga św. Jakuba - Święte Góry	
Krąg	Polanów	Krąg 16	zespół folwarczny		
Krąg	Polanów		park zamkowy		
Krąg	Polanów		cmentarz	ewangelicki	
Krytno	Polanów		zespół folwarczny		
Krytno	Polanów		obora	nr 4	
Krytno	Polanów		cmentarz	rodowy	
Mirotki-Rekowo-Ryszczewko-Grunheide	Polanów	Mirotki-Rekowo-Ryszczewko-Grunheide	zespół folwarczny		
Nacław	Polanów		zespół folwarczny		
Nacław	Polanów		cmentarz	rodowy, na terenie parku	
Nacław	Polanów		cmentarz	wiejski	
Nacław	Polanów		budynek poczty		
Nacław	Polanów		dom zarządcy		
Polanów	Polanów	ul. Sławneńska 1	budynek mieszkalny		
Polanów	Polanów	ul. Bobolicka 8	gorzelnia		
Polanów	Polanów	ul. Partyzancka	cmentarz	żydowski	
Polanów	Polanów	ul. Wiejska 3	Lecznica zwierząt		

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Polanów ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Polanów	Polanów		cmentarz	komunalny	
Polanów	Polanów		układ urbanistyczny		Lp. 72
Polanów	Polanów	ul. J.Korczaka 4	dawny dwór i dom rządcy majątku Świercze, ob. Pogotowie Opiekuńcze	"Srebrny Dwór"	
Polanów	Polanów	linia kolejowa Polanów-Korzybie	stalowy most na rzeczce Grabowej	"Czerwony Most"	
Polanów	Polanów	ul. Wolności 28	budynek dawnego kina		
Polanów	Polanów	ul. Bobolickiej 1	budynek poczty		
Polanów	Polanów	ul. Sławieńska 7	młyn		
Polanów	Polanów		Święta Góra Polanowska	Święta Góra Polanowska	
Polanów	Polanów	ul. Bobolicka 7	mleczarnia		
Powidz	Polanów		cmentarz	komunalny, d. wiejski	
Powidz	Polanów		układ ruralistyczny		
Rekowo	Polanów		układ ruralistyczny		
Rekowo	Polanów		cmentarz	wiejski	
Rochowo	Polanów		zespół folwarczny		
Rochowo	Polanów		cmentarz	wiejski	
Rosocha	Polanów		cmentarz	wiejski	
Rzeczyca Mała	Polanów		pałacyk		
Rzeczyca Mała	Polanów	Rzeczyca Mała 1	zespół folwarczny		
Rzeczyca Wielka	Polanów	Rzeczyca Wielka 11	zespół folwarczny		
Rzeczyca Wielka	Polanów		cmentarz	wiejski	

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Polanów ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Rzyszczewko	Polanów		cmentarz	ewangelicki	
Sowinko	Polanów		cmentarz	wiejski	
Świerczyna	Polanów		cmentarz	wiejski	
Świerczyna	Polanów		zespół folwarczny		
Świerczyna	Polanów		gorzelnia	nr 16	Lp.95
Święta Góra-Rosocha-Karlotta-Dadzewo-Garbno-Nacław-Kościernica	Polanów		Europejski Szlak św. Jakuba - Droga Pomorska	Pomorska Droga św. Jakuba - Święte Góry	
Warblewo	Polanów		cmentarz	wiejski	
Warblewo	Polanów	Polanów 8, 10,11,12	zespół folwarczny		
Wielin	Polanów		cmentarz	rodowy	
Wielin	Polanów		zespół folwarczny		
Wielin	Polanów		spichlerz	"2"	
Wielin	Polanów		cmentarz	wiejski	
Wielin	Polanów		układ ruralistyczny		
Wietrzno	Polanów	Wietrzno 1	zespół folwarczny		
Wietrzno	Polanów	Wietrzno 2	budynek mieszkalny	nr 2	
Wietrzno	Polanów		park		
Wietrzno	Polanów		pałac		
Wietrzno	Polanów		dom zarzadcy		
Żydowo	Polanów		cmentarz	ewangelicki	

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Polanów ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Żydowo	Polanów		układ ruralistyczny		
Żydowo	Polanów	Żydowo 14, 16	zespół folwarczny		
Żydowo	Polanów		cmentarz	ewangelicki	
Żydowo	Polanów		cmentarz	katolicki	
Żydowo	Polanów		cmentarz	parafialny	
Żydowo	Polanów		cmentarz	wiejski	Lp.115

Lp.115

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Sianów ujętych Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Bielkowo	zagroda nr 35	obora			
Bielkowo	zagroda nr 35	dom			
Bielkowo	zagroda nr 35	budynek bramny			
Bielkowo	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK (strefa "A")	owalnica	
Bielkowo	zagroda nr 35	stodoła			
Dąbrowa	zagroda nr 25	budynek bramny			
Dąbrowa	Sianów	Dąbrowa nr 48	chałupa nr 48	nr 48	
Dąbrowa	zagroda młyńska	budynek dawnego młyna			
Dąbrowa	zagroda nr 60	budynek bramny			
Dąbrowa	zagroda nr 60	dom			

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Sianów ujętych Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Dąbrowa	zagroda nr 25	stodoła			
Dąbrowa	zagroda nr 60	obora			
Dąbrowa	zagroda nr 25	dom			
Dąbrowa	Sianów		cmentarz	ewangelicki	
Dąbrowa	Sianów		cmentarz	komunalny	
Dąbrowa	Sianów		młyn		
Dąbrowa	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK (strefa "A")		
Dąbrowa	Sianów	Dąbrowa 56	cmentarz	przykościelny	
Dąbrowa	zagroda nr 25	obora			
Gorzebądz	Sianów		cmentarz	ewangelicki	
Gorzebądź	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK *strefa "A")	ulicówka	
Gorzebądź	Sianów	zagroda nr 15	stodoła		Lp.22
Iwięcino	zagroda nr 5	dom			
Iwięcino	zagroda nr 5	obora II			
Iwięcino	Sianów	zagroda nr 49	dom, stodoła, obora, wozownia, studnia		
Iwięcino	Sianów	zagroda nr 12	dom		
Iwięcino	Sianów		pomnik poległych w I w. św.		
Iwięcino	zagroda nr 5	stodoła			
Iwięcino	zagroda nr 5	obora I			

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Sianów ujętych Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Iwięcino	Sianów		cmentarz	d. ewangelicki	
Iwięcino	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK (strefa "A")	owalnica	
Karnieszewice	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK (strefa "A")	owalnica	
Karnieszewice	Sianów		cmentarz	komunalny d. ewangelicki	
Karnieszewice	Sianów		Park leśny-arboretum		
Kędzierzyn	Sianów	zagroda nr 14	dwór z dziedzińcem gospodarczym		
Kędzierzyn	Sianów		cmentarz	ewangelicki	
Kędzierzyn	Sianów		układ ruralistyczny w grabiach wyznaczonych w SWK	ulicówka	
Kleszcze	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK (strefa "A")	ulicówka	
Kleszcze	Sianów		zespół folwarczny		
Kłos	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK (strefa "A")	ulicówka	
Maszkowo	zagroda nr 14	obora			Lp.41
Maszkowo	zagroda nr 29	dom			
Maszkowo	zagroda nr 3	dom			
Maszkowo	zagroda nr 3	budynek gospodarczy			
Maszkowo	Sianów	zagroda nr 12	dom		
Maszkowo	zagroda nr 3	budynek gospodarczy			
Maszkowo	Sianów	zagroda nr 8	dom		

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Sianów ujętych Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Maszkowo	Sianów	zagroda nr 8	obora		
Maszkowo	Sianów	zagroda nr 8	stodoła		
Maszkowo	zagroda nr 7	dom			
Maszkowo	Sianów	zagroda nr 12	obora		
Maszkowo	Sianów	zagroda nr 11	obora		
Maszkowo	Sianów	zagroda nr 11	stodoła		
Maszkowo	Sianów	zagroda nr 11	dom		
Maszkowo	Sianów		cmentarz	ewangelicki	
Maszkowo	zagroda nr 14	dom			
Maszkowo	Sianów	zagroda nr 12	stodoła		
Maszkowo-Wegorzewo-Szczeglino-Mokre	Sianów	Maszkowo-Węgorzewo Koszalińskie-Szczeglino-Mokre		Europejski szlak św. Jakuba - Droga Pomorska odcinek "Święte Góry"	
Mokre	nr 26	leśniczówka			
Mokre	nr 19	dom			
Mokre	nr 26	drewutnia			
Mokre	nr 26	budynek gospodarczy			
Mokre	Sianów		cmentarz	ewangelicki	Lp.63
Mokre	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK (strefa "A")	ulicówka	
Mokre	Sianów		cmentarz	ewangelicki	

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Sianów ujętych Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Osieki	Sianów	ul. Sianowska/Bałtycka	pomnik poległych w I wojnie św.		
Osieki	Sianów		układ ruralistyczny	wielodrożnica	
Osieki		cmentarz przykościelny z pomnikiem rodziny Hildebrandt			
Osieki	Sianów	Osieki 32	gorzelnia	nr 3	
Osieki	Sianów	Osieki 31	zespół folwarczny -obora, kuźnia		
Osieki	Sianów	Osieki 31	dwór	II	
Przytok	nr 2	dom			
Ratajki	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK (strefa "A")	ulicówka	
Ratajki	Sianów	Ratajki 8, 20, 21	zespół folwarczny		
Ratajki		kościół filialny z cmentarzem przykościelnym	p.w. Wojciecha B.M.		
Rzepkowo	Sianów	Rzepkowo 24	stodoła	nr 2	
Rzepkowo	Sianów	zespół dworski	obora		
Rzepkowo	Sianów	zespół dworski	wozownia		
Rzepkowo	Sianów	Rzepkowo 24	magazyn zbożowy	nr 3	
Rzepkowo	Sianów	Rzepkowo 24	zespół folwarczny		
Rzepkowo	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK	ulicówka	
Rzepkowo	Sianów	Rzepkowo 24	obora	nr 2	
Sianów	Sianów	Plac pod Lipami 5	Kamienica 5		Lp.83

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Sianów ujętych Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Sianów	Sianów	Plac pod Lipami 7	Kamienica 7		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 37	kamienica 37 z oficyną - poczta		
Sianów	Sianów	Armii Polskiej 18	Kamienica 18		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 39	budynek mieszkalny		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 10	kamienica nr 10		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej	brama przejazdowa murowana eklektyczna		
Sianów	Sianów	Tylna	Spichlerz-żuraw		
Sianów	Sianów		cmentarz	komunalny	
Sianów	Sianów	Armii Polskiej	Kamienica z 2 oficynami		
Sianów	Sianów	Armii Polskiej 1	Kamienica 1 z oficyną		
Sianów	Sianów	Armii Polskiej 10	Kamienica 10 z oficyną		
Sianów	Sianów	Armii Polskiej 11	Kamienica 11 z oficyną		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 14	kamienica nr 14		
Sianów	Sianów	Armii Polskiej 16	Kamienica 16		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 17	kamienica 17		
Sianów	Sianów	Armii Polskiej 2	Kamienica 2		
Sianów	Sianów	Armii Polskiej 25	Kamienica 25		
Sianów	Sianów	Armii Polskiej 31	Kamienica 31 z oficyną		
Sianów	Sianów	Armii Polskiej 4	Kamienica 4		
Sianów	Sianów	Armii Polskiej 9	Kamienica z 2 oficynami		
Sianów	Sianów	Morska 3	Kamienica 3		

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Sianów ujętych Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Sianów	Sianów	Morska 5	Kamienica 5		
Sianów	Sianów	Plac pod Lipami	Kamienica 9		Lp.106
Sianów	Sianów	Plac pod Lipami 3	Kamienica 3		
Sianów	Sianów	Armii Polskiej 15	Kamienica 15		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 35	kamienica 35 i bud. gosp.		
Sianów	Sianów	ul. Koszalińska 42	budynek mieszkalny	d. budynek biurowy farbryki zapałek	
Sianów	Sianów	ul. Chrobrego 4	szkoła		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 8	kamienica nr 8		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 6	kamienica nr 6		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 5	kamienica nr 5		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 46	kamienica 46		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 46	kamienica 46a		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 44	kamienica 44		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 38	kamienica 38		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 12	kamienica 12		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 36	kamienica 36		
Sianów	Sianów	ul. Łubuszan 24	cmentarz	żydowski	
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 34	kamienica 34		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 33	kamienica 33 z oficyną		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 30	ratusz 30		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 3	budynek mieszkalny		

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Sianów ujętych Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 29	kamienica 29		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 28	kamienica 28 z oficyną		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 22	kamienica 22		
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 21	kamienica 21		Lp.129
Sianów	Sianów	ul. Armii Polskiej 20	kamienica 20		
Sieciemin	Sianów	zagroda nr 42	dom, stodoła, bud. gosp.		
Sieciemin	Sianów		cmentarz	komunalny	
Sieciemin	Sianów	plac przykościelny	pomnik poległych w I w. św.		
Sieciemin	Sianów	zagroda nr 10	dom		
Sieciemin	Sianów	zagroda nr 12	dom		
Sieciemin	Sianów	zagroda nr 15	dom		
Sieciemin	Sianów	zagroda nr 40	budynek gospodarczy z galeryjką		
Sieciemin	Sianów	zagroda nr 41	dom, stodoła, bud. gosp., spichlerz		
Sieciemin	Sianów	zagroda nr 40	dom, stodoła		
Sieciemin	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK (strefa "A")	ulicówka	
Sierakowo Sławieńskie	Sianów	nr 25	zespół folwarczny (dwór, obora)		
Sierakowo Sławieńskie	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK	wielodroznica	
Sierakowo Sławieńskie		cmentarz ewangelicki			

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Sianów ujętych Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Sierakowo Sławieńskie	Sianów		cmentarz		
Skibno	Sianów		cmentarz I	ewangelicki	
Skibno	Sianów		cmentarz II	ewangelicki	
Skibno		zespół budynków dworcowych- dworzec, magazyn, nastawnia			
Skibno	Sianów		zespół folwarczny		Lp.148
Skwierzynka	Sianów		cmentarz	ewangelicki	
Skwierzynka	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK (strefa "A")	ulicówka	
Sowieński Młyn		dawny budynek młyna			
Sowieński Młyn	Sianów	Sowieński Młyn 1	gorzelnia		
Sowieński Młyn	Sianów	Sowieński Młyn 3	młyn	ob.. Pensjonat	
Sowno	Sianów		cmentarz	wiejski	
Sowno	Sianów	cmentarz przykościelny	pomnik poległych w I w. św.		
Sowno	Sianów	Sowno 4	cmentarz	przykościelny	
Sowno	Sianów		cmentarz	rodowy	
Sowno	Sianów		cmentarz	leśny	
Sucha Koszalińska	Sianów		cmentarz		

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Sianów ujętych Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Sucha Koszalińska	Sianów		zespół folwarczny		
Sucha Koszalińska	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK	ulicówka	
Szczeglino	zagroda nr 18	budynek gospodarczy			
Szczeglino	zagroda nr 18	dom			
Szczeglino	Sianów		cmentarz	przykościelny	
Szczeglino	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK		
Szczeglino	Sianów		cmentarz	wiejski	166
Węgorzewo Koszalińskie	zagroda nr 62	budynek gospodarczy			
Węgorzewo Koszalińskie	zagroda nr 7	wozownia			
Węgorzewo Koszalińskie	zagroda nr 7	budynek inwentarski			
Węgorzewo Koszalińskie	zagroda nr 18	dom			
Węgorzewo Koszalińskie	zagroda nr 18	budynek gospodarczy			
Węgorzewo Koszalińskie	zagroda nr 18	budynek gospodarczy			
Węgorzewo Koszalińskie	zagroda nr 22	dom			

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Sianów ujętych Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Węgorzewo Koszalińskie	nr 26	stodoła			
Węgorzewo Koszalińskie	zagroda nr 62	chałupa			
Węgorzewo Koszalińskie	zagroda nr 7	chałupa			
Węgorzewo Koszalińskie	zagroda nr 22	budynek gospodarczy			
Węgorzewo Koszalińskie	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK (strefa "A")	owalnica	
Węgorzewo Koszalińskie	Sianów		cmentarz	ewangelicki	Lp.179
Węgorzewo Koszalińskie	Sianów	cmentarz	pomnik poległych w I w. św.		
Węgorzewo Koszalińskie	zagroda nr 62	budynek inwentarski			
Wierciszewo	Sianów		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK	ulicówka	
Wierciszewo	Sianów	zagroda nr 60	dom, budynek bramny		
Wierciszewo	Sianów	zagroda nr 45	stodoła		Lp.184

Lp.184

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Świeszyno ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Bardzlino	Świeszyno	na pd od parku dworskiego	część leśna parku		
Bardzlino	Świeszyno	Bardzlino 16	zespół folwarczny		
Bardzlino	Świeszyno		cmentarz	poewangelicki	
Czaple	Świeszyno	Czaple 5	zespół folwarczny		
Dunowo	Świeszyno		cmentarz	poewangelicki	
Dunowo	Świeszyno	Dunowo 1	zespół folwarczny		
Dunowo	Świeszyno	Dunowo 38, 39	zagrody pracowników kolei (dom, budynek gospodarczy)		
Dunowo	Świeszyno	16-16a	dawna karczma		
Dunowo	Świeszyno		przystanek kolejowy	"Dunowo"	
Dunowo	Świeszyno		gorzelnia folwarczna		
Dunowo	Świeszyno		budynek wagi (folwark)		
Dunowo	Świeszyno		spichlerz folwarczny		
Giezkowo	Świeszyno		zespół folwarczny		
Giezkowo	Świeszyno		Dwór		
Giezkowo	Świeszyno		pn.-wsch. część założenia pałacowo-folwarcznego		
Golica	Świeszyno	nr 10	dom	Gasthaus	
Golica	Świeszyno		cmentarz	poewangelicki	
Golica	Świeszyno		zespół folwarczny		
Golica	Świeszyno		cmentarz	poewangelicki	
Jarzyce	Świeszyno		kościół filialny	pw. MB Królowej Polski	
Jarzyce	Świeszyno	Jarzyce 4	zespół folwarczny		

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Świeszyno ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Konikowo	Świeszyno		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK		
Konikowo	Świeszyno	ul. Konikowa 35	mleczarnia		
Konikowo	Świeszyno	Świeszyno 67	zagroda nr 67 (dom, stodoła)		Lp.24
Konikowo	Świeszyno	Konikowo 64	budynek mieszkalny	chałupa nr 64	
Konikowo	Świeszyno	nr 66	dom (dawna plebania)		
Kurozwęcz	Świeszyno		zespół folwarczny		
Kurozwęcz	Świeszyno		cmentarz	poewangelicki	
Kurozwęcz	Świeszyno		sygnalizacyjna, metalowa wieża lotnicza		
Mierzym	Świeszyno		zespół folwarczny		
Mierzym	Świeszyno		stodoła	nr 11	
Niedalino	Świeszyno	cmentarz dz. 43	Kościół filalny MB Częstochowskiej	d. kap[lica cmentarna	
Niedalino	Świeszyno		cmentarz dz. nr 43	poewangelicki	
Niedalino	Świeszyno		cmentarz	poewangelicki	
Niedalino	Świeszyno	Świeszyno 54	Dwór		
Niedalino	Świeszyno		zespół folwarczny		
Niedalino	Świeszyno		zespół elektrowni wodnej (urządzenia techniczne-4 komory turbin, zbiornik retencyjny, jaz, upusty denne, hydrozespoły), budynek siłowni i rozdzielni, budynek mieszkalny	"Hajka"	
Niedalino	Świeszyno		zespół młyna wodnego (młyn, dom młynarza, dom nr 34, budynek magazynowy)		
Niekłonice	Świeszyno		przystanek kolejowy	"Niekłonice"	
Niekłonice	Świeszyno		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych SWK		

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Świeszyno ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Niekłonice	Świeszyno	Niekłonice 45	budynek mieszkalny		
Niekłonice	Świeszyno	droga z Niekłonic do Konikowa	obszar wsi po obu stronach drogi		
Sieranie	Świeszyno		pałac		
Sieranie	Świeszyno	Sieranie 7	zespół folwarczny		
Sieranie	Świeszyno		cmentarz	poewangelicki	
Strzekęcino	Świeszyno	Strzekęcino 7	budynek mieszkalny	dwojak nr 7	Lp.46
Strzekęcino	Świeszyno		budynek mieszkalny		
Strzekęcino	Świeszyno		wozownia		
Strzekęcino	Świeszyno		budynek mieszkalny	służbówka	
Strzekęcino	Świeszyno	Strzekęcino 4	budynek mieszkalny	nr 4	
Strzekęcino	Świeszyno	Strzekęcino 3	budynek mieszkalny	trojak nr 3	
Strzekęcino	Świeszyno	Strzekęcino 16	budynek mieszkalny	willa nr 16	
Strzekęcino	Świeszyno		stodoła		
Strzekęcino	Świeszyno		budynek gospodarczy		
Strzekęcino	Świeszyno		stodoła		
Strzekęcino	Świeszyno	Strzekęcino 8	budynek mieszkalny	dwojak nr 8	
Strzekęcino	Świeszyno		magazyn, kuźnia		
Strzekęcino	Świeszyno		stodoła		
Strzekęcino	Świeszyno		budynek mieszkalny	służbówka	
Świeszyno	Świeszyno	Świeszyno 64	mleczarnia		
Świeszyno	Świeszyno		układ ruralistyczny w granicach wyznaczonych w SWK		

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Świeszyno ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
Świeszyno	Świeszyno		cmentarz	poewangelicki	
Świeszyno	Świeszyno		cmentarz	komunalny	
Zegrze Pomorskie	Świeszyno		gorzelnia		
Zegrze Pomorskie	Świeszyno		spichlerz folwarczny		
Zegrze Pomorskie	Świeszyno		cmentarz	poewangelicki	
Zegrze Pomorskie	Świeszyno		cmentarz	przykościelny	
Zegrze Pomorskie	Świeszyno		zespół folwarczny		
Zegrze Pomorskie	Świeszyno		Pałac		
Zegrzyn	Świeszyno	Zegrzyn nr 1	Dom	d. huta szkła	
Niedalino	Świeszyno	Nr 29	D. Szkoła, ob. dom mieszkalny dz.125/4 Włączona do WEZ pismem ZWKZ DZ.K.5133.3.2014.KB z dn. 07.04.2014		
Bardzlino	Świeszyno	Nr 2	D. Szkoła, ob. dom mieszkalny dz.1/6 Włączona do WEZ pismem ZWKZ DZ.K.5133.3.2014.KB z dn. 07.04.2014		
Świeszyno	Świeszyno	Nr 27	D. Szkoła, ob. dom mieszkalny dz.303/2 Włączona do WEZ pismem ZWKZ DZ.K.5133.3.2014.KB z dn. 07.04.2014		
Giezkowo	Świeszyno	Nr 17	D. Szkoła, ob. dom mieszkalny dz.11/1 Włączona do WEZ pismem ZWKZ DZ.K.5133.3.2014.KB z dn. 07.04.2014		
Niedalino	Świeszyno		Układ ruralistyczny w granicach strefy „A” i „B” z miejscowością Zarzecze /Czacz/ Włączony do WEZ pismem ZWKZ DZ.K.5133.2.2014.KB z dn.		

Załącznik Nr 4

do Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Koszalińskiego na lata 2017-2020

Wykaz zabytków nieruchomych z terenu gm. Świeszyno ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków					
Miejscowość	**Gmina**	**Adres**	**Obiekt**	**Nazwa własna**	**Uwagi**
			23.01.2014		
Strzekęcino	Świeszyno		Obszar dawnego założenia folwarcznego w granicach strefy „A” Włączony do WEZ pismem ZWKZ DZ.K.5133.2.2014.KB z dn. 23.01.2014		
Zegrze Pom.	Świeszyno		Układ ruralistyczny w granicach strefy „B” Włączony do WEZ pismem ZWKZ DZ.K.5133.2.2014.KB z dn. 23.01.2014		
Zegrzyn	Świeszyno		Obszar z historyczną zabudową w granicach strefy „A” Włączony do WEZ pismem ZWKZ DZ.K.5133.2.2014.KB z dn. 23.01.2014		Lp. 78

Lp. 78

Uzasadnienie

do uchwały Nr XXVII/256/17 Rady Powiatu w Koszalinie z dnia 27 kwietnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zabytkami powiatu koszalińskiego na lata 2017 - 2020

Uchwałę opracowano w związku z realizacją przez Powiat Koszaliński zadania publicznego związanego z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami, zgodnie z wymogami art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym.

Program opieki nad zabytkami powiatu koszalińskiego na lata 2017- 2020 został opracowany w celu realizacji zapisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, którego ideą jest stworzenie spójnego systemy opieki nad zabytkami Powiatu, obejmującego ochronę i poprawę stanu zasobów środowiska kulturowego, promocję i turystyczne udostępnienie zabytkowych atrakcji oraz uwzględnienie działań zmierzających do kształtowania i utrzymania ładu przestrzennego, a także edukacji, budowania tożsamości kulturowej i obywatelskiej oraz rozwoju gospodarczego powiatu.